ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2015/455 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 23ης Ιουλίου 2014

σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις SA.34826 (2012/C), SA.36005 (2013/NN) που εφάρμοσε η Ελλάδα για τον όμιλο της Τράπεζας Πειραιώς σχετικά με την ανακεφαλαιοποίηση και την αναδιάρθρωση της Τράπεζας Πειραιώς ΑΕ

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2014) 5217]

(Το κείμενο στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 108 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τα κράτη μέλη και τα λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις ([1]),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1.1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

(1) Με απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2008, η Επιτροπή ενέκρινε καθεστώς ενισχύσεων με τίτλο «Μέτρα στήριξης για τα πιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας» («καθεστώς στήριξης των ελληνικών τραπεζών») με σκοπό να διασφαλιστεί η σταθερότητα του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Το καθεστώς στήριξης των ελληνικών τραπεζών προβλέπει τη χορήγηση ενισχύσεων βάσει των τριών συστατικών μέτρων του: ενός μέτρου ανακεφαλαιοποίησης, ενός μέτρου παροχής εγγυήσεων και ενός μέτρου στήριξης με ομολογιακά δάνεια του Δημοσίου ([2]). Τον Μάιο του 2009 η Τράπεζα Πειραιώς («η Τράπεζα» ([3])) ανακεφαλαιοποιήθηκε από το ελληνικό κράτος βάσει του μέτρου ανακεφαλαιοποίησης.

(2) Στην αιτιολογική σκέψη 14 της απόφασης της 19ης Νοεμβρίου 2008 αναφερόταν ότι επρόκειτο να κοινοποιηθεί σχέδιο αναδιάρθρωσης στην Επιτροπή όσον αφορά τους δικαιούχους του μέτρου ανακεφαλαιοποίησης.

(3) Στις 23 Ιουλίου 2010 οι ελληνικές αρχές υπέβαλαν στην Επιτροπή σχέδιο αναδιάρθρωσης. Η Επιτροπή καταχώρισε το εν λόγω σχέδιο και τις μεταγενέστερες επικαιροποιήσεις, καθώς και πρόσθετες πληροφορίες που υποβλήθηκαν από τις ελληνικές αρχές, ως υπόθεση αριθ. SA. 30342 (PN 26/2010) και στη συνέχεια ως υπόθεση αριθ. SA. 32789 (2011/PN).

([1]) Βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 27ης Ιουλίου 2012 στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA. 34826 (2012/C, πρώην 2012/NN), «Ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Πειραιώς από το Ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας» (ΕΕ C 359 της 21.11.2012, σ. 43).

([2]) Απόφαση της Επιτροπής, της 19ης Νοεμβρίου 2008, στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. N 560/2008 «*Μέτρα στήριξης για τα πιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας*», (ΕΕ C 125 της 5.6.2009, σ. 6). Καταχωρίστηκε με τον αριθμό SA. 26678 (N 560/2008). Το καθεστώς αυτό παρατάθηκε και τροποποιήθηκε στη συνέχεια, όπως περιγράφεται στην υποσημείωση 4.

([3]) Με τον όρο «η Τράπεζα» νοείται ο όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς.

(4) Η Τράπεζα έχει λάβει επανειλημμένως κρατικές εγγυήσεις και ομολογιακά δάνεια του Δημοσίου στο πλαίσιο του καθεστώτος στήριξης των ελληνικών τραπεζών ([4]). Έλαβε επίσης επείγουσα παροχή ρευστότητας με κρατική εγγύηση («ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου»).

(5) Στις 20 Απριλίου 2012 το Ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας («ΕΤΧΣ») χορήγησε στην Τράπεζα επιστολή με την οποία δεσμεύεται να συμμετάσχει σε προβλεπόμενη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας. Στις 28 Μαΐου 2012 το ΕΤΧΣ χορήγησε ποσό 4 700 εκατ. ευρώ στην Τράπεζα ως προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση («η πρώτη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση»).

(6) Στις 10 Μαΐου 2012 οι ελληνικές αρχές κοινοποίησαν επισήμως στην Επιτροπή την επιστολή δέσμευσης που χορήγησε το ΕΤΧΣ στην Τράπεζα. Η Επιτροπή την καταχώρισε ως μη κοινοποιηθείσα ενίσχυση (υπόθεση αριθ. SA. 34825 (2012/NN)), διότι το μέτρο είχε ήδη τεθεί σε εφαρμογή.

(7) Με απόφαση της 27ης Ιουλίου 2012, η Επιτροπή κίνησε επίσημη διαδικασία έρευνας σχετικά με την πρώτη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση («απόφαση για την κίνηση διαδικασίας για την Πειραιώς») ([5]).

(8) Τον Δεκέμβριο του 2012 το ΕΤΧΣ χορήγησε στην Τράπεζα ποσό 1 553 εκατ. ευρώ ως δεύτερη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση («η δεύτερη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση»). Στις 21 Δεκεμβρίου 2012 το ΕΤΧΣ χορήγησε επίσης στην Τράπεζα επιστολή δέσμευσης σχετικά με τη συμμετοχή του στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας και στην έκδοση μετατρέψιμων κεφαλαιακών μέσων, για συνολικό ποσό ύψους 1 082 εκατ. ευρώ ([6]). Οι ελληνικές αρχές κοινοποίησαν τα εν λόγω μέτρα στην Επιτροπή στις 20 Δεκεμβρίου 2012 ([7]).

(9) Τον Σεπτέμβριο του 2012 η Τράπεζα ανακοίνωσε την πρόθεσή της να εξαγοράσει τη Γενική από τη Société Générale SA («Société Générale»). Κατά τη διάρκεια του Σεπτεμβρίου και του Οκτωβρίου η Επιτροπή πραγματοποίησε πολλές τηλεδιασκέψεις και ανταλλαγές μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με εκπροσώπους των ελληνικών αρχών και της Τράπεζας όσον αφορά την εξαγορά της Γενικής.

(10) Στις 19 Οκτωβρίου 2012 η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία αγοράς μετοχών με τη Société Générale σχετικά με την εξαγορά του συνολικού μεριδίου που κατείχε η Société Générale (99,08 %) στη Γενική.

(11) Στις 12 Δεκεμβρίου 2012 οι υπηρεσίες της Επιτροπής απέστειλαν επιστολή στην Ελλάδα στην οποία περιλαμβανόταν η προκαταρκτική τους αξιολόγηση για την εξαγορά της Γενικής.

(12) Στις 26 Φεβρουαρίου 2013 η Τράπεζα ενημέρωσε την Επιτροπή σχετικά με την πρόθεσή της να εξαγοράσει τη Millennium Bank Ελλάδος ΑΕ (Millennium Bank Greece, «MBG»). Η Επιτροπή πραγματοποίησε σειρά τηλεδιασκέψεων και ανταλλαγών μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με εκπροσώπους των ελληνικών αρχών και της Τράπεζας σχετικά με την εξαγορά της MBG.

(13) Στις 25 Μαρτίου 2013 οι υπηρεσίες της Επιτροπής απέστειλαν επιστολή στην Ελλάδα στην οποία περιλαμβανόταν η προκαταρκτική τους αξιολόγηση όσον αφορά την εξαγορά της MBG.

([4]) Στις 2 Σεπτεμβρίου 2009 η Ελλάδα κοινοποίησε ορισμένες τροποποιήσεις των μέτρων στήριξης και παράταση έως τις 31 Δεκεμβρίου 2009 που εγκρίθηκαν στις 18 Σεπτεμβρίου 2009 (βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 18ης Σεπτεμβρίου 2009 στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. N 504/2009 «*Παράταση και τροποποίηση των μέτρων στήριξης για τα πιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας*» (ΕΕ C 264 της 6.11.2009, σ. 5). Στις 25 Ιανουαρίου 2010 η Επιτροπή ενέκρινε δεύτερη παράταση των μέτρων στήριξης έως τις 30 Ιουνίου 2010 (βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 25ης Ιανουαρίου 2010 στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. N 690/2009 «*Παράταση των μέτρων στήριξης για τα πιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας*» (ΕΕ C 57 της 9.3.2010, σ. 6). Στις 30 Ιουνίου 2010 η Επιτροπή ενέκρινε ορισμένες τροποποιήσεις των μέτρων στήριξης και παράταση έως τις 31 Δεκεμβρίου 2010 (βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 30ής Ιουνίου 2010 στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. N 260/2010 «*Παράταση των μέτρων στήριξης για τα πιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας*» (ΕΕ C 238 της 3.9.2010, σ. 3). Στις 21 Δεκεμβρίου 2010 η Επιτροπή ενέκρινε παράταση των μέτρων στήριξης έως τις 30 Ιουνίου 2011 [βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 2010 στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA 31998 (2010/N)] «*Τέταρτη παράταση των μέτρων στήριξης για τα πιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας*» (ΕΕ C 53 της 19.2.2011, σ. 2). Στις 4 Απριλίου 2011 η Επιτροπή ενέκρινε τροποποίηση (βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 4ης Απριλίου 2011 στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA. 32767 (2011/N) «*Τροποποίηση των μέτρων στήριξης για τα πιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας*» (ΕΕ C 164 της 2.6.2011, σ. 8). Στις 27 Ιουνίου 2011 η Επιτροπή ενέκρινε παράταση των μέτρων στήριξης έως τις 31 Δεκεμβρίου 2011 (βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 27ης Ιουνίου 2011 στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA. 33153 (2011/N) «*Πέμπτη παράταση των μέτρων στήριξης για τα πιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας*» (ΕΕ C 274 της 17.9.2011, σ. 6). Στις 6 Φεβρουαρίου 2012 η Επιτροπή ενέκρινε παράταση των μέτρων στήριξης έως τις 30 Ιουνίου 2012 (βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 6ης Φεβρουαρίου 2012 στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA. 34149 (2011/N) «*Έκτη παράταση των μέτρων στήριξης για τα πιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας*» (ΕΕ C 101 της 4.4.2012, σ. 2). Στις 6 Ιουλίου 2012 η Επιτροπή ενέκρινε παράταση των μέτρων στήριξης έως τις 31 Δεκεμβρίου 2012 (βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 6ης Ιουλίου 2012 στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA. 35002 (2012/N) — Ελλάδα «*Παράταση του καθεστώτος στήριξης για τα πιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας*» (ΕΕ C 77 της 15.3.2013, σ. 14). Στις 22 Ιανουαρίου 2013 η Επιτροπή ενέκρινε παράταση του καθεστώτος εγγυήσεων και του καθεστώτος ομολογιακών δανείων έως τις 30 Ιουνίου 2013 (βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 22ας Ιανουαρίου 2013 στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA. 35999 (2012/N) — Ελλάδα «*Παράταση του καθεστώτος εγγυήσεων και του καθεστώτος ομολογιακών δανείων για τα πιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας*» (ΕΕ C 162 της 7.6.2013, σ. 6). Στις 25 Ιουλίου 2013 η Επιτροπή ενέκρινε παράταση του καθεστώτος εγγυήσεων και του καθεστώτος ομολογιακών δανείων έως τις 31 Δεκεμβρίου 2013 (βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 25ης Ιουλίου 2013 στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA. 36956 (2013/N) — Ελλάδα «*Παράταση του καθεστώτος εγγυήσεων και του καθεστώτος ομολογιακών δανείων για τα πιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας*», δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη. Στις 14 Ιανουαρίου 2014 η Επιτροπή ενέκρινε παράταση του καθεστώτος εγγυήσεων και του καθεστώτος ομολογιακών δανείων έως τις 30 Ιουνίου 2014 (βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 14ης Ιανουαρίου 2014 στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA. 37958 (2013/N) — Ελλάδα «*Παράταση του καθεστώτος εγγυήσεων και του καθεστώτος ομολογιακών δανείων για τα πιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας*», δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη.

([5]) Βλέπε υποσημείωση 1.

([6]) Δελτίο Τύπου του ΕΤΧΣ της 24ης Δεκεμβρίου 2012, διαθέσιμο στον διαδικτυακό τόπο: http://www.hfsf.gr/files/press_release_20121224_en.pdf.

([7]) Τα μέτρα αυτά καταχωρίστηκαν από την Επιτροπή ως υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA. 36005 (2013/NN).

(14) Στις 22 Απριλίου 2013 η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι είχε συνάψει συμφωνία με τη Millennium Banco Comercial Portugues («BCP») σχετικά με την εξαγορά του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου της MBG και τη συμμετοχή της BCP στην επικείμενη αύξηση κεφαλαίου της Πειραιώς.

(15) Στις 3 Ιουνίου 2013 το ΕΤΧΣ μετέτρεψε μέρος της πρώτης και της δεύτερης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης σε ίδια κεφάλαια για συνολικό ποσό 5 891 εκατ. ευρώ. Το ΕΤΧΣ εισέφερε επιπλέον το συμπληρωματικό ποσό των 1 094 εκατ. ευρώ στην Τράπεζα, όπως είχε δεσμευτεί όταν η Τράπεζα προέβη στις εξαγορές του «καλού» τμήματος της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος («ΑΤΕ») και των ελληνικών υποκαταστημάτων τριών κυπριακών τραπεζών (βλέπε τμήμα 1.2). Επιπλέον, επενδυτές από τον ιδιωτικό τομέα εισέφεραν το ποσό των 1 444 εκατ. ευρώ. Το συνολικό ποσό της ανακεφαλαιοποίησης ανήλθε σε 8 429 εκατ. ευρώ και αναφέρεται ως «η ανακεφαλαιοποίηση της άνοιξης του 2013».

(16) Στις 19 Δεκεμβρίου 2013 οι ελληνικές αρχές υπέβαλαν στην Επιτροπή πληροφορίες σχετικά με τους όρους της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013.

(17) Οι ελληνικές αρχές υπέβαλαν τελικό σχέδιο αναδιάρθρωσης για την Τράπεζα («το σχέδιο αναδιάρθρωσης») στην Επιτροπή στις 25 Ιουνίου 2014. Την ίδια ημερομηνία παρείχαν πληροφορίες σχετικά με την ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου. Δήλωσαν την πρόθεσή τους να συνεχίσουν να παρέχουν στην Τράπεζα αυτή τη στήριξη ρευστότητας, καθώς και κρατικές εγγυήσεις για χρεόγραφα και ομολογιακά δάνεια του Δημοσίου στο πλαίσιο του καθεστώτος στήριξης των ελληνικών τραπεζών.

(18) Κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας η Επιτροπή πραγματοποίησε πολλές συσκέψεις, τηλεδιασκέψεις και ανταλλαγές ηλεκτρονικών μηνυμάτων με εκπροσώπους των ελληνικών αρχών και της Τράπεζας.

(19) Η Ελλάδα αποδέχεται η παρούσα απόφαση να εκδοθεί κατ' εξαίρεση μόνο στην αγγλική γλώσσα.

1.2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΞΑΓΟΡΑΣΤΗΚΑΝ

1.2.1. **Διαδικασία σχετικά με την ΑΤΕ**

(20) Τον Απρίλιο του 2011 η Ελλάδα εισέφερε 1 445 εκατ. ευρώ στην ΑΤΕ (ποσό στο οποίο συμπεριλαμβάνονται τα 675 εκατ. ευρώ που χορηγήθηκαν αρχικά στο πλαίσιο του ελληνικού καθεστώτος ανακεφαλαιοποίησης). Επιπλέον, η ΑΤΕ έλαβε στήριξη ρευστότητας που ανήλθε σε 6 103 εκατ. ευρώ. Με απόφαση της 23ης Μαΐου 2011, η Επιτροπή ενέκρινε τα μέτρα αυτά βάσει σχεδίου αναδιάρθρωσης της ΑΤΕ («η απόφαση για την αναδιάρθρωση της ΑΤΕ») ([8]).

(21) Στις 29 Δεκεμβρίου 2011 η Ελλάδα συμμετείχε σε έκδοση δικαιωμάτων για αύξηση του κεφαλαίου της ΑΤΕ για ποσό 290 εκατ. ευρώ.

(22) Στις 22 Μαρτίου 2012 η Ελλάδα υπέβαλε έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος στην οποία προτεινόταν η εξυγίανση της ΑΤΕ μέσω μιας διαδικασίας αγοράς και ανάληψης (Purchase & Assumption) ([9]) επιλεγμένων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της ΑΤΕ («μεταβιβασθείσες δραστηριότητες της ΑΤΕ»), ενώ τα υπόλοιπα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού θα εξυγιαίνονταν μέσω τράπεζας επισφαλειών («κακής τράπεζας»).

(23) Τον Ιούλιο του 2012 η Τράπεζα ανακοίνωσε την εξαγορά μέσω απορρόφησης του «καλού» τμήματος της ΑΤΕ η οποία είχε τεθεί σε καθεστώς εκκαθάρισης.

(24) Παράλληλα, το ΕΤΧΣ δεσμεύτηκε να καλύψει τις κεφαλαιακές ανάγκες της Τράπεζας που απέρρεαν από τα εξαγορασθέντα στοιχεία ενεργητικού. Στις 27 Ιανουαρίου 2013 η Τράπεζα της Ελλάδος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το κεφάλαιο που απαιτούνταν για κανονιστικούς σκοπούς ως αποτέλεσμα της εξαγοράς των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ ανερχόταν σε 570 εκατ. ευρώ, τα οποία θα καλύπτονταν από το ΕΤΧΣ.

(25) Με απόφαση της 3ης Μαΐου 2013 ([10]) («η απόφαση εκκαθάρισης της ΑΤΕ») η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα μέτρα στήριξης που παρασχέθηκαν κατά τον χρόνο της μεταβίβασης των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ δεν συνιστούν χορήγηση κρατικής ενίσχυσης στην Τράπεζα αλλά στις μεταβιβασθείσες δραστηριότητες της ΑΤΕ. Επιπλέον, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η εν λόγω ενίσχυση θα θεωρηθεί συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά, εάν το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Τράπεζας, το οποίο περιλαμβάνει πλέον τις μεταβιβασθείσες δραστηριότητες της ΑΤΕ, διευκολύνει την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητάς της.

(26) Τον Ιούνιο του 2013 το ΕΤΧΣ εισέφερε 570 εκατ. ευρώ στην Τράπεζα στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013 ([11]).

([8]) Απόφαση της Επιτροπής της 23ης Μαΐου 2011 στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA. 31154 «Αναδιάρθρωση της Αγροτικής τράπεζας της Ελλάδος», (ΕΕ C 317 της 29.10.2011, σ. 4).

([9]) Η διαδικασία αγοράς και ανάληψης είναι μια διαδικασία εξυγίανσης που έγκειται στον εντοπισμό υψηλής ποιότητας στοιχείων ενεργητικού και παθητικού μιας νομικής οντότητας υπό εκκαθάριση και στον εκπλειστηριασμό αυτών με σκοπό τη μεταβίβαση τους σε βιώσιμη εταιρεία.

([10]) Απόφαση της Επιτροπής της 3ης Μαΐου 2013 στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA. 35460 «Ενίσχυση εκκαθάρισης για την εξυγίανση της ATE Bank», (ΕΕ C 261 της 10.9.2013, σ. 1).

([11]) Βλέπε τμήμα 2.3.3.3.

1.2.2. **Διαδικασία σχετικά με τις ελληνικές δραστηριότητες της Τράπεζας Κύπρου, της Λαϊκής Τράπεζας Κύπρου και της Ελληνικής Τράπεζας («οι τρεις κυπριακές τράπεζες»)**

(27) Σε συνέχεια της έκτακτης συνεδρίασης της Ευρωομάδας ([12]) στις 15 Μαρτίου 2013, οι κυπριακές αρχές και η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο («ΔΝΤ») και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα («ΕΚΤ») κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία σχετικά με την πολιτική στην οποία θα βασιζόταν ένα μελλοντικό πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής. Συγκεκριμένα, συμφωνήθηκε, μεταξύ άλλων, ότι οι δραστηριότητες των τριών κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα θα μεταβιβάζονταν σε ελληνική τράπεζα.

(28) Η Τράπεζα και άλλες ελληνικές τράπεζες εξέφρασαν ενδιαφέρον για την εξαγορά των δραστηριοτήτων των τριών κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα.

(29) Στις 22 Μαρτίου 2013 το ΕΤΧΣ συναίνεσε στην υποβολή προσφοράς από την Τράπεζα για εξαγορά των ελληνικών υποκαταστημάτων, καταθέσεων και δανείων των τριών κυπριακών τραπεζών. Στην προσφορά της Τράπεζας ετίθετο ως όρος η χορήγηση ιδίων κεφαλαίων από το ΕΤΧΣ στην Τράπεζα σε ποσό ισάξιο με την καταβαλλόμενη τιμή για τα ίδια κεφάλαια των εξαγοραζόμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

(30) Οι ελληνικές αρχές και το ΕΤΧΣ τηρούσαν τις υπηρεσίες της Επιτροπής ενήμερες σχετικά με την εξέλιξη της διαδικασίας, καθώς και σχετικά με τους όρους της εξαγοράς.

(31) Στις 26 Μαρτίου 2013 η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία πώλησης και μεταβίβασης με καθεμία από τις τρεις κυπριακές τράπεζες όσον αφορά τις ελληνικές δραστηριότητές τους (καταθέσεις, δάνεια και δίκτυο υποκαταστημάτων).

(32) Όπως συμφωνήθηκε τον Μάρτιο του 2013, το ΕΤΧΣ εισέφερε κεφάλαιο 524 εκατ. ευρώ στην Τράπεζα ([13]) προκειμένου να καλυφθούν οι κεφαλαιακές ανάγκες που προέκυψαν από την εξαγορά των εν λόγω στοιχείων ενεργητικού.

2. **ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ**

2.1. Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΤΗΣ

2.1.1. **Γενικό πλαίσιο του ελληνικού τραπεζικού τομέα**

(33) Το πραγματικό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕγχΠ) της Ελλάδας μειώθηκε κατά 20 % από το 2008 έως το 2012, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 1. Ως εκ τούτου, οι ελληνικές τράπεζες αντιμετώπισαν ένα ταχέως αυξανόμενο ποσοστό αθέτησης των υποχρεώσεων εξυπηρέτησης δανείων ελληνικών νοικοκυριών και επιχειρήσεων ([14]). Οι εξελίξεις αυτές επηρέασαν αρνητικά την απόδοση των περιουσιακών στοιχείων των ελληνικών τραπεζών και προκάλεσαν κεφαλαιακές ανάγκες.

Πίνακας 1

Αύξηση του πραγματικού ΑΕγχΠ στην Ελλάδα, 2008-2013

Ελλάδα	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Αύξηση του πραγματικού ΑΕγχΠ, %	– 0,2	– 3,1	– 4,9	– 7,1	– 7,0	– 3,9

Πηγή: Eurostat, διαθέσιμο στον διαδικτυακό τόπο: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115

(34) Επιπλέον, τον Φεβρουάριο του 2012 η Ελλάδα εφάρμοσε ανταλλαγή ομολόγων του ιδιωτικού τομέα, γνωστή ως συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα («πρόγραμμα PSI»). Οι ελληνικές τράπεζες συμμετείχαν στο πρόγραμμα PSI, κατά τη διάρκεια του οποίου η ελληνική κυβέρνηση προσέφερε σε ήδη υπάρχοντες ιδιώτες ομολογιούχους νέους τίτλους (συμπεριλαμβανομένων των νέων ομολόγων του ελληνικού Δημοσίου («ΟΕΔ»), τίτλων συνδεδεμένων με το ελληνικό ΑΕγχΠ και ομολόγων πληρωμής PSI που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας («EFSF») σε αντάλλαγμα των υφιστάμενων ΟΕΔ, με ονομαστική έκπτωση 53,5 % και μεγαλύτερες διάρκειες ([15]). Οι ελληνικές αρχές ανακοίνωσαν τα αποτελέσματα της εν λόγω ανταλλαγής ομολόγων στις 9 Μαρτίου 2012 ([16]). Η ανταλλαγή είχε ως αποτέλεσμα σημαντικές ζημίες για τους ομολογιούχους (που εκτιμώνται από την Τράπεζα της Ελλάδας στο 78 % του ονομαστικού ποσού των παλαιών ΟΕΔ κατά μέσο όρο για τις ελληνικές τράπεζες) και κεφαλαιακές ανάγκες οι οποίες καταλογίστηκαν αναδρομικά στις οικονομικές καταστάσεις των ελληνικών τραπεζών του 2011. Οι συνολικές ζημίες των κυριότερων ελληνικών τραπεζών λόγω PSI συνοψίζονται στον πίνακα 2.

([12]) Η συνεδρίαση της Ευρωομάδας είναι η συνεδρίαση των Υπουργών Οικονομικών της ζώνης του ευρώ, δηλαδή των κρατών μελών που έχουν θεσπίσει το ευρώ ως το επίσημο νόμισμά τους.

([13]) Βλέπε τμήμα 2.3.3.3.

([14]) Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων. *The Second Economic Adjustment Programme for Greece - March 2012 (Δεύτερο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής για την Ελλάδα - Μάρτιος 2012)*, σ. 17, διαθέσιμο στον διαδικτυακό τόπο:
http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp94_en.pdf.

([15]) Βλέπε τμήμα II «Η αναδιάρθρωση του ελληνικού δημοσίου χρέους» της *Έκθεσης για την ανακεφαλαιοποίηση και αναδιάταξη του ελληνικού τραπεζικού τομέα*, Τράπεζα της Ελλάδος, του Δεκεμβρίου 2012, που διατίθεται στον διαδικτυακό τόπο: http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Report_on_the_recapitalisation_and_restructuring.pdf.

([16]) Δελτίο τύπου του Υπουργού Οικονομικών της 9ης Μαρτίου 2012, που διατίθεται στη διαδικτυακή διεύθυνση: http://www.pdma.gr/attachments/article/80/9%20MARCH%202012%20-%20RESULTS.pdf.

Πίνακας 2

Συνολικές ζημίες των κυριότερων ελληνικών τραπεζών λόγω PSI (σε εκατ. ευρώ)

Τράπεζες	Ονομαστικό ποσό των ΟΕΔ	Ονομαστικό ποσό των δανείων που σχετίζονται με το Δημόσιο	Συνολικό ονομαστικό ποσό	Ζημία στα ΟΕΔ λόγω PSI	Ζημία στα δάνεια που σχετίζονται με το Δημόσιο λόγω PSI	Συνολική ακαθάριστη ζημία λόγω PSI	Συνολική ακαθάριστη ζημία λόγω PSI / Βασικά ίδια κεφάλαια κατηγορίας 1 (%)	Συνολική ακαθάριστη ζημία λόγω PSI / Σύνολο στοιχείων ενεργητικού (%)
ΕΤΕ	13 748	1 001	14 749	10 985	751	11 735	161,0	11,0
Eurobank	7 001	335	7 336	5 517	264	5 781	164,5	7,5
Alpha	3 898	2 145	6 043	3 087	1 699	4 786	105,7	8,1
Πειραιώς	7 063	280	7 343	5 686	225	5 911	226,0	12,0
ATEbank	5 164	608	5 772	3 873	456	4 329	1 144	17,1
Γενική	384	7	391	287	5	292	78,1	8,9
MBG	185	0	185	137	0	137	29	2,2

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, *Έκθεση για την ανακεφαλαιοποίηση και αναδιάταξη του ελληνικού τραπεζικού τομέα*, Δεκέμβριος 2012, σ. 14.

(35) Λόγω του ότι οι ελληνικές τράπεζες αντιμετώπισαν σημαντικές κεφαλαιακές ελλείψεις εξαιτίας του προγράμματος PSI και της συνεχιζόμενης ύφεσης, το μνημόνιο οικονομικής και χρηματοπιστωτικής πολιτικής («ΜΟΧΠ») του δεύτερου προγράμματος προσαρμογής για την Ελλάδα μεταξύ της ελληνικής κυβέρνησης, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ΔΝΤ και της ΕΚΤ της 11ης Μαρτίου 2012 χορήγησε κεφάλαια για την ανακεφαλαιοποίηση αυτών των τραπεζών. Οι ελληνικές αρχές υπολόγισαν τις συνολικές ανάγκες ανακεφαλαιοποίησης και το κόστος εξυγίανσης των τραπεζών που θα χρηματοδοτούνταν από το πρόγραμμα σε 50 δισεκατ. ευρώ ([17]). Το ποσό αυτό υπολογίστηκε με βάση την προσομοίωση ακραίων καταστάσεων που διενήργησε η Τράπεζα της Ελλάδος για την περίοδο από τον Δεκέμβριο του 2011 έως τον Δεκέμβριο του 2014 («προσομοίωση ακραίων καταστάσεων του 2012»), η οποία βασίστηκε στις προβλέψεις ζημιών από δάνεια που διενήργησε η BlackRock ([18]). Τα κεφάλαια για την ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών είναι διαθέσιμα μέσω του ΕΤΧΣ. Στον πίνακα 3 συνοψίζεται ο υπολογισμός των κεφαλαιακών αναγκών για τις κυριότερες ελληνικές τράπεζες όπως προκύπτουν από την προσομοίωση ακραίων καταστάσεων του 2012.

Πίνακας 3

Προσομοίωση ακραίων καταστάσεων 2012: Κεφαλαιακές ανάγκες των κυριότερων ελληνικών τραπεζών (σε εκατ. ευρώ)

Τράπεζες	Κύρια βασικά ίδια κεφάλαια αναφοράς κατηγορίας 1 (Δεκ. 2011)	Συνολική ακαθάριστη ζημία λόγω PSI (Δεκ. 2011)	Προβλέψεις σχετικά με το PSI (Ιούνιος 2011)	Ακαθάριστη αθροιστική ζημία Προβλέψεις για τον πιστωτικό κίνδυνο	Αποθεματικά για ζημίες από δάνεια (Δεκ. 2011)	Εσωτερική δημιουργία κεφαλαίων	Στόχος για βασικά ίδια κεφάλαια κατηγορίας 1 (Δεκ. 2014)	Κεφαλαιακές ανάγκες
ΕΤΕ	7 287	– 11 735	1 646	– 8 366	5 390	4 681	8 657	9 756
Eurobank	3 515	– 5 781	830	– 8 226	3 514	2 904	2 595	5 839
Alpha	4 526	– 4 786	673	– 8 493	3 115	2 428	2 033	4 571

([17]) Βλέπε υποσημείωση 14, σ. 106.
([18]) Βλέπε υποσημείωση 15.

Τράπεζες	Κύρια βασικά ίδια κεφάλαια αναφοράς κατηγορίας 1 (Δεκ. 2011)	Συνολική ακαθάριστη ζημία λόγω PSI (Δεκ. 2011)	Προβλέψεις σχετικά με το PSI (Ιούνιος 2011)	Ακαθάριστη αθροιστική ζημία Προβλέψεις για τον πιστωτικό κίνδυνο	Αποθεματικά για ζημίες από δάνεια (Δεκ. 2011)	Εσωτερική δημιουργία κεφαλαίων	Στόχος για βασικά ίδια κεφάλαια κατηγορίας 1 (Δεκ. 2014)	Κεφαλαιακές ανάγκες
Πειραιώς	2 615	– 5 911	1 005	– 6 281	2 565	1 080	2 408	7 335
ATEbank	378	– 4 329	836	– 3 383	2 344	468	1 234	4 920
Γενική	374	– 292	70	– 1 552	1 309	– 40	150	281
MBG	473	– 137	0	– 638	213	– 79	230	399

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, *Έκθεση για την ανακεφαλαιοποίηση και αναδιάταξη του ελληνικού τραπεζικού τομέα*, Δεκέμβριος 2012, σ. 8.

(36) Σύμφωνα με το ΜΟΧΠ του Μαρτίου 2012, «οι τράπεζες που υποβάλλουν βιώσιμα σχέδια άντλησης κεφαλαίων θα έχουν την ευκαιρία να αιτηθούν και να λάβουν δημόσια στήριξη κατά τρόπο που να διατηρεί κίνητρα για τον ιδιωτικό τομέα όσον αφορά την εισφορά κεφαλαίων και, ως εκ τούτου, να ελαχιστοποιεί το βάρος προς τους φορολογούμενους» ([19]). Η Τράπεζα της Ελλάδος διαπίστωσε ότι μόνο οι τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες (Eurobank, Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, η Τράπεζα και η Alpha Bank) υπέβαλαν βιώσιμα σχέδια άντλησης κεφαλαίων ([20]). Οι τράπεζες αυτές έλαβαν μία πρώτη ανακεφαλαιοποίηση από το ΕΤΧΣ τον Μάιο του 2012.

(37) Οι εγχώριες καταθέσεις στις τράπεζες της Ελλάδας μειώθηκαν κατά 37 % συνολικά από το τέλος του 2009 έως τον Ιούνιο του 2012, λόγω της ύφεσης και της πολιτικής αβεβαιότητας. Οι τράπεζες αυτές αναγκάστηκαν να χορηγήσουν υψηλότερα επιτόκια στην προσπάθειά τους να διατηρήσουν τις καταθέσεις. Το κόστος των καταθέσεων αυξήθηκε, μειώνοντας το καθαρό περιθώριο επιτοκίου των τραπεζών. Καθώς οι ελληνικές τράπεζες αποκλείστηκαν από τις αγορές χονδρικής χρηματοδότησης, κατέστησαν εξ ολοκλήρου εξαρτημένες από τη χρηματοδότηση του Ευρωσυστήματος ([21]), όλο και μεγαλύτερο μέρος της οποίας είχε τη μορφή επείγουσας παροχής ρευστότητας («ΕΠΡ») που χορηγούνταν από την Τράπεζα της Ελλάδος.

(38) Στις 3 Δεκεμβρίου 2012 η Ελλάδα έθεσε σε εφαρμογή πρόγραμμα επαναγοράς των νέων ΟΕΔ που ελήφθησαν από τους επενδυτές στο πλαίσιο του προγράμματος PSI, σε τιμές που κυμαίνονταν από το 30,2 % έως το 40,1 % της ονομαστικής τους αξίας ([22]). Οι ελληνικές τράπεζες συμμετείχαν στο εν λόγω πρόγραμμα επαναγοράς που επέφερε περαιτέρω ζημίες στον ισολογισμό τους, δεδομένου ότι η λογιστική ζημία (δηλαδή η διαφορά μεταξύ της αγοραίας αξίας και της ονομαστικής αξίας) που καταλογίστηκε στα εν λόγω νέα ΟΕΔ όταν εφαρμόστηκε το πρόγραμμα PSI κατέστη οριστική και αμετάκλητη ([23]).

(39) Τον Δεκέμβριο του 2012 οι τέσσερις μεγαλύτερες ελληνικές τράπεζες έλαβαν δεύτερη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση από το ΕΤΧΣ.

(40) Την άνοιξη του 2013 η προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση των τεσσάρων τραπεζών μετετράπη σε μόνιμη ανακεφαλαιοποίηση με κοινές μετοχές, στο πλαίσιο της οποίας το ΕΤΧΣ απέκτησε περισσότερο από το 80 % του μετοχικού μεριδίου καθεμιάς από τις τέσσερις αυτές τράπεζες. Για τις τράπεζες που κατόρθωσαν να προσελκύσουν ένα προκαθορισμένο ποσό ιδιωτικών κεφαλαίων (η Τράπεζα, η Alpha Bank και η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος), το ΕΤΧΣ έλαβε μετοχές χωρίς δικαιώματα ψήφου και οι ιδιώτες επενδυτές έλαβαν δικαιώματα αγοράς των μετοχών του ΕΤΧΣ.

(41) Τον Ιούλιο του 2013 η Τράπεζα της Ελλάδος ανέθεσε σε σύμβουλο τη διενέργεια διαγνωστικής μελέτης σχετικά με τα χαρτοφυλάκια δανείων όλων των ελληνικών τραπεζών. Ο εν λόγω σύμβουλος πραγματοποίησε προβλέψεις ζημιών από δάνεια («ΠΖΔ») για όλα τα χαρτοφυλάκια εγχώριων δανείων των ελληνικών τραπεζών καθώς και για δάνεια που εμπεριέχουν ελληνικό κίνδυνο σε υποκαταστήματα και θυγατρικές του εξωτερικού σε διάστημα τρεισήμισι ετών και σε ορίζοντα διάρκειας δανείου. Η ανάλυση παρείχε ΠΖΔ στο πλαίσιο δύο μακροοικονομικών σεναρίων, ενός βασικού και ενός δυσμενούς. Οι ΠΖΔ για δανειακά χαρτοφυλάκια του εξωτερικού εκτιμήθηκαν από την Τράπεζα της Ελλάδος με τη χρήση ορισμένων στοιχείων που παρασχέθηκαν από τον σύμβουλο.

([19]) Βλέπε υποσημείωση 14, σ. 104.
([20]) Βλέπε υποσημείωση 15.
([21]) Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες αποτελούν από κοινού το Ευρωσύστημα, το σύστημα κεντρικών τραπεζών της ζώνης του ευρώ.
([22]) Δελτίο τύπου του Υπουργού Οικονομικών της 3ης Δεκεμβρίου 2012, που διατίθεται στη διαδικτυακή διεύθυνση: http://www.pdma.gr/attachments/article/248/Press%20Release%20-%20December%2003.pdf.
Η εν λόγω επαναγορά του χρέους σε τιμή πολύ χαμηλότερη από την ονομαστική μείωσε σημαντικά το χρέος για την Ελλάδα.
([23]) Χωρίς την εν λόγω επαναγορά, η αγοραία αξία αυτών των νέων ΟΕΔ θα μπορούσε να αυξηθεί ανάλογα με την εξέλιξη των παραμέτρων της αγοράς, όπως τα επιτόκια και η πιθανότητα χρεοκοπίας της Ελλάδας.

(42) Με βάση την εκτίμηση του συμβούλου όσον αφορά τις ΠΖΔ, το φθινόπωρο του 2013 η Τράπεζα της Ελλάδος έθεσε σε εφαρμογή νέα διαδικασία προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων («η προσομοίωση ακραίων καταστάσεων του 2013») με σκοπό να αξιολογηθεί η ευρωστία της κεφαλαιακής θέσης των ελληνικών τραπεζών στο πλαίσιο τόσο του βασικού όσο και του δυσμενούς σεναρίου. Η Τράπεζα της Ελλάδος εκτίμησε τις κεφαλαιακές ανάγκες με την τεχνική υποστήριξη δεύτερου συμβούλου.

(43) Τα βασικά στοιχεία της εκτίμησης των κεφαλαιακών αναγκών σύμφωνα με την προσομοίωση ακραίων καταστάσεων του 2013 ήταν i) οι ΠΖΔ ([24]) από τα χαρτοφυλάκια δανείων των τραπεζών που εμπεριέχουν ελληνικό κίνδυνο και κίνδυνο εξωτερικού σε ενοποιημένη βάση, αφαιρουμένων των υφιστάμενων αποθεματικών για ζημίες από δάνεια, και ii) η εκτιμώμενη λειτουργική κερδοφορία των τραπεζών για την περίοδο μεταξύ Ιουνίου 2013 και Δεκεμβρίου 2016, με βάση μια συντηρητική προσαρμογή των σχεδίων αναδιάρθρωσης που είχαν υποβληθεί στην Τράπεζα της Ελλάδος κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2013. Στον πίνακα 4 συνοψίζεται ο υπολογισμός των κεφαλαιακών αναγκών των κυριότερων ελληνικών τραπεζών σε ενοποιημένη βάση σύμφωνα με το βασικό σενάριο για την προσομοίωση ακραίων καταστάσεων του 2013.

Πίνακας 4

Προσομοίωση ακραίων καταστάσεων 2013: Κεφαλαιακές ανάγκες των ελληνικών τραπεζών σε ενοποιημένη βάση σύμφωνα με το βασικό σενάριο (σε εκατ. ευρώ)

Τράπεζες	Κύρια βασικά ίδια κεφάλαια αναφοράς κατηγορίας 1 (Ιούνιος 2013) (1)	Αποθεματικά για ζημίες από δάνεια (Ιούνιος 2013) (2)	ΠΖΔ για τον ελληνικό κίνδυνο (3)	ΠΖΔ για τον κίνδυνο εξωτερικού ([1]) (4)	Εσωτερική δημιουργία κεφαλαίων (5)	Προσομοίωση ακραίων καταστάσεων δείκτη κυρίων βασικών ιδίων κεφαλαίων κατηγορίας 1 (Δεκέμβριος 2016) (6)	Κεφαλαιακές ανάγκες (7)=(6)-(1)-(2)-(3)-(4)-(5)
ETE ([2])	4 821	8 134	– 8 745	– 3 100	1 451	4 743	2 183
Eurobank ([3])	2 228	7 000	– 9 519	– 1 628	2 106	3 133	2 945
Alpha	7 380	10 416	– 14 720	– 2 936	4 047	4 450	262
Πειραιώς	8 294	12 362	– 16 132	– 2 342	2 658	5 265	425

([1]) Ο αντίκτυπος των ΠΖΔ όσον αφορά τον κίνδυνο εξωτερικού υπολογίστηκε μετά τους φόρους του εξωτερικού και λαμβανομένων υπόψη των δεσμεύσεων εκποίησης που είχαν παρασχεθεί στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού την περίοδο εκείνη.
([2]) Αποθεματικά για ζημίες από δάνεια της ΕΤΕ στις 30 Ιουνίου 2013, προσωρινές προβλέψεις για τη First Business Bank και ProBank.
([3]) Αποθεματικά για ζημίες από δάνεια της Eurobank στις 30 Ιουνίου 2013, προσωρινές προβλέψεις για το Νέο Ελληνικό Ταμιευτήριο και τη Νέα Τράπεζα Proton, που αποκτήθηκαν τον Αύγουστο του 2013.
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, *Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τον ελληνικό τραπεζικό τομέα 2013*, Μάρτιος 2014, σ. 42.

(44) Στις 6 Μαρτίου 2014 η Τράπεζα της Ελλάδος ανακοίνωσε τα αποτελέσματα της προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2013 και ζήτησε από τις τράπεζες να υποβάλουν, έως τα μέσα Απριλίου 2014, τα σχέδια άντλησης κεφαλαίων για την κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών τους σύμφωνα με το βασικό σενάριο.

(45) Την περίοδο από τα τέλη Μαρτίου 2014 έως αρχές Μαΐου 2014, οι τράπεζες προέβησαν σε αυξήσεις κεφαλαίου.

2.1.2. **Ο δικαιούχος**

(46) Η Τράπεζα παρέχει καθολικές τραπεζικές υπηρεσίες κυρίως στην Ελλάδα και στην κεντρική, ανατολική και νοτιοανατολική Ευρώπη (Ρουμανία, Βουλγαρία, Σερβία, Αλβανία, Ουκρανία και Κύπρος), καθώς και στην Αίγυπτο. Προσφέρει ένα πλήρες φάσμα τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών προϊόντων και υπηρεσιών σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Δραστηριοποιείται στη λιανική, επιχειρηματική και ιδιωτική τραπεζική, τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων, τη διαχείριση κεφαλαίων και την επενδυτική τραπεζική. Η Τράπεζα έχει συσταθεί στην Ελλάδα και οι μετοχές της είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Στις 30 Δεκεμβρίου 2012 η Τράπεζα απασχολούσε συνολικά 18 597 άτομα ([25]).

([24]) Περιλαμβάνονται οι αναμενόμενες ζημίες από τη χορήγηση νέων δανείων στην Ελλάδα κατά την περίοδο μεταξύ Ιουνίου 2013 και Δεκεμβρίου 2016.
([25]) Ετήσια έκθεση 2012, http://www.piraeusbankgroup.com/el/investors/financials/annual-reports.

(47) Η Τράπεζα συμμετείχε στο πρόγραμμα PSI, ανταλλάσσοντας ΟΕΔ και δάνεια που σχετίζονται με το Δημόσιο ονομαστικής αξίας 7,7 δισεκατ. ευρώ. Οι συνολικές της επιβαρύνσεις στο πλαίσιο του PSI ανήλθαν σε περίπου 5 911 εκατ. ευρώ προ φόρων και εγγράφηκαν εξ ολόκληρου στους λογαριασμούς του 2011 ([26]). Κατά τη διάρκεια του προγράμματος επαναγοράς του Δεκεμβρίου 2012, η Τράπεζα προέβη σε πώληση των νέων ΟΕΔ που έλαβε στο πλαίσιο του PSI σε τιμή σημαντικά χαμηλότερη από την ονομαστική τους αξία. Με την πώληση παγιώθηκαν οι ζημίες της Τράπεζας στα νέα ΟΕΔ.

(48) Τα βασικά στοιχεία της Τράπεζας του Δεκεμβρίου 2010, του Δεκεμβρίου 2011, του Δεκεμβρίου 2012 και του Δεκεμβρίου 2013 (ενοποιημένα δεδομένα) παρουσιάζονται στον πίνακα 5.

Πίνακας 5

Βασικά αριθμητικά στοιχεία της Τράπεζας Πειραιώς, 2010, 2011, 2012 και 2013

Κέρδη και ζημίες (σε εκατ. ευρώ)	2010	2011	2012 (*)	2013 (**)
Καθαρά έσοδα από τόκους	1 207	1 194	1 047	1 664
Συνολικά λειτουργικά έσοδα	1 510	1 245	1 921	2 205
Συνολικές λειτουργικές δαπάνες	(884)	(840)	(931)	(1 680)
Έσοδα πριν από τις προβλέψεις	625	405	989	525
Ζημίες απομείωσης για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου	(611)	(1 973)	(2 519)	(2 536)
Ζημίες απομείωσης από τα ΟΕΔ και τα επιλέξιμα δάνεια για το PSI		(5 911)		
Αρνητική υπεραξία			351	3 810
Καθαρό κέρδος/ζημία	(21)	(6 618)	(507)	2 546
Επιλεκτικά στοιχεία για τον όγκο πωλήσεων (σε εκατ. ευρώ)	31 Δεκεμβρίου 2010	31 Δεκεμβρίου 2011	31 Δεκεμβρίου 2012 (*)	31 Δεκεμβρίου 2013 (**)
Καθαρό σύνολο δανείων και προκαταβολών σε πελάτες	40 150	35 634	44 613	62 366
Καταθέσεις	29 475	21 796	36 971	54 279
Σύνολο στοιχείων ενεργητικού	57 561	49 352	70 408	92 010
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων ([1])	3 273	(1 940)	(2 316)	8 543

([1]) Το ποσό για το 2012 δεν συμπεριλαμβάνει τις δύο προσωρινές ανακεφαλαιοποιήσεις που ελήφθησαν από την Τράπεζα. Το ποσό για το 2013 περιλαμβάνει το συνολικό ποσό της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013.
(*) Συμπεριλαμβανομένων της ΑΤΕ και της Γενικής.
(**) Συμπεριλαμβανομένων της ΑΤΕ, της Γενικής, των ελληνικών υποκαταστημάτων των τριών κυπριακών τραπεζών, της MBG.
Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις 2011, 2012, οικονομικές καταστάσεις 2013.

([26]) Βλέπε πίνακα 2.

(49) Ο πίνακας 5 δείχνει ότι, εκτός από τις τεράστιες απώλειες που κατέγραψε το 2011 λόγω του προγράμματος PSI (5 911 εκατ. ευρώ ([27])), η Τράπεζα υπέστη μείωση εσόδων (μεταξύ άλλων και λόγω του υψηλότερου κόστους των καταθέσεων) και από τις υψηλές και αυξανόμενες ζημίες απομείωσης στα χαρτοφυλάκια δανείων της στην Ελλάδα και την αλλοδαπή έως τα μέσα του 2012. Η θέση ρευστότητας της Τράπεζας επλήγη σοβαρά από την εκροή καταθέσεων. Η κατάσταση βελτιώθηκε ελαφρώς όταν η Τράπεζα άρχισε να προβαίνει σε εξαγορές τον Ιούλιο του 2012.

(50) Στο πλαίσιο της προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2013, η Τράπεζα της Ελλάδος εκτίμησε τις κεφαλαιακές ανάγκες της Τράπεζας σε 465 εκατ. ευρώ σύμφωνα με το βασικό σενάριο.

(51) Τον Μάρτιο του 2014 η Τράπεζα προέβη σε αύξηση κεφαλαίου ύψους 1 752 εκατ. ευρώ για την κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη (50) και για την αποπληρωμή των 940 εκατ. ευρώ σε προνομιακές μετοχές που ανήκαν στο Δημόσιο ([28]). Σε αντίθεση με την αύξηση κεφαλαίου της Eurobank τον Απρίλιο του 2014, το ΕΤΧΣ δεν παρείχε στην Τράπεζα δέσμευση για εισφορά κεφαλαίου στο πλαίσιο της κεφαλαιακής αύξησης στην περίπτωση ανεπαρκούς ζήτησης από τον ιδιωτικό τομέα. Η αύξηση κεφαλαίου της Τράπεζας επετεύχθη μέσω προσφοράς μετοχών χωρίς δικαίωμα προαγοράς (δηλαδή αύξηση κεφαλαίου με ακύρωση των δικαιωμάτων προτίμησης των μετόχων) σε διεθνείς επενδυτές και μέσω δημόσιας προσφοράς στην Ελλάδα. Η τιμή εγγραφής ορίστηκε στα 1,7 ευρώ ανά μετοχή.

(52) Έπειτα από την αύξηση κεφαλαίου, η Τράπεζα ανακοίνωσε στις 22 Μαΐου 2014 ότι είχε εξοφλήσει τις προνομιούχες μετοχές στο ελληνικό Δημόσιο για συνολικό ποσό 750 εκατ. ευρώ ([29]).

2.2. ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΞΑΓΟΡΑΣΤΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ

2.2.1. **Εξαγορά της ΑΤΕ**

(53) Η ΑΤΕ ιδρύθηκε το 1929 από το ελληνικό κράτος ως μη κερδοσκοπικός οργανισμός. Έως τις αρχές της δεκαετίας του 1990 η ΑΤΕ αποτελούσε εξειδικευμένο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα το οποίο παρείχε στήριξη για την ανάπτυξη του γεωργικού τομέα εξ ονόματος του ελληνικού κράτους. Τον Δεκέμβριο του 2000 η εταιρεία εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Στις 14 Νοεμβρίου 2011 το ελληνικό κράτος ήταν ο κύριος μέτοχος της ΑΤΕ με μερίδιο 89,9 %.

(54) Η ΑΤΕ δραστηριοποιούνταν σε όλους τους τομείς τραπεζικών δραστηριοτήτων, τόσο στη λιανική όσο και στην επιχειρηματική τραπεζική, παρείχε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες όπως δραστηριότητες ασφάλισης και μίσθωσης και εξαγόραζε σημαντικές συμμετοχές σε εταιρείες που δραστηριοποιούνταν σε μη χρηματοοικονομικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένων της βιομηχανίας παραγωγής ζάχαρης και της βιομηχανίας παραγωγής γαλακτοκομικών προϊόντων.

(55) Τον Ιούλιο του 2012 η ΑΤΕ προσέφερε υπηρεσίες μέσω ενός δικτύου 468 υποκαταστημάτων και απασχολούσε 5 024 άτομα. Τον Ιούλιο του 2012 οι συνολικές καταθέσεις της ανέρχονταν σε 14,9 δισεκατ. ευρώ σε σύνολο στοιχείων ενεργητικού ύψους 21,8 δισεκατ. ευρώ ([30]).

(56) Από το 2006 η ΑΤΕ προσέφερε επίσης υπηρεσίες εκτός Ελλάδος κατέχοντας μερίδιο 74 % της ΑΤΕ Bank Ρουμανίας και μερίδιο 20,3 % του κεφαλαίου κοινών μετοχών και μερίδιο 25 % των προνομιούχων μετοχών της AIKBanka Σερβίας.

(57) Οι δυσκολίες της ΑΤΕ προέκυψαν πριν από την κρίση εθνικού χρέους της Ελλάδας, κυρίως ως αποτέλεσμα της κακής ποιότητας των περιουσιακών στοιχείων και της παραδοσιακά χαμηλής κερδοφορίας προ της απομείωσης. Επιπλέον, η κρίση εθνικού χρέους της Ελλάδας έπληξε όλες τις ελληνικές τράπεζες, συμπεριλαμβανομένης της ΑΤΕ, με δύο τρόπους: i) η απώλεια πρόσβασης της Ελλάδας στις διεθνείς αγορές χρέους επηρέασε σοβαρά τη θέση ρευστότητας των ελληνικών τραπεζών και ii) επιδεινώθηκε η ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων και αυξήθηκαν οι απομειώσεις.

(58) Τον Απρίλιο του 2011 η Ελλάδα εισέφερε 1 445 εκατ. ευρώ στην ΑΤΕ (ποσό στο οποίο συμπεριλαμβάνονται τα 675 εκατ. ευρώ που χορηγήθηκαν αρχικά στο πλαίσιο του ελληνικού καθεστώτος ανακεφαλαιοποίησης). Επιπλέον, η ΑΤΕ έλαβε στήριξη ρευστότητας που ανήλθε σε 6 103 εκατ. ευρώ. Η Επιτροπή ενέκρινε τα μέτρα αυτά στην απόφαση για την αναδιάρθρωση της ΑΤΕ.

(59) Ωστόσο, κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2011, η κεφαλαιακή κατάσταση της ΑΤΕ επιδεινώθηκε κυρίως λόγω της συμμετοχής της στο πρόγραμμα PSI. Όπως φαίνεται στο πίνακα 2, οι συνολικές της επιβαρύνσεις στο πλαίσιο του PSI ανήλθαν σε περίπου 4 329 εκατ. ευρώ προ φόρων και εγγράφηκαν εξ ολόκληρου στους λογαριασμούς του 2011. Όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 3, οι κεφαλαιακές ανάγκες των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ εκτιμούνταν στα 4 920 εκατ. ευρώ.

(60) Στις 22 Μαρτίου 2012 η Ελλάδα υπέβαλε έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος στην οποία προτεινόταν η εξυγίανση της ΑΤΕ μέσω μιας διαδικασίας αγοράς και ανάληψης (Purchase & Assumption) όσον αφορά τις μεταβιβασθείσες δραστηριότητες της ΑΤΕ, ενώ τα υπόλοιπα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού θα εξυγιαίνονταν μέσω τράπεζας επισφαλειών. Μη δεσμευτικές προσφορές υπέβαλαν στο ΕΤΧΣ η Τράπεζα και άλλες μεγάλες ελληνικές τράπεζες. Στις 26 Ιουλίου 2012 το διοικητικό συμβούλιο του ΕΤΧΣ ενέκρινε την προσφορά της Τράπεζας.

([27]) Βλέπε πίνακα 2.
([28]) Βλέπε τμήμα 2.3.1.2 Κρατική ανακεφαλαιοποίηση που χορηγήθηκε στο πλαίσιο του μέτρου ανακεφαλαιοποίησης.
([29]) http://www.piraeusbankgroup.com/el/press-office/press-release/2014/05/apopliromi-pronomiouxon-metoxon-ellinikou-dimosiou.
([30]) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 40.

(61) Στις 27 Ιουλίου 2012 η Τράπεζα της Ελλάδος προέβη στη μεταβίβαση των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ στην Τράπεζα ([31]).

(62) Δεδομένου ότι οι μεταβιβασθείσες δραστηριότητες της ΑΤΕ περιείχαν λιγότερα στοιχεία ενεργητικού σε ονομαστική αξία απ' ό,τι στοιχεία παθητικού, το ΕΤΧΣ, σύμφωνα με την απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος της 28ης Ιανουαρίου 2013, υποχρεώθηκε να καλύψει τη διαφορά μεταξύ των μεταβιβασθέντων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, ήτοι το χρηματοδοτικό κενό. Η Τράπεζα της Ελλάδος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, βάσει των ελεγμένων αριθμητικών στοιχείων, το χρηματοδοτικό κενό ανερχόταν σε 7 471 εκατ. ευρώ και το ΕΤΧΣ χορήγησε στην Τράπεζα ομόλογα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας («ομόλογα EFSF») αξίας 7 471 εκατ. ευρώ.

(63) Επιπλέον, το ΕΤΧΣ δεσμεύτηκε να παράσχει κεφάλαιο στην Τράπεζα προκειμένου να κεφαλαιοποιηθούν οι μεταβιβασθείσες δραστηριότητες της ΑΤΕ σε ποσοστό έως 9 %. Το ποσό αυτό εκτιμήθηκε αρχικά σε 500 εκατ. ευρώ, αλλά το τελικό ποσό καθορίστηκε σε 570 εκατ. ευρώ. Το ΕΤΧΣ εισέφερε το τελικό ποσό στην Τράπεζα έναντι κοινών μετοχών στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013.

(64) Η Τράπεζα εξαγόρασε τις μεταβιβασθείσες δραστηριότητες της ΑΤΕ σε τιμή αγοράς 95 εκατ. ευρώ.

2.2.2. **Εξαγορά της Γενικής**

(65) Η Γενική ιδρύθηκε το 1937 και παρείχε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στους τομείς της λιανικής τραπεζικής και επιχειρηματικής τραπεζικής, καθώς και υπηρεσίες κεφαλαιαγοράς. Το 2004 η Société Générale εξαγόρασε την πλειονότητα των μετοχών της Geniki. Η Γενική είχε 104 υποκαταστήματα και απασχολούσε 1 391 υπαλλήλους στις 31 Δεκεμβρίου 2012 ([32]). Το συνολικό ενεργητικό της ανερχόταν σε 2,6 δισεκατ. ευρώ, το σύνολο των καθαρών δανείων σε 1,9 δισεκατ. ευρώ και οι καταθέσεις σε περίπου 2 δισεκατ. ευρώ ([33]).

(66) Η κρίση εθνικού χρέους της Ελλάδας είχε πολύ αρνητικές επιπτώσεις στις επιδόσεις του τραπεζικού τομέα. Επιπλέον, η συμμετοχή των ελληνικών τραπεζών στο πρόγραμμα PSI είχε ως αποτέλεσμα την ταχεία επιδείνωση της κεφαλαιακής τους κατάστασης. Όπως φαίνεται στον πίνακα 2, οι συνολικές επιβαρύνσεις της Γενικής στο πλαίσιο του PSI ανήλθαν σε περίπου 292 εκατ. ευρώ προ φόρων και εγγράφηκαν εξ ολόκληρου στους λογαριασμούς του 2011. Όπως φαίνεται στον πίνακα 3, οι κεφαλαιακές ανάγκες της Γενικής εκτιμήθηκαν σε 281 εκατ. ευρώ και υπολογίστηκαν με βάση άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενέργησε η Τράπεζα της Ελλάδος.

(67) Τον Ιούνιο του 2012 η Société Générale προσέγγισε και τις τέσσερις μεγάλες ελληνικές τράπεζες σε μια απόπειρα να προβεί σε πώληση της Γενικής. Η Τράπεζα ήταν η μόνη που εξέφρασε ενδιαφέρον για την εξαγορά της Γενικής.

(68) Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ της Société Générale και της Τράπεζας για την αγοραπωλησία της Γενικής κατέληξαν σε επίσημη συμφωνία στις 19 Οκτωβρίου 2012 σύμφωνα με την οποία: i) η Société Générale θα προέβαινε σε πώληση και η Τράπεζα σε αγορά του μεριδίου της τάξης του 99,08 % που κατείχε η Société Générale στη Γενική, και (ii) η Société Générale θα ανέθετε και θα μεταβίβαζε και η Τράπεζα θα αποκτούσε το 100 % των προκαταβολών μετοχικού κεφαλαίου της Γενικής τις οποίες η Société Générale είχε συμφωνήσει ή θα συμφωνούσε στο μέλλον. Η Société Générale εντέλει συμφώνησε σε προκαταβολική πληρωμή ύψους περίπου 290 εκατ. ευρώ στη Γενική και σε εγγραφή ομολόγου που εκδόθηκε από την Τράπεζα για ποσό ύψους 170 εκατ. ευρώ περίπου. Η Τράπεζα εξαγόρασε στη συνέχεια τη Γενική για 1 εκατ. ευρώ.

(69) Στις 14 Δεκεμβρίου 2012 η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι η εξαγορά του μεριδίου που κατείχε η Société Générale στη Γενική ολοκληρώθηκε.

2.2.3. **Εξαγορά των ελληνικών δραστηριοτήτων των τριών κυπριακών τραπεζών**

(70) Η Τράπεζα Κύπρου, η Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου και η Ελληνική Τράπεζα ιδρύθηκαν το 1899, το 1901 και το 1976, αντιστοίχως.

(71) Σε συνέχεια της έκτακτης συνεδρίασης της Ευρωομάδας στις 15 Μαρτίου 2013, επετεύχθη συμφωνία σχετικά με τις βασικές παραμέτρους ενός σχεδίου διάσωσης της Κύπρου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το ΔΝΤ και την ΕΚΤ. Το ελληνικό συμβούλιο συστημικής ευστάθειας («ΕΣΣΕ») πρότεινε ομόφωνα τη μεταβίβαση των ελληνικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού των υποκαταστημάτων των τριών κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα σε υφιστάμενη ελληνική τράπεζα. Συγκεκριμένα, το ΕΣΣΕ δήλωσε ότι «η ως άνω συμφωνία διαφυλάσσει πλήρως τους καταθέτες των υποκαταστημάτων που βρίσκονται στην Ελλάδα, διασφαλίζει το ελληνικό δημόσιο συμφέρον και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και δεν επιβαρύνει τη διαχείριση του ελληνικού χρέους».

(72) Η Τράπεζα της Ελλάδος ανέλαβε να διερευνήσει το πιθανό ενδιαφέρον από την πλευρά των ελληνικών τραπεζών και, στο πλαίσιο αυτό, προέβη σε πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Επιπλέον, το ΕΤΧΣ συμφώνησε να καλύψει τις κεφαλαιακές ανάγκες (του αγοραστή) που θα προέκυπταν από την εξαγορά των ελληνικών υποκαταστημάτων των τριών κυπριακών τραπεζών.

([31]) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 27 της απόφασης για την εκκαθάριση της ΑΤΕ.
([32]) Ελληνική Ένωση Τραπεζών, στοιχεία διαθέσιμα στον διαδικτυακό τόπο: http://62.1.43.74/4Statistika/UplPDFs/net2012.pdf
([33]) http://www.geniki.gr/Portals/0/PDFs/140321_annual_results_en_2.pdf.

(73) Στον πίνακα 6 συνοψίζονται το ενεργητικό και το παθητικό των τριών κυπριακών τραπεζών που μεταβιβάστηκαν εντέλει στην Τράπεζα («κυπριακές μεταβιβασθείσες δραστηριότητες»).

Πίνακας 6

Μεταβιβασθείσες δραστηριότητες των τριών κυπριακών τραπεζών

	Μεταβιβασθείσες δραστηριότητες
Στοιχεία ενεργητικού	Όλα τα ελληνικά δάνεια, συμπεριλαμβανομένων της χρηματοδοτικής μίσθωσης και πρακτόρευσης
	Ναυτιλιακά δάνεια και άλλα δάνεια ελληνικής προέλευσης και διαχείρισης που εγγράφηκαν σε κυπριακό χαρτοφυλάκιο δανείων
	Πάγια στοιχεία ενεργητικού (εξαιρούμενων των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων)
Στοιχεία παθητικού	Όλες οι καταθέσεις των τριών κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα

Πηγή: Δανειοδοτικοί όροι, *Carve out and sale of the Greek assets of Cypriot banks,* 10 Απριλίου 2013.

(74) Τα στοιχεία ενεργητικού που μεταβιβάστηκαν στην Τράπεζα ανέρχονταν σε περίπου 18,9 δισεκατ. ευρώ και τα στοιχεία του παθητικού σε περίπου 15 δισεκατ. ευρώ. Ωστόσο, τα μέρη της πράξης συμφώνησαν να λάβουν υπόψη το ύψος των ζημιών που είχαν προβλεφθεί στην έκθεση της PIMCO για τις κυπριακές τράπεζες, στο πλαίσιο ενός δυσμενούς σεναρίου ([34]). Σύμφωνα με την έκθεση της PIMCO, η αξία των στοιχείων ενεργητικού που θα μεταβιβάζονταν στην Τράπεζα ανερχόταν σε περίπου 16,5 δισεκατ. ευρώ. Τα στοιχεία παθητικού που μεταβιβάστηκαν ανέρχονταν περίπου σε 14,5 δισεκατ. ευρώ.

(75) Στις 21 και 22 Μαρτίου 2013 μόνον τρεις τράπεζες, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας, υπέβαλαν μη δεσμευτικές προσφορές.

(76) Στις 22 Μαρτίου 2013 το ΕΤΧΣ συναίνεσε στην εξαγορά των ελληνικών δραστηριοτήτων των τριών κυπριακών τραπεζών από την Τράπεζα. Το συνολικό τίμημα που κατέβαλε η Τράπεζα για την εξαγορά των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων ήταν 524 εκατ. ευρώ. Συγκεκριμένα, συμφωνήθηκε ότι η Τράπεζα θα κατέβαλλε 237 εκατ. ευρώ για την εξαγορά των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της Τράπεζας Κύπρου, 258 εκατ. ευρώ για την εξαγορά των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της Λαϊκής Τράπεζας Κύπρου και 29 εκατ. ευρώ για την εξαγορά των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της Ελληνικής Τράπεζας.

(77) Τον Ιούνιο του 2013, στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013 ([35]), το ΕΤΧΣ εισέφερε κεφάλαιο ύψους 524 εκατ. ευρώ στην Τράπεζα για την κάλυψη της τιμής αγοράς που καταβλήθηκε από την Τράπεζα.

2.2.4. **Εξαγορά της MBG**

(78) Η MBG ιδρύθηκε το 2000 και στις 31 Δεκεμβρίου 2012 διέθετε 119 υποκαταστήματα και απασχολούσε 1 174 υπαλλήλους ([36]).

(79) Στις 22 Απριλίου 2013 η Τράπεζα υπέγραψε οριστική συμφωνία με την BCP σχετικά με την εξαγορά του συνόλου του μετοχικού κεφαλαίου της MBG και τη συμμετοχή της BCP σε επικείμενη αύξηση κεφαλαίου της Τράπεζας.

(80) Βάσει της εν λόγω συμφωνίας, η BCP θα συνεισέφερε 400 εκατ. ευρώ για την κανονιστική ανακεφαλαιοποίηση της MBG (από τα οποία η BCP είχε ήδη συνεισφέρει 139 εκατ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2012) μέσω μετατροπής πιστώσεων εξοφλητικής προτεραιότητας και μειωμένης εξασφάλισης από την BCP στην MBG σε ίδια κεφάλαια. Επιπλέον, το σύνολο της χρηματοδότησης που είχε παρασχεθεί από την BCP στην MBG στο παρελθόν θα επιστρεφόταν από την τελευταία σε δύο δόσεις: 650 εκατ. ευρώ θα καταβάλλονταν κατά την ημερομηνία οριστικοποίησης της πράξης και περίπου 250 εκατ. ευρώ θα καταβάλλονταν εντός έξι μηνών από την οριστικοποίηση. Τέλος, η BCP θα συνεισέφερε 400 εκατ. ευρώ για την ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας μέσω ιδιωτικής τοποθέτησης χωρίς δικαιώματα προτίμησης. Η Τράπεζα θα αποκτούσε στη συνέχεια πλήρως ανακεφαλαιοποιημένη την MBG για 1 εκατ. ευρώ.

(81) Στις 19 Ιουνίου 2013 η Τράπεζα ανακοίνωσε την ολοκλήρωση της εξαγοράς της MBG.

([34]) Η έκθεση καταρτίστηκε από την PIMCO με ημερομηνία 1η Φεβρουαρίου 2013 και φέρει τον τίτλο «Independent Due Diligence of the Banking System in Cyprus». Οι εκτιμήσεις κεφαλαίων παράχθηκαν τόσο στο πλαίσιο ενός βασικού όσο και στο πλαίσιο ενός δυσμενούς μακροοικονομικού σεναρίου. Η εφαρμοστέα ημερομηνία αναφοράς ήταν η 30ή Ιουνίου 2012 και η περίοδος προβλέψεων το χρονικό διάστημα από 30 Ιουνίου 2012 έως 30 Ιουνίου 2015.

([35]) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 101.

([36]) Ό.π.

2.2.5. **Επισκόπηση του συνδυαστικού αντίκτυπου των εξαγορών**

(82) Στον πίνακα 7 παρέχεται επισκόπηση του αντίκτυπου των διαδοχικών εξαγορών στο μέγεθος και στη μορφή της Τράπεζας στην Ελλάδα (καμία από τις εξαγορασθείσες οντότητες δεν περιλάμβανε στοιχεία ενεργητικού του εξωτερικού, εξαιρουμένων των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ που περιλάμβαναν ρουμανικά στοιχεία ενεργητικού). Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω εξαγορών, η Τράπεζα κατέχει σήμερα το μεγαλύτερο μερίδιο στην ελληνική αγορά καταθέσεων και δανείων.

Πίνακας 7

Αντίκτυπος των διαδοχικών εξαγορών στο μέγεθος της Πειραιώς στην Ελλάδα

31.12.2012 Μόνο στην Ελλάδα	Πειραιώς χωρίς τις εξαγορασθείσες οντότητες	ΑΤΕ	Γενική	Κυπριακές τράπεζες	MBG	ΝΕΟΣ ΟΜΙΛΟΣ
Ακαθάριστα δάνεια	27 727	12 200	3 308	24 194	4 710	72 138
ποσοστό επί του συνόλου του νέου ομίλου	38 %	17 %	5 %	34 %	7 %	100 %
Καθαρά δάνεια	24 811	11 527	1 909	19 481	4 236	61 964
ποσοστό επί του συνόλου του νέου ομίλου	40 %	19 %	3 %	31 %	7 %	100 %
Καταθέσεις	15 412	14 986	2 014	14 427	2 912	49 752
ποσοστό επί του συνόλου του νέου ομίλου	31 %	30 %	4 %	29 %	6 %	100 %
Υπάλληλοι	5 926	5 019	1 420	5 268	1 186	18 819
ποσοστό επί του συνόλου του νέου ομίλου	31 %	27 %	8 %	28 %	6 %	100 %
Υποκαταστήματα	325	460	104	307	120	1 316
ποσοστό επί του συνόλου του νέου ομίλου	25 %	35 %	8 %	23 %	9 %	100 %

Πηγή: στοιχεία που υπέβαλε η Τράπεζα Πειραιώς στις 10 Ιουνίου 2014

2.3. ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

2.3.1. **Μέτρα ενίσχυσης που χορηγήθηκαν στην Τράπεζα στο πλαίσιο του καθεστώτος στήριξης των ελληνικών τραπεζών (μέτρα L1 & A)**

(83) Η Τράπεζα έλαβε διάφορες μορφές ενίσχυσης στο πλαίσιο του καθεστώτος στήριξης των ελληνικών τραπεζών, σύμφωνα με το μέτρο ανακεφαλαιοποίησης, το μέτρο παροχής εγγυήσεων και το μέτρο στήριξης με ομολογιακά δάνεια του Δημοσίου.

2.3.1.1. *Κρατική στήριξη της ρευστότητας που χορηγήθηκε στο πλαίσιο του μέτρου παροχής εγγυήσεων και του μέτρου στήριξης με ομολογιακά δάνεια του Δημοσίου (μέτρο L1)*

(84) Η Τράπεζα έχει ωφεληθεί και εξακολουθεί να ωφελείται από την ενίσχυση που χορηγείται στο πλαίσιο του μέτρου παροχής εγγυήσεων και του μέτρου στήριξης με ομολογιακά δάνεια του Δημοσίου. Η εν λόγω ενίσχυση περιγράφεται στην παρούσα απόφαση ως «μέτρο L1». Το 2010 η Τράπεζα εξέδωσε ομόλογα με εγγύηση του Δημοσίου που ανήλθαν συνολικά στο ποσό των 9,9 δισεκατ. ευρώ. Το κράτος δάνεισε επίσης στην Τράπεζα ομόλογα του Δημοσίου αξίας 1 289 εκατ. ευρώ. Στο τέλος του Μαρτίου του 2014 το ποσό των κρατικών ομολόγων που εκκρεμούσε ανερχόταν σε 1 024 εκατ. ευρώ ([37]).

(85) Στο σχέδιο αναδιάρθρωσης της Τράπεζας που υπέβαλαν στην Επιτροπή στις 25 Ιουνίου 2014, οι ελληνικές αρχές ζήτησαν την άδεια να συνεχίσουν τη χορήγηση εγγυήσεων και τον δανεισμό ομολόγων του Δημοσίου στην Τράπεζα στο πλαίσιο του καθεστώτος στήριξης των ελληνικών τραπεζών κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης, εάν προκύψει ανάγκη για παροχή τέτοιου είδους στήριξης ρευστότητας, παρότι κάτι τέτοιο δεν θεωρούνταν πιθανό.

([37]) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 51.

2.3.1.2. *Κρατική ανακεφαλαιοποίηση που χορηγήθηκε στο πλαίσιο του μέτρου ανακεφαλαιοποίησης (μέτρο Α)*

(86) Τον Μάιο του 2009 και τον Δεκέμβριο του 2011 η Τράπεζα έλαβε από την Ελλάδα στο πλαίσιο του μέτρου ανακεφαλαιοποίησης του καθεστώτος στήριξης των ελληνικών τραπεζών εισφορές κεφαλαίου ύψους 370 εκατ. ευρώ και 380 εκατ. ευρώ αντιστοίχως, οι οποίες ανήλθαν συνολικά σε 750 εκατ. ευρώ (μέτρο Α), ποσό που αντιστοιχεί περίπου σε ποσοστό 2,1 % των σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού (risk weighted assets, «RWA») ([38]) της Τράπεζας τη δεδομένη χρονική στιγμή.

(87) Η ανακεφαλαιοποίηση έλαβε τη μορφή προνομιούχων μετοχών που αναλήφθηκαν από το ελληνικό Δημόσιο με τοκομερίδιο 10 % και διάρκεια πέντε ετών.

(88) Η Τράπεζα εξόφλησε τις προνομιούχες μετοχές στις 22 Μαΐου 2014, όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη (52).

2.3.2. **Επείγουσα παροχή ρευστότητας (ΕΠΡ) με εγγύηση του Δημοσίου (μέτρο L2)**

(89) Η ΕΠΡ αποτελεί έκτακτο μέτρο που επιτρέπει σε ένα φερέγγυο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που αντιμετωπίζει προσωρινά προβλήματα ρευστότητας να λάβει χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα, χωρίς αυτή η πράξη να αποτελεί μέρος της ενιαίας νομισματικής πολιτικής. Το επιτόκιο που καταβάλλουν χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για ΕΠΡ είναι κατά […] (*) μονάδες βάσης υψηλότερο από το επιτόκιο που καταβάλλουν για την τακτική αναχρηματοδότηση από την κεντρική τράπεζα.

(90) Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι αρμόδια για το πρόγραμμα ΕΠΡ, το οποίο σημαίνει ότι το κόστος και οι κίνδυνοι που απορρέουν από τη χορήγηση της ΕΠΡ αναλαμβάνονται από την Τράπεζα της Ελλάδος ([39]). Το ελληνικό Δημόσιο χορήγησε στην Τράπεζα της Ελλάδος κρατική εγγύηση η οποία καλύπτει το συνολικό ποσό της ΕΠΡ που χορηγεί η Τράπεζα της Ελλάδος. Η θέσπιση του άρθρου 50 παράγραφος 7 του νόμου 3943/2011, με το οποίο τροποποιήθηκε το άρθρο 65 παράγραφος 1 του νόμου 2362/1995, επέτρεψε στον Υπουργό Οικονομικών να χορηγεί εγγυήσεις εξ ονόματος του Δημοσίου προς την Τράπεζα της Ελλάδος προκειμένου να διασφαλιστούν οι απαιτήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος έναντι των πιστωτικών ιδρυμάτων. Οι τράπεζες που λαμβάνουν ΕΠΡ οφείλουν να καταβάλλουν στο κράτος προμήθεια εγγύησης ύψους […] μονάδων βάσης.

(91) Στις 31 Δεκεμβρίου 2011 η Τράπεζα είχε λάβει ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου ύψους 11,64 δισεκατ. ευρώ, ενώ στις 31 Δεκεμβρίου 2012 η Τράπεζα είχε λάβει ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου ύψους 31,4 δισεκατ. ευρώ ([40]). Ύστερα από σημαντική μείωση που σημειώθηκε το 2013, η Τράπεζα είχε λάβει στο τέλος του εν λόγω έτους ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου που ανερχόταν μόλις σε 750 εκατ. ευρώ.

2.3.3. **Μέτρα ενίσχυσης που χορηγήθηκαν στην Τράπεζα μέσω του ΕΤΧΣ (μέτρα Β1, Β2, Β3 & Β4)**

(92) Από το 2012 η Τράπεζα επωφελήθηκε από διάφορα μέτρα κεφαλαιακής στήριξης που χορηγήθηκαν από το ΕΤΧΣ. Στον πίνακα 9 παρέχεται επισκόπηση αυτών των μέτρων ενίσχυσης.

Πίνακας 8

Μέτρα ενίσχυσης που χορηγήθηκαν στην Τράπεζα μέσω του ΕΤΧΣ

	1η προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση — Μάιος 2012 (σε εκατ. ευρώ)	2η προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση — Δεκέμβριος 2012 (σε εκατ. ευρώ)	Επιστολή δέσμευσης — Δεκέμβριος 2012 (σε εκατ. ευρώ)	Συμμετοχή στην ανακεφαλαιοποίηση του Μαΐου του 2013 (σε εκατ. ευρώ) ([1])
Μέτρο	B1	B2	B3	B4
Ποσό (σε εκατ. ευρώ)	4 700	1 553	1 082	5 891

([1]) Εξαιρουμένου του μέρους της ανακεφαλαιοποίησης για το οποίο ενεγράφη το ΕΤΧΣ προκειμένου να εκπληρωθούν οι κεφαλαιακές απαιτήσεις που προέκυψαν από την αγορά της ATE Bank και των υποκαταστημάτων των τριών κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλέπε αιτιολογική σκέψη 101.

2.3.3.1. *Η πρώτη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση (μέτρο Β1)*

(93) Οι αιτιολογικές σκέψεις 14 έως 33 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς παρέχουν λεπτομερή περιγραφή της πρώτης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης του Μαΐου 2012 (μέτρο Β1). Το πλαίσιο και τα κύρια χαρακτηριστικά του εν λόγω μέτρου παρατίθενται στο παρόν τμήμα.

([38]) Ο όρος «*σταθμισμένα ως προς τον κίνδυνο στοιχεία ενεργητικού*» είναι ένα κανονιστικό συνολικό μέγεθος που μετρά την έκθεση σε κίνδυνο ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος και χρησιμοποιείται από τις εποπτικές αρχές για την παρακολούθηση της κεφαλαιακής επάρκειας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

(*) Επιχρηματικό απόρρητο.

([39]) Σύμφωνα με την επιστολή της Τράπεζας της Ελλάδος της 7ης Νοεμβρίου 2011, «οι εγγυήσεις εφαρμόζονται στο συνολικό ποσό της επείγουσας παροχής ρευστότητας (ΕΠΡ)».

([40]) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 133.

(94) Στις 20 Απριλίου 2012 το ΕΤΧΣ χορήγησε στην Τράπεζα επιστολή με την οποία δεσμευόταν να συμμετάσχει σε προβλεπόμενη αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας για ποσό ύψους έως 5 δισεκατ. ευρώ.

(95) Στο πλαίσιο του μέτρου Β1, τον Μάιο του 2012 το ΕΤΧΣ μεταβίβασε στην Τράπεζα ομόλογα του EFSF αξίας 4,7 δισεκατ. ευρώ, σύμφωνα με τις διατάξεις περί προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης που ορίζονται στον νόμο 3864/2010 για την ίδρυση του Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας («νόμος του ΕΤΧΣ»). Η Επιτροπή απεφάνθη, στην αιτιολογική σκέψη 53 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς, ότι «η προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση που οριστικοποιήθηκε στις 28 Μαΐου 2012 είναι η εκπλήρωση της αναληφθείσας υποχρέωσης στην επιστολή δέσμευσης, και συνεπώς αποτελεί συνέχεια της ίδιας ενίσχυσης». Τα ποσά που προβλέπονταν τόσο στην επιστολή δέσμευσης όσο και στην πρώτη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση υπολογίστηκαν από την Τράπεζα της Ελλάδος για να διασφαλιστεί ότι η Τράπεζα είχε συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας 8 % στις 31 Δεκεμβρίου 2011, ημερομηνία της αναδρομικής λογιστικής καταχώρισης της προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης στα βιβλία της Τράπεζας. Όπως προκύπτει από τον πίνακα 3, το μέτρο Β1 κάλυπτε μόνο ένα μέρος των συνολικών κεφαλαιακών αναγκών που διαπιστώθηκαν κατά την προσομοίωση ακραίων καταστάσεων του 2012. Η Τράπεζα εικαζόταν ότι θα αντλήσει κεφάλαιο μέσω μελλοντικής αύξησης κεφαλαίου και αποκλειστικός σκοπός της προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης ήταν η διατήρηση του δικαιώματος χρηματοδότησης της Τράπεζας από την ΕΚΤ έως ότου πραγματοποιηθεί η εν λόγω αύξηση κεφαλαίου της.

(96) Για το διάστημα μεταξύ της ημερομηνίας της πρώτης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης και της ημερομηνίας της μετατροπής της πρώτης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης σε κοινές μετοχές και άλλα μετατρέψιμα χρηματοοικονομικά μέσα, η συμφωνία προεγγραφής μεταξύ της Τράπεζας και του ΕΤΧΣ όριζε ότι η Τράπεζα έπρεπε να καταβάλλει στο ΕΤΧΣ ετήσια προμήθεια ύψους 1 % επί της ονομαστικής αξίας των ομολόγων του EFSF και ότι τυχόν πληρωμές τοκομεριδίων και οι δεδουλευμένοι τόκοι για τα ομόλογα του EFSF για την περίοδο αυτή θα υπολογίζονταν ως πρόσθετη εισφορά κεφαλαίου από το ΕΤΧΣ στην Τράπεζα ([41]).

2.3.3.2. *Η δεύτερη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση (μέτρο Β2)*

(97) Η Τράπεζα κατέγραψε περαιτέρω ζημίες το φθινόπωρο του 2012. Ως εκ τούτου, το κεφάλαιό της μειώθηκε εκ νέου σε επίπεδο κατώτερο από αυτό των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων που θα της επέτρεπαν να διατηρήσει δικαίωμα αναχρηματοδότησης από την ΕΚΤ.

(98) Αυτό κατέστησε αναγκαία τη δεύτερη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση. Στις 20 Δεκεμβρίου 2012 το ΕΤΧΣ προέβη σε δεύτερη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση ύψους 1 553 εκατ. ευρώ (μέτρο Β2), η οποία πραγματοποιήθηκε και πάλι με τη μεταβίβαση ομολόγων του EFSF στην Τράπεζα.

2.3.3.3. *Η επιστολή δέσμευσης της 20ής Δεκεμβρίου 2012 (μέτρο Β3)*

(99) Εκτός από τη δεύτερη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση, στις 20 Δεκεμβρίου 2012 το ΕΤΧΣ χορήγησε επιστολή δέσμευσης στην Τράπεζα για τη συμμετοχή του στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας και στην έκδοση μετατρέψιμων τίτλων που επρόκειτο να εκδοθούν για συνολικό ποσό ύψους 1 082 εκατ. ευρώ (μέτρο Β3).

(100) Συνολικά, με τις δύο προσωρινές ανακεφαλαιοποιήσεις (μέτρα Β1 και Β2) και το πρόσθετο ποσό που δεσμεύτηκε τον Δεκέμβριο του 2012 (μέτρο Β3), το ΕΤΧΣ είχε αναλάβει την κάλυψη των συνολικών κεφαλαιακών αναγκών που διαπιστώθηκαν κατά την προσομοίωση ακραίων καταστάσεων του 2012 (7 335 εκατ. ευρώ ([42])).

2.3.3.4. *Η συμμετοχή του ΕΤΧΣ στην ανακεφαλαιοποίηση της άνοιξης του 2013 (μέτρο Β4) και η μερική αποπληρωμή των μέτρων Β1 και Β2*

(101) Στις 23 Απριλίου 2013 η γενική συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας ενέκρινε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ύψους 8 429 εκατ. ευρώ ([43]). Το ποσό αυτό υπολογίστηκε ως το άθροισμα των ακόλουθων ποσών:

i) 7 335 εκατ. ευρώ για την κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών που διαπιστώθηκαν με την προσομοίωση ακραίων καταστάσεων του 2012· από το ποσό αυτό, το ΕΤΧΣ ενέγραψε 5 891 εκατ. ευρώ (μέτρο Β4) και ιδιώτες επενδυτές ενέγραψαν 1 444 εκατ. ευρώ·

ii) 570 εκατ. ευρώ που εισέφερε το ΕΤΧΣ για την εκπλήρωση των κανονιστικών κεφαλαιακών απαιτήσεων που προέκυψαν από τις εξαγορασθείσες επιχειρηματικές δραστηριότητες της ATE Bank, βάσει της δέσμευσης του Ιουλίου του 2012· το εν λόγω μέτρο αξιολογήθηκε από την Επιτροπή στην απόφαση για την εκκαθάριση της ATE, όπου και συνάχθηκε το συμπέρασμα ότι δεν συνιστούσε ενίσχυση προς την Τράπεζα·

iii) 524 εκατ. ευρώ που εισέφερε το ΕΤΧΣ για την κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών που προέκυψαν από την καταβολή της τιμής κτήσης των ελληνικών δραστηριοτήτων των τριών κυπριακών τραπεζών· αυτό το μέρος της κεφαλαιακής αύξησης συνιστά το μέτρο Γ ([44]).

([41]) Η συμφωνία προεγγραφής προέβλεπε ότι ο πληρωτέος στην Τράπεζα πραγματικός κίνδυνος περιλάμβανε τα ομόλογα του EFSF και κάθε πληρωμή τοκομεριδίων και τους δεδουλευμένους τόκους για τα ομόλογα του EFSF για την περίοδο από την έκδοση των ομολόγων μέχρι τη μετατροπή της προκαταβολής σε μετοχικό κεφάλαιο και άλλα μετατρέψιμα χρηματοοικονομικά μέσα όπως προβλεπόταν στην εν λόγω συμφωνία.

([42]) Βλέπε πίνακα 3.

([43]) http://www.piraeusbankgroup.com/~/media/Com/Piraeus-Bank-Documents/Press-Releases/2013/Apofaseis_BGM_23042013_en.pdf.

([44]) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 112.

(102) Η τιμή των νέων μετοχών ορίστηκε σε 1,70 ευρώ ανά μετοχή, που αντιστοιχεί στο 50 % της μέσης χρηματιστηριακής τιμής σταθμισμένης με τον ημερήσιο όγκο των συναλλαγών κατά τις τελευταίες 50 ημέρες διαπραγμάτευσης που προηγήθηκαν του καθορισμού της.

(103) Στις 3 Ιουνίου 2013 το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας ανακοίνωσε την έκδοση 3 888 268 914 νέων μετοχών με ονομαστική αξία 0,30 ευρώ στην τιμή των 1,70 ευρώ ανά μετοχή ([45]). Η Τράπεζα ανακοίνωσε στις 28 Ιουνίου 2013 ([46]) ότι το διοικητικό συμβούλιο βεβαίωσε την πλήρη καταβολή της συνολικής αύξησης κεφαλαίου σε μετοχές για ποσό συνολικού ύψους 8 429 εκατ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των πριμοδοτήσεων.

(104) Η συνολική ιδιωτική συμμετοχή στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας ανήλθε στο ποσό των 1 444 εκατ. ευρώ ([47]). Στο ποσό αυτό περιλαμβάνεται η συμμετοχή της BCP όπως περιγράφηκε στην αιτιολογική σκέψη 80.

(105) Ως εκ τούτου, η συμμετοχή του ΕΤΧΣ στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας ανήλθε σε 6 985 εκατ. ευρώ.

(106) Αμέσως μετά την ανακεφαλαιοποίηση της άνοιξης του 2013, το ΕΤΧΣ μετετράπη στον βασικό μέτοχο της Τράπεζας με μερίδιο 81 % ([48]). Το ΕΤΧΣ εξέδωσε δικαιώματα αγοράς μετοχών και χορήγησε στους ιδιώτες επενδυτές από ένα δικαίωμα αγοράς για κάθε μετοχή που ενεγράφη, χωρίς αντίτιμο ([49]). Κάθε δικαίωμα αγοράς περιλαμβάνει δικαίωμα απόκτησης 4,48 μετοχών του ΕΤΧΣ, σε καθορισμένα χρονικά περιθώρια και σε τιμές εκτέλεσης. Η ημερομηνία της πρώτης άσκησης ήταν η 2α Ιανουαρίου 2014, και στη συνέχεια τα δικαιώματα αγοράς θα ασκούνταν ανά εξάμηνο έως τη 2α Ιανουαρίου 2018. Η τιμή άσκησης είναι ίση με την τιμή προεγγραφής ύψους 1,70 ευρώ, επαυξημένη με ετήσιο επιτόκιο (4 % για το πρώτο έτος, 5 % για το δεύτερο, 6 % για το τρίτο, 7 % για το τέταρτο έτος και στη συνέχεια 8 % αναγόμενο σε ετήσια βάση για το τελευταίο εξάμηνο) ([50]).

(107) Ο νόμος για το ΕΤΧΣ, όπως τροποποιήθηκε το 2014, προβλέπει ότι στην περίπτωση έκδοσης δικαιωμάτων μπορούν να προσαρμοστούν μόνον οι τιμές εκτέλεσης των δικαιωμάτων αγοράς. Επιπλέον, οποιαδήποτε προσαρμογή αυτού του είδους θα πραγματοποιείται εκ των υστέρων και μόνο για ποσό που δεν θα υπερβαίνει το ύψος των εσόδων που αποκομίστηκαν από την πώληση των δικαιωμάτων προτίμησης του ΕΤΧΣ. Δεν προβλέπεται προσαρμογή σε περίπτωση αύξησης μετοχικού κεφαλαίου χωρίς δικαίωμα προτίμησης.

2.3.4. **Τα μέτρα ενίσχυσης για τις εξαγορασθείσες επιχειρήσεις (μέτρο Γ)**

2.3.4.1. *Τα μέτρα ενίσχυσης για την ΑΤΕ*

(108) Όπως αναφέρθηκε στην αιτιολογική σκέψη 58, κατά τον χρόνο λήψης της απόφασης αναδιάρθρωσης της ΑΤΕ, η ΑΤΕ είχε ήδη επωφεληθεί από μέτρα ενίσχυσης.

(109) Τον Δεκέμβριο του 2011 το ελληνικό Δημόσιο εισέφερε 290 εκατ. ευρώ στην ΑΤΕ.

(110) Η εξυγίανση της 27ης Ιουλίου 2012, όπως περιγράφεται στις αιτιολογικές σκέψεις 62 και 63, περιλάμβανε επίσης επιπλέον στήριξη από το Δημόσιο. Το ΕΤΧΣ χορήγησε στην Τράπεζα ομόλογα του EFSF αξίας 7 471 εκατ. ευρώ για την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού. Το ΕΤΧΣ δεσμεύτηκε επίσης για την ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας για ποσό ύψους 570 εκατ. ευρώ.

(111) Συνολικά, η ενίσχυση που συνδέεται με τη διαδικασία αγοράς & ανάληψης ανέρχεται σε 8 041 εκατ. ευρώ.

2.3.4.2. *Τα μέτρα ενίσχυσης για τις ελληνικές δραστηριότητες των τριών κυπριακών τραπεζών (μέτρο Γ)*

(112) Όπως αναφέρθηκε ήδη στις αιτιολογικές σκέψεις 77 και 101, κατά τον χρόνο εξαγοράς των ελληνικών δραστηριοτήτων των τριών κυπριακών τραπεζών, το ΕΤΧΣ δεσμεύτηκε να παράσχει κεφάλαιο ύψους 524 εκατ. ευρώ στην Τράπεζα (μέτρο Γ). Η δέσμευση αυτή υλοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2013 ([51]).

2.4. ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ

2.4.1. **Εγχώριες δραστηριότητες**

(113) Μέσω του σχεδίου αναδιάρθρωσης η Τράπεζα θα εστιάσει στις βασικές τραπεζικές δραστηριότητές της στην Ελλάδα.

(114) Βασικό σημείο εστίασης είναι η επιστροφή των ελληνικών τραπεζικών δραστηριοτήτων στην κερδοφορία και τη βιωσιμότητα. Για τον σκοπό αυτό, το σχέδιο αναδιάρθρωσης περιλαμβάνει σειρά μέτρων που αποσκοπούν στη βελτίωση της λειτουργικής αποδοτικότητας της Τράπεζας και του καθαρού περιθωρίου επιτοκίου, καθώς και μέτρα για την ενίσχυση της κεφαλαιακής της θέσης και της διάρθρωσης του ισολογισμού.

(115) Όσον αφορά τη λειτουργική αποδοτικότητα, η Τράπεζα έχει ήδη ξεκινήσει ένα ευρύ πρόγραμμα εξορθολογισμού.

([45]) http://www.piraeusbankgroup.com/~/media/Com/Piraeus-Bank-Documents/Press-Releases/2013/Anakoinwsi-apokomis-DS-gia-AMK.pdf.
([46]) http://www.piraeusbankgroup.com/en/press-office/announcement/2013/06/anakoinosi-kalipsis.
([47]) http://www.hfsf.gr/files/HFSF_activities_Jan_2013_Jun_2013_el.pdf.
([48]) http://www.hfsf.gr/files/HFSF_activities_Jan_2013_Jun_2013_el.pdf.
([49]) http://www.piraeusbankgroup.com/~/media/Com/Downloads/Investors/PIRAEUS-BANKS-ANNOUNCEMENTS-ON-THE-CHARACTERISTICS-OF-HFSF-WARRANTS.pdf.
([50]) Παραδείγματος χάριν, η τιμή άσκησης στις 2 Ιανουαρίου 2014 ήταν 1,734 ευρώ, στις 2 Ιουλίου ήταν 1,768 ευρώ, στις 2 Ιανουαρίου 2015 θα είναι 1,8105 ευρώ, στις 2 Ιουλίου 2015 θα είναι 1,8530 ευρώ και ούτω καθεξής.
([51]) Βλέπε τμήμα 2.3.3.4.

(116) Από τις 31 Δεκεμβρίου 2011 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2013 η Τράπεζα μείωσε τη φυσική της παρουσία στην Ελλάδα κατά συνολικά 322 υποκαταστήματα, λαμβανομένης υπόψη της αναδιάρθρωσης των εξαγορασθεισών οντοτήτων μετά την ημερομηνία εξαγοράς. Η Τράπεζα διατήρησε σταθερό ρυθμό το 2014, με […] κλεισίματα να έχουν ήδη ολοκληρωθεί εντός του πρώτου εξαμήνου.

Πίνακας 9

Αναδιάρθρωση του ελληνικού δικτύου υποκαταστημάτων το 2010 — πρώτο εξάμηνο 2014

Περίοδος	2011	2012	2013	Πρώτο εξάμηνο 2014
Συνολικός αριθμός υποκαταστημάτων κατά την έναρξη της περιόδου ή κατά την ημερομηνία της εξαγοράς	360	918	1 316	1 037
Εκ των οποίων υποκαταστήματα της Πειραιώς	[…]	[…]	[…]	[…]
της ATE	[…]	[…]		
της Γενικής	[…]	[…]		
των κυπριακών τραπεζών	[…]	[…]	[…]	
της MBG	[…]	[…]	[…]	
Σύνολο στο τέλος της περιόδου	346	889	1 037	899
Σύνολο υποκαταστημάτων που έκλεισαν κατά τη διάρκεια της περιόδου	14	29	279	138

Πηγή: σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 40 και 125, ετήσιες εκθέσεις του 2011 και του 2012.

(117) Η Τράπεζα προέβη επίσης σε μείωση του συνολικού αριθμού του προσωπικού των τραπεζικών και μη τραπεζικών δραστηριοτήτων της στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2011-2013 κατά 2 519 υπαλλήλους. Ειδικότερα, 2 114 αποχωρήσεις πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος εθελουσίας εξόδου που εφάρμοσε η Τράπεζα.

Πίνακας 10

Μείωση συνολικού αριθμού προσωπικού στην Ελλάδα 2010-2013

Περίοδος	2011	2012	2013
Συνολικός αριθμός προσωπικού κατά την έναρξη της περιόδου ή κατά την ημερομηνία της εξαγοράς	6 370	12 616	18 628
Εκ των οποίων προσωπικό της Πειραιώς	[…]	[…]	[…]
της ATE	[…]	[…]	
της Γενικής	[…]	[…]	
των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών	[…]	[…]	[…]
της MBG	[…]	[…]	[…]
Σύνολο στο τέλος της περιόδου	6 172	12 365	16 558
Μείωση του προσωπικού	198	251	2 070

Πηγή: Σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 40 και 125, ετήσιες εκθέσεις του 2011 και του 2012.

(118) Από τον Δεκέμβριο του 2013 έως τα τέλη του 2017, η Τράπεζα σκοπεύει να προβεί σε περαιτέρω μείωση του προσωπικού της στην Ελλάδα (από 16 558 σε […] υπαλλήλους), καθώς και του μεγέθους του δικτύου της (από 1 037 σε […] υποκαταστήματα) ([52]).[…]

([52]) Σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 117.

(119) Η αύξηση της αποδοτικότητας από άποψη υποκαταστημάτων και προσωπικού θα συμβάλει στη μείωση του συνολικού κόστους των δραστηριοτήτων της Τράπεζας στην Ελλάδα κατά […]%, από 1 394 εκατ. ευρώ σε προσωρινή βάση το 2013 σε […] εκατ. ευρώ ([53]) το 2017 ([54]). Ως εκ τούτου, ο αναμενόμενος δείκτης κόστους προς κέρδη των δραστηριοτήτων της στην Ελλάδα θα υποχωρήσει κάτω του […]% στο τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης.

(120) Στο σχέδιο αναδιάρθρωσης περιγράφεται επίσης ο τρόπος με τον οποίο η Τράπεζα θα μειώσει το κόστος χρηματοδότησης, στοιχείο καθοριστικό για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας. Η Τράπεζα εκτιμά ότι θα είναι σε θέση να καταβάλλει χαμηλότερα επιτόκια καταθέσεων βασιζόμενη στο σταθερότερο περιβάλλον, και ιδίως στην αναμενόμενη σταθεροποίηση και ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας, η οποία αναμένεται να παρουσιάσει εκ νέου ανάπτυξη από το 2014 και μετά. Τα περιθώρια επιτοκίου καταθέσεων αναμένεται να μειωθούν στην Ελλάδα ([55]). Αυτή η μείωση των περιθωρίων επιτοκίου θα επιτευχθεί κυρίως με την καταβολή πολύ χαμηλότερων επιτοκίων για τις προθεσμιακές καταθέσεις. Ομοίως, η εξάρτηση της Τράπεζας από την επείγουσα παροχή ρευστότητας και γενικότερα τη χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα θα μειωθεί από ποσοστό άνω του 45 % των συνολικών στοιχείων ενεργητικού το 2012 σε ποσοστό μικρότερο του […]% το 2017 ([56]).

(121) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης προβλέπει επίσης ενίσχυση του ισολογισμού της Τράπεζας. Ο καθαρός δείκτης χορηγήσεων προς καταθέσεις στην Ελλάδα θα μειωθεί σε […]% το 2017 (από 114 % το 2013 ([57])), ενώ η κεφαλαιακή της επάρκεια θα σημειώσει περαιτέρω βελτίωση.

(122) Μια άλλη προτεραιότητα της Τράπεζας είναι η διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ). Η Τράπεζα θα ενισχύσει τις πιστωτικές διαδικασίες όσον αφορά τόσο τη σύναψη των δανείων (καλύτερη κάλυψη με εξασφαλίσεις και μειωμένα όρια) όσο και τη διαχείριση των ΜΕΔ. Ο δείκτης των ΜΕΔ θα φτάσει περίπου το […]% το […] και στη συνέχεια θα αρχίσει να μειώνεται, με αναμενόμενο ρυθμό που θα κυμαίνεται περίπου στο […]% στα τέλη της περιόδου αναδιάρθρωσης ([58]). Το κόστος κινδύνου (απομειώσεις λόγω ζημιών από δάνεια) θα μειωθεί από σχεδόν 2 δισεκατ. ευρώ το 2013 σε λιγότερο από […] εκατ. ευρώ το 2018 ([59]).

(123) Η βελτίωση της λειτουργικής αποδοτικότητας, η αύξηση του καθαρού περιθωρίου επιτοκίου και η μείωση του κόστους κινδύνου θα καταστήσουν δυνατή την κερδοφορία της Τράπεζας στην Ελλάδα από το […] και μετά. Η Τράπεζα αναμένει ότι τα κέρδη της θα υπερβούν τα […] δισεκατ. ευρώ το 2018 για τις εγχώριες δραστηριότητές της.

2.4.2. **Διεθνείς τραπεζικές δραστηριότητες**

(124) Για τη βελτίωση της κερδοφορίας των αλλοδαπών δραστηριοτήτων της, η Τράπεζα έχει ήδη αρχίσει να εφαρμόζει πρόγραμμα σημαντικής μείωσης του κόστους στο διεθνές δίκτυο. Από τα τέλη του 2011 έως τον Μάρτιο του 2014, ο αριθμός των υπαλλήλων μειώθηκε κατά 10 %, από 6 634 σε 5 948, και ο αριθμός των υποκαταστημάτων κατά 18 %, από 499 σε 410 ([60]). Επίσης απλουστεύθηκε η διάρθρωση του διεθνούς χαρτοφυλακίου της για τη μείωση της κοστολογικής βάσης ([61]).

(125) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης επισημαίνει την ανάγκη μείωσης της εξάρτησης των αλλοδαπών θυγατρικών εταιρειών από την ελληνική μητρική εταιρεία όσον αφορά τις ανάγκες χρηματοδότησής τους, καθώς και τη συνέχιση της διασφάλισης της κεφαλαιακής θέσης της Τράπεζας.

(126) Η Τράπεζα προέβη στην πώληση της αμερικανικής θυγατρικής της, τα στοιχεία ενεργητικού της οποίας ανέρχονταν σε ποσό ύψους περίπου 0,7 δισεκατ. ευρώ (13 υποκαταστήματα και 158 υπάλληλοι), τον Σεπτέμβριο του 2012.

(127) Η Τράπεζα θα μειώσει τα αλλοδαπά στοιχεία ενεργητικού της σε […] δισεκατ. ευρώ στα τέλη Ιουνίου 2018. Το εν λόγω αριθμητικό στοιχείο αντιστοιχεί σε μείωση ύψους […]% ([62]) σε σύγκριση με τα τέλη του 2012 ([63]).

(128) Η μείωση των αλλοδαπών στοιχείων ενεργητικού θα είναι ελαφρώς μικρότερη –ανερχόμενη σε […] δισεκατ. ευρώ– σε περίπτωση […] ([64]). Στην προκειμένη περίπτωση, η συνολική μείωση των αλλοδαπών στοιχείων ενεργητικού θα ανέλθει σε […]% σε σύγκριση με τα τέλη του 2012.

(129) Ωστόσο, αντί να συμμορφωθεί με το προαναφερθέν ανώτατο όριο των συνολικών στοιχείων ενεργητικού στα τέλη Ιουνίου του 2018, η Τράπεζα μπορεί να αποφασίσει να εκποιήσει […] ([65]). Στην περίπτωση αυτή, οι δραστηριότητες που θα διατηρηθούν δεν θα αντιστοιχούν σε ποσοστό υψηλότερο του […]% των συνολικών αλλοδαπών δραστηριοτήτων της Τράπεζας στα τέλη του 2012.

(130) Η Τράπεζα θα μειώσει τη συνολική χρηματοδότηση προς τις αλλοδαπές θυγατρικές της.

([53]) Συμπεριλαμβανομένων εισφορών προς το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ).
([54]) Σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 128.
([55]) Σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 117.
([56]) Πίνακες σχεδίου αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 133.
([57]) Σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 117.
([58]) Σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 136.
([59]) Σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 128.
([60]) Ετήσια έκθεση του 2012 για τα στοιχεία του 2012, http://www.piraeusbankgroup.com/el/investors/financials/annual-reports#2014|1. Σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 96 για τα στοιχεία του 2014.
([61]) Σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 97.
([62]) Σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 149.
([63]) Βλέπε δεσμεύσεις στο παράρτημα, κεφάλαιο I.
([64]) Βλέπε δεσμεύσεις στο παράρτημα, κεφάλαιο I.
([65]) Βλέπε δεσμεύσεις στο παράρτημα, κεφάλαιο I.

2.4.3. **Άντληση ιδιωτικών κεφαλαίων και εισφορές από τους υφιστάμενους μετόχους και πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης**

(131) Η Τράπεζα συγκέντρωσε σημαντικά κεφάλαια από την αγορά μειώνοντας ως εκ τούτου το ποσό της κρατικής ενίσχυσης που χρειαζόταν.

(132) Καταρχάς, η Τράπεζα άντλησε ιδιωτικό κεφάλαιο το 2011 με έκδοση δικαιωμάτων ύψους 807 εκατ. ευρώ ([66]). Όπως αναφέρθηκε στην αιτιολογική σκέψη 104, η Τράπεζα κατόρθωσε επίσης να αντλήσει κεφάλαιο από ιδιώτες επενδυτές μέσω της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013. Οι υπάρχοντες μέτοχοί της μειώθηκαν σε μεγάλο βαθμό λόγω της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013, καθώς το ΕΤΧΣ κατείχε το 81 % των μετοχών της Τράπεζας μετά την ανακεφαλαιοποίηση της άνοιξης του 2013 και οι νέοι επενδυτές το 17 %, με αποτέλεσμα τη μείωση του ποσοστού συμμετοχής των υφιστάμενων μετόχων μόλις στο 2 %. Δεν έχει καταβληθεί κανένα μέρισμα σε μετρητά από το 2008.

(133) Η Τράπεζα συγκέντρωσε κεφάλαιο ύψους 1 750 εκατ. ευρώ από την αγορά τον Απρίλιο του 2014 προκειμένου να καλύψει τις πρόσθετες κεφαλαιακές ανάγκες της και να αποπληρώσει τις προνομιούχες μετοχές που κατείχε η Ελλάδα. Οι νέες μετοχές εκδόθηκαν σε τιμή 1,7 ευρώ, δηλαδή στην τιμή που καταβλήθηκε από το ΕΤΧΣ στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013.

(134) Επιπλέον, η Τράπεζα δημιούργησε κεφάλαιο επαναγοράζοντας δικούς της υβριδικούς τίτλους και τίτλους μειωμένης εξασφάλισης με έκπτωση επί της ονομαστικής τους αξίας. Τον Μάρτιο του 2012 η Τράπεζα προσφέρθηκε να προβεί σε επαναγορά ορισμένων υβριδικών τίτλων και τίτλων κατώτερης κατηγορίας 2. Η τιμή, η οποία καθορίστηκε με βάση την αγοραία αξία και περιλάμβανε πριμοδότηση που δεν υπερέβαινε τις δέκα ποσοστιαίες μονάδες, ορίστηκε στο 37 % της ονομαστικής αξίας για τους υβριδικούς τίτλους και στο 50 % της ονομαστικής αξίας για τους τίτλους κατώτερης κατηγορίας 2. Τα αντίστοιχα ποσοστά συμμετοχής ήταν 52,8 % και 18,2 %. Τον Μάιο του 2013 η Τράπεζα δρομολόγησε πρόσθετη άσκηση διαχείρισης παθητικού για την επαναγορά χρεογράφων σε κυκλοφορία ύψους έως 321 εκατ. ευρώ. Το ποσοστό συμμετοχής ήταν 20 %. Αυτές οι διαδοχικές επαναγορές είχαν ως αποτέλεσμα συνολική αύξηση κεφαλαίου ύψους περίπου 120 εκατ. ευρώ ([67]).

2.5. ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

(135) Στις 25 Ιουνίου 2014 η Ελλάδα δεσμεύτηκε ότι η Τράπεζα και οι θυγατρικές της θα εφαρμόσουν το σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε την ίδια ημερομηνία και ανέλαβε πρόσθετες δεσμεύσεις ως προς την εφαρμογή του προγράμματος αναδιάρθρωσης («οι δεσμεύσεις»). Οι δεσμεύσεις, που περιέχονται στο παράρτημα, συνοψίζονται στο παρόν τμήμα.

(136) Πρώτον, η Ελλάδα δεσμεύτηκε ότι η Τράπεζα θα προβεί σε αναδιάρθρωση των ελληνικών εμπορικών δραστηριοτήτων της ορίζοντας ανώτατο αριθμό υποκαταστημάτων και εργαζομένων στις 31 Δεκεμβρίου 2017 στην Ελλάδα, καθώς και ανώτατο ποσό των συνολικών δαπανών για τις ελληνικές δραστηριότητες για το έτος 2017 ([68]).

(137) Η Ελλάδα δεσμεύτηκε επίσης ότι η Τράπεζα θα μειώσει το κόστος των καταθέσεων που συγκεντρώνονται στην Ελλάδα. Θα συμμορφωθεί δε προς έναν μέγιστο δείκτη καθαρών χορηγήσεων προς καταθέσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2017 ([69]).[…]

(138) Όσον αφορά τις αλλοδαπές θυγατρικές της Τράπεζας, η Ελλάδα δεσμεύτηκε ότι η Τράπεζα θα προβεί στην απομόχλευση των αλλοδαπών στοιχείων ενεργητικού της έως τις 30 Ιουνίου 2018 ([70]). Επιπλέον, η παροχή ρευστότητας ή κεφαλαιακής στήριξης προς τις εν λόγω θυγατρικές περιορίζεται αυστηρά από την άποψη των ονομαστικών ποσών και λαμβάνει χώρα μόνο σε συγκεκριμένες περιστάσεις.

(139) Η Ελλάδα δεσμεύτηκε ότι η Τράπεζα θα εκποιήσει μέρος των τίτλων της. Επιπλέον, η Τράπεζα δεν θα αγοράζει τίτλους μη επενδυτικής κατηγορίας, με περιορισμένες εξαιρέσεις ([71]).

(140) Η Ελλάδα ανέλαβε ορισμένες δεσμεύσεις σχετικά με την εταιρική διακυβέρνηση της Τράπεζας. Δεσμεύτηκε για τον περιορισμό των αποδοχών των υπαλλήλων και των στελεχών της Τράπεζας ([72]).

(141) Η Ελλάδα έχει αναλάβει επίσης δέσμευση ότι η Τράπεζα θα ασκεί συνετή πιστωτική πολιτική, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι αποφάσεις για τη χορήγηση και την αναδιάρθρωση δανείων αποσκοπούν στη μεγιστοποίηση της βιωσιμότητας και της κερδοφορίας της Τράπεζας. Η Τράπεζα θα συμμορφώνεται με υψηλά πρότυπα όσον αφορά την παρακολούθηση των πιστωτικών κινδύνων καθώς και την αναδιάρθρωση των δανείων ([73]).

(142) Ορισμένες δεσμεύσεις αφορούν τις πράξεις της Τράπεζας με συνδεδεμένους δανειολήπτες. Σκοπός των εν λόγω δεσμεύσεων είναι να διασφαλιστεί ότι η Τράπεζα δεν παρεκκλίνει από τις συνετές τραπεζικές πρακτικές, για παράδειγμα κατά τη χορήγηση ή την αναδιάρθρωση δανείων που έχουν χορηγηθεί στους υπαλλήλους, στα διοικητικά στελέχη και στους μετόχους της, καθώς και σε δημόσιους φορείς, πολιτικά κόμματα και εταιρείες μέσων ενημέρωσης ([74]).

([66]) Σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 44.
([67]) Σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 147.
([68]) Βλέπε δεσμεύσεις στο παράρτημα, κεφάλαιο II.
([69]) Βλέπε δεσμεύσεις στο παράρτημα, κεφάλαιο II.
([70]) Βλέπε παράρτημα, κεφάλαιο II.
([71]) Βλέπε παράρτημα, κεφάλαιο II.
([72]) Βλέπε παράρτημα, κεφάλαιο III, τμήμα Α.
([73]) Βλέπε παράρτημα, κεφάλαιο III, τμήμα Α.
([74]) Βλέπε παράρτημα, κεφάλαιο III, τμήμα Α.

(143) Τέλος, η Ελλάδα δεσμεύτηκε ότι η Τράπεζα θα συμμορφωθεί με ορισμένους περιορισμούς ως προς τη συμπεριφορά της, όπως η απαγόρευση της καταβολής τοκομεριδίων και μερισμάτων, η απαγόρευση των εξαγορών και η απαγόρευση της διαφήμισης σχετικά με τη δημόσια στήριξη ([75]).

(144) Οι εν λόγω δεσμεύσεις θα παρακολουθούνται έως τις 31 Δεκεμβρίου 2018 από εντολοδόχο παρακολούθησης.

(145) Σε χωριστό σημείο, στα στοιχεία που υπέβαλε στις 25 Ιουνίου 2014, η Ελλάδα ανέφερε ότι θα ζητούσε την έγκριση της Επιτροπής πριν από οποιαδήποτε επαναγορά των δικαιωμάτων αγοράς από την Τράπεζα ή από οποιονδήποτε κρατικό φορέα, συμπεριλαμβανομένου του ΕΤΧΣ ([76]).

3. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ

(146) Στις 27 Ιουλίου 2012 η Επιτροπή κίνησε την επίσημη διαδικασία έρευνας με σκοπό να διαπιστώσει αν πληρούνται οι όροι της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2008 ([77]) σχετικά με την καταλληλότητα, την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα της πρώτης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης που χορηγήθηκε από το ΕΤΧΣ υπέρ της Τράπεζας (μέτρο Β1).

(147) Όσον αφορά την καταλληλότητα του μέτρου, εφόσον η ενίσχυση χορηγήθηκε ύστερα από προηγούμενη ανακεφαλαιοποίηση και ενίσχυση ρευστότητας και λόγω της παρατεταμένης περιόδου διάσωσης, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το αν η Τράπεζα είχε λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για να αποφευχθεί η ανάγκη νέας ενίσχυσης στο μέλλον ([78]). Επιπλέον, δεν ήταν σαφές για την Επιτροπή ποιος θα είχε τον έλεγχο της Τράπεζας στο μέλλον, μετά την αντικατάσταση της πρώτης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης από μόνιμη ανακεφαλαιοποίηση ([79]) εφόσον η Τράπεζα θα μπορούσε να τεθεί είτε υπό τον έλεγχο του κράτους είτε υπό τον έλεγχο μειοψηφικών ιδιωτών ιδιοκτητών που θα διέθεταν τον έλεγχο και υψηλή μόχλευση. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή ανέφερε ότι η ποιότητα της διαχείρισης της Τράπεζας και, ιδίως, της διαδικασίας χορήγησης δανείων θα έπρεπε να διατηρηθεί προκειμένου να κριθεί ορθή η πρώτη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση.

(148) Όσον αφορά την αναγκαιότητα της πρώτης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης, στην αιτιολογική σκέψη 70 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το αν είχαν ληφθεί όλα τα δυνατά μέτρα για να αποφευχθεί η ανάγκη νέας ενίσχυσης της Τράπεζας στο μέλλον. Επιπλέον, δεδομένου ότι η διάρκεια της περιόδου προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης ήταν αβέβαιη, η Επιτροπή δεν μπορούσε να κρίνει αν ήταν επαρκής και σύμφωνη με τις αρχές περί καταβολής αμοιβής και καταμερισμού των επιβαρύνσεων βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Εξάλλου, καθώς οι όροι μετατροπής της πρώτης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης σε μόνιμη ανακεφαλαιοποίηση δεν ήταν γνωστοί όταν εκδόθηκε η απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς, η Επιτροπή δεν μπορούσε να τους αξιολογήσει.

(149) Όσον αφορά την αναλογικότητα του μέτρου, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το κατά πόσον οι διασφαλίσεις (απαγόρευση της διαφήμισης της κρατικής στήριξης, απαγόρευση καταβολής τοκομεριδίων και μερισμάτων, απαγόρευση δικαιώματος προαίρεσης και επαναγοράς, όπως περιγράφονται στην αιτιολογική σκέψη 76 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς) ήταν επαρκείς όσον αφορά την πρώτη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση. Επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη 77 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς, η Επιτροπή ανέφερε ότι η έλλειψη κανόνων που να εμποδίζουν το ΕΤΧΣ να συντονίζει τις τέσσερις μεγαλύτερες κεντρικές τράπεζες (δηλαδή την Τράπεζα, τη Eurobank, την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και την Alpha Bank) και η απουσία επαρκών διασφαλίσεων που να αποτρέπουν την ανταλλαγή εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών μεταξύ τους θα μπορούσαν να προκαλέσουν στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό. Η Επιτροπή, συνεπώς, πρότεινε τον διορισμό εντολοδόχου παρακολούθησης με φυσική παρουσία στην Τράπεζα.

4. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΣΗΜΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ

4.1. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

(150) Στις 30 Αυγούστου 2012 η Επιτροπή έλαβε τις παρατηρήσεις που υπέβαλε η Τράπεζα σχετικά με την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς.

(151) Όσον αφορά την καταλληλότητα των μέτρων, η Τράπεζα επισήμανε ότι η κρίση χρέους στην Ελλάδα και τη ζώνη του ευρώ αποτελούσε πρωτοφανή κατάσταση. Η εισφορά κεφαλαίου τον Μάιο του 2009, η οποία αντιστοιχούσε στο 1,0 % των σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού της («RWA»), αποτέλεσε άμεση αντίδραση στην ασυνήθιστη αναταραχή που προκλήθηκε στις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές. Στα τέλη του 2011 η πρόσθετη εισφορά κεφαλαίου από το ελληνικό Δημόσιο ύψους 380 εκατ. ευρώ αντιστοιχούσε στο 1,1 % των RWA της Τράπεζας κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή και είχε σχεδιαστεί με σκοπό την αντιμετώπιση των κεφαλαιακών ελλείψεων που αναμένονταν λόγω της εντεινόμενης ύφεσης. Η ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας ύψους 4,7 δισεκατ. ευρώ από το ΕΤΧΣ αποτέλεσε το πρώτο μέρος της ανακεφαλαιοποίησης που θα αντιμετώπιζε τις κεφαλαιακές ελλείψεις που προκλήθηκαν από το PSI και από την αξιολόγηση των δανειακών χαρτοφυλακίων που διενεργήθηκε από την Blackrock ([80]), καθώς και από την εμβάθυνση της ύφεσης.

([75]) Βλέπε παράρτημα, κεφάλαιο ΙΙΙ, τμήμα Γ.

([76]) «Τέλος, όσον αφορά τα δικαιώματα αγοράς που εκδόθηκαν από το ΕΤΧΣ, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η Ελληνική Δημοκρατία θα ζητεί την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, πριν από οποιαδήποτε επαναγορά των δικαιωμάτων αγοράς από την Alpha Bank ή από οποιονδήποτε κρατικό φορέα (συμπεριλαμβανομένου του ΕΤΧΣ), ούτως ώστε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να είναι σε θέση να πιστοποιήσει ότι η προβλεπόμενη επαναγορά των εν λόγω δικαιωμάτων δεν αντίκειται στις απαιτήσεις καταβολής αμοιβής στο κράτος, δυνάμει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων».

([77]) Ανακοίνωση της Επιτροπής - Εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα που λήφθηκαν για τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς στο πλαίσιο της τρέχουσας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (ΕΕ C 270 της 25.10.2008, σ. 2).

([78]) Αιτιολογική σκέψη (64) της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς.

([79]) Αιτιολογική σκέψη (68) της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς.

([80]) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 35.

(152) Η Επιτροπή έκρινε επίσης ότι ο διορισμός από την Ελλάδα και το ΕΤΧΣ ενός και δύο μελών αντίστοιχα στο διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας ως εκπροσώπων τους και ενός μέλους του ΕΤΧΣ ως μέλους στην επιτροπή διαχείρισης κινδύνων της Τράπεζας, παράλληλα με τα άλλα μέλη, διασφάλιζε ότι θα αποτρεπόταν η ανάληψη υπερβολικά υψηλών κινδύνων.

(153) Όσον αφορά την αναγκαιότητα των μέτρων, η Τράπεζα παρατήρησε ότι η μορφή της ανακεφαλαιοποίησης ως προσωρινή χρηματοδότηση αποφασίστηκε από τις ελληνικές αρχές και την Ευρωπαϊκή Ένωση, το ΔΝΤ και την ΕΚΤ και ότι το ποσό της προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης που ανερχόταν σε 4,7 δισεκατ. ευρώ σχεδόν αντιστάθμιζε τις συνέπειες του PSI. Όσον αφορά τη μετατροπή της προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης σε μόνιμο κεφάλαιο, μετά την παρατεταμένη περίοδο κατά την οποία η Ελλάδα έμεινε χωρίς κυβέρνηση το δεύτερο τρίμηνο του 2012, μόλις θα εγκρινόταν μια τελική δομή, θα ήταν αναπόφευκτη η μείωση της συμμετοχής των υφιστάμενων μετόχων και η σύναψη συμφωνίας για κατάλληλη αμοιβή (ανάλογα με τους όρους και τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν).

(154) Όσον αφορά την αναλογικότητα των μέτρων, η Τράπεζα επισήμανε ότι από το 2009 είχε προβεί σε προσαρμογή των πρακτικών δανειοδότησης εφαρμόζοντας αυστηρότερα πιστωτικά κριτήρια, επιτάχυνση των όρων αποπληρωμής και μείωση των πιστωτικών ορίων. Από το πρώτο τρίμηνο του 2009, όλα τα αιτήματα εκταμίευσης συγκεκριμένου ποσού επανεξετάζονταν και εγκρίνονταν από τον αναπληρωτή Διευθύνοντα Σύμβουλο και τον Γενικό Διευθυντή Πίστης Ομίλου. Η Τράπεζα δεν επρόκειτο να τροποποιήσει τις τρέχουσες επιχειρηματικές πρακτικές της όπως ορίζονταν στο επιχειρηματικό σχέδιο που υποβλήθηκε στην Τράπεζα της Ελλάδος ούτε και να υποβαθμίσει τα ισχύοντα πρότυπα δανειοδότησης. Τα εν λόγω πρότυπα συγκαταλέγονταν στα αυστηρότερα του κλάδου, όπως καταδείχθηκε και από τα πολύ θετικά αποτελέσματα που σημείωσε η Τράπεζα στο πλαίσιο της διαγνωστικής άσκησης της Blackrock Solutions. Οι προθέσεις αυτές θα εξασφαλίζονταν από την εκπροσώπηση της Ελλάδας και του ΕΤΧΣ στο διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας.

(155) Όσον αφορά την πρόταση της Επιτροπής για τον διορισμό εντολοδόχου παρακολούθησης, η άποψη της Τράπεζας ήταν ότι υπήρχε ήδη στενή παρακολούθηση από αρκετά τρίτα μέρη, όπως η Τράπεζα της Ελλάδος, εξωτερικοί ελεγκτές, ο εκπρόσωπος της Ελλάδας και οι εκπρόσωποι του ΕΤΧΣ.

4.2. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΛΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

(156) Στις 3 Ιανουαρίου 2013 η Επιτροπή έλαβε τις παρατηρήσεις που υπέβαλε ελληνική τράπεζα σχετικά με την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς. Η εν λόγω ελληνική τράπεζα παρατήρησε ότι η ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών από το ΕΤΧΣ αποτελούσε, καταρχήν, ένα ευπρόσδεκτο βήμα προς ένα υγιέστερο και περισσότερο βιώσιμο τραπεζικό σύστημα και δεν διατύπωσε καμία αντίρρηση για την ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας.

(157) Ωστόσο, αν και εξέφρασε την πλήρη στήριξή της για την αρχή της ανακεφαλαιοποίησης των ελληνικών τραπεζών από το ΕΤΧΣ, η εν λόγω ελληνική τράπεζα εξήγησε ότι, για να μειωθούν στο ελάχιστο οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να αποφευχθούν οι διακρίσεις, ανέμενε ότι η ανακεφαλαιοποίηση από το ΕΤΧΣ θα ήταν ανοικτή σε όλες τις τράπεζες που λειτουργούσαν στην Ελλάδα υπό παρόμοιους όρους.

5. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ

(158) Στις 5 Σεπτεμβρίου 2012 η Ελλάδα υπέβαλε παρατηρήσεις τις οποίες διατύπωσαν η Τράπεζα της Ελλάδος και το ΕΤΧΣ.

5.1. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕ Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(159) Όσον αφορά την καταλληλότητα της πρώτης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης, η Τράπεζα της Ελλάδος επισήμανε ότι το κεφάλαιο των 18 δισεκατ. ευρώ με το οποίο το ΕΤΧΣ ανακεφαλαιοποίησε τις τέσσερις μεγαλύτερες ελληνικές τράπεζες τον Μάιο του 2012 ήταν μικρότερο από το τελικό ποσό που ήταν αναγκαίο για να σταδιακά και να διατηρήσουν οι εν λόγω τράπεζες δείκτη βασικών κεφαλαίων κατηγορίας 1 που ορίστηκε στο 10 % για τον Ιούνιο του 2012 και δείκτη βασικών κεφαλαίων κατηγορίας 1 που ορίστηκε στο 7 % βάσει τριετούς δυσμενούς σεναρίου ακραίων καταστάσεων. Επισήμανε επίσης ότι η πρώτη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση δεν είχε μόνιμο χαρακτήρα, δεδομένου ότι η διαδικασία ανακεφαλαιοποίησης θα ολοκληρωνόταν με αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου από τις εν λόγω τέσσερις τράπεζες.

(160) Η Τράπεζα της Ελλάδος παρατήρησε ακόμη ότι η ανακεφαλαιοποίηση των μεγαλύτερων ελληνικών τραπεζών αποτελούσε μέρος της πλέον μακροπρόθεσμης αναδιάρθρωσης του ελληνικού τραπεζικού τομέα. Επισήμανε ότι, όταν μια τράπεζα παραμένει στην κατοχή ιδιωτών, η διαχείριση κατά πάσα πιθανότητα παραμένει η ίδια, ενώ αν μια τράπεζα περιέλθει στην ιδιοκτησία του κράτους (δηλαδή στην κυριότητα του ΕΤΧΣ), το ΕΤΧΣ μπορεί να διορίσει νέα διοίκηση η οποία, σε κάθε περίπτωση, θα αξιολογείται από την Τράπεζα της Ελλάδος. Η Τράπεζα της Ελλάδας ανέφερε ότι αξιολογεί το πλαίσιο της εταιρικής διακυβέρνησης, την επάρκεια της διαχείρισης και το προφίλ κινδύνου κάθε τράπεζας σε συνεχή βάση, ώστε να εξασφαλίζεται ότι δεν αναλαμβάνονται υπερβολικοί κίνδυνοι. Επισήμανε επίσης ότι το ΕΤΧΣ είχε ήδη ορίσει εκπροσώπους στα διοικητικά συμβούλια των τραπεζών που ανακεφαλαιοποιήθηκαν.

(161) Όσον αφορά την αναγκαιότητα της πρώτης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης, η Τράπεζα της Ελλάδος παρατήρησε ότι η ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας ήταν περιορισμένη, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί η εκπλήρωση των τότε εφαρμοστέων ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων (8 %). Επίσης, δήλωσε ότι η παρατεταμένη χρονική περίοδος που προηγήθηκε των ανακεφαλαιοποιήσεων οφειλόταν στην απότομη επιδείνωση του περιβάλλοντος λειτουργίας στην Ελλάδα και στον αντίκτυπο του προγράμματος PSI, στην πολυπλοκότητα του όλου έργου καθώς και στην ανάγκη να μεγιστοποιηθεί η συμμετοχή ιδιωτών επενδυτών στις αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου.

(162) Όσον αφορά την αναλογικότητα της πρώτης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης, η Τράπεζα της Ελλάδος τόνισε ότι η πλήρης εφαρμογή του σχεδίου αναδιάρθρωσης προς υποβολή στην Επιτροπή διασφαλίζεται από το γεγονός ότι η αναστολή των δικαιωμάτων ψήφου του ΕΤΧΣ αίρεται, μεταξύ άλλων, σε περίπτωση σοβαρής παραβίασης του σχεδίου αναδιάρθρωσης. Η Τράπεζα της Ελλάδος παρατήρησε επίσης ότι οι δυσκολίες της Τράπεζας δεν οφείλονταν σε υποτίμηση των κινδύνων από τη διοίκηση της Τράπεζας ούτε σε εμπορικά επιθετικές ενέργειες.

5.2. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΤΧΣ

(163) Όσον αφορά την καταλληλότητα της πρώτης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης και προκειμένου να αντιμετωπιστεί το ζήτημα της πιθανής κρατικής παρέμβασης σε περίπτωση που το κράτος χορηγήσει υψηλά ποσά κρατικών ενισχύσεων μέσω του ΕΤΧΣ και το ΕΤΧΣ διαθέτει πλήρη δικαιώματα ψήφου, το ΕΤΧΣ δήλωσε ότι οι τράπεζες που λαμβάνουν χρηματοδότηση από το ΕΤΧΣ δεν θεωρούνται δημόσιοι φορείς ή υπό τον έλεγχο του κράτους και ότι δεν θα ελέγχονται από το κράτος μετά τη μόνιμη ανακεφαλαιοποίησή τους από το ΕΤΧΣ. Το ΕΤΧΣ τόνισε ότι αποτελεί απολύτως ανεξάρτητη νομική οντότητα ιδιωτικού δικαίου με αυτονομία αποφάσεων. Δεν υπόκειται σε κρατικό έλεγχο, σύμφωνα με το άρθρο 16Γ παράγραφος 2 του νόμου του ΕΤΧΣ, στο οποίο ορίζεται ότι τα πιστωτικά ιδρύματα που λαμβάνουν κεφαλαιακή στήριξη από το ΕΤΧΣ δεν ανήκουν στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Παρέπεμψε επίσης στη διάρθρωση της διακυβέρνησης του ΕΤΧΣ.

(164) Όσον αφορά την παρέμβαση του ΕΤΧΣ στη διοίκηση της Τράπεζας, το ΕΤΧΣ επισήμανε ότι θα σέβεται την αυτονομία της Τράπεζας και δεν θα επηρεάζει την καθημερινή της διαχείριση, δεδομένου ότι ο ρόλος του περιορίζεται στα προβλεπόμενα από τον νόμο του ΕΤΧΣ. Δήλωσε ότι δεν θα υπάρξει καμία κρατική παρέμβαση ή συντονισμός και ότι οι αποφάσεις της Τράπεζας σχετικά με τη διαδικασία δανειοδοτήσεων (μεταξύ άλλων για τις εξασφαλίσεις, την τιμολόγηση και τη φερεγγυότητα των δανειοληπτών) θα λαμβάνονται με βάση εμπορικά κριτήρια.

(165) Το ΕΤΧΣ επισήμανε ότι ο νόμος του ΕΤΧΣ και η συμφωνία προεγγραφής περιλάμβαναν κατάλληλες διασφαλίσεις προκειμένου να αποτραπεί η ανάληψη υπερβολικών κινδύνων από τους υφιστάμενους ιδιώτες μετόχους. Επισήμανε στοιχεία όπως i) ο διορισμός εκπροσώπων του ΕΤΧΣ ως ανεξάρτητων μη εκτελεστικών μελών του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας και η παρουσία τους σε επιτροπές, ii) η επίδειξη της δέουσας επιμέλειας στην Τράπεζα από το ΕΤΧΣ και iii) το γεγονός ότι, μετά την τελική ανακεφαλαιοποίηση, τα δικαιώματα ψήφου του ΕΤΧΣ περιορίζονταν μόνον εφόσον η Τράπεζα τηρούσε τους όρους του σχεδίου αναδιάρθρωσης.

(166) Το ΕΤΧΣ δήλωσε ότι έχουν ληφθεί τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλιστεί ότι οι τράπεζες στις οποίες συμμετέχει το ΕΤΧΣ δεν ανταλλάσσουν εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες μεταξύ τους. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν τον διορισμό διαφορετικών εκπροσώπων του ΕΤΧΣ στις τράπεζες αυτές, τις εντολές που αφορούν τους εν λόγω εκπροσώπους οι οποίες διασφαλίζουν ειδικά την προστασία από τη ροή πληροφοριών από έναν εκπρόσωπο σε έναν άλλο, και σαφείς εσωτερικές οδηγίες προς αυτούς τους εκπροσώπους να μη κοινοποιούν εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες των τραπεζών. Επιπλέον, το ΕΤΧΣ δήλωσε ότι δεν ασκεί τα δικαιώματά του σε σχέση με τις τράπεζες κατά τρόπο που θα μπορούσε να εμποδίσει, να περιορίσει, να στρεβλώσει ή να μειώσει σημαντικά ή να παρακωλύσει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Τέλος, το ΕΤΧΣ επισήμανε ότι τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και οι υπάλληλοί του υπόκεινται σε αυστηρούς κανόνες εμπιστευτικότητας και καθήκοντα θεματοφύλακα και δεσμεύονται από τις διατάξεις περί επαγγελματικού απορρήτου όσον αφορά τις υποθέσεις του.

6. **ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΕΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΞΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΑΤΕ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ**

6.1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΕΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΤΕ

(167) Στην απόφαση για την αναδιάρθρωση της ΑΤΕ, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα μέτρα που περιγράφονται στις αιτιολογικές σκέψεις 58 και 108 της εν λόγω απόφασης συνιστούν κρατική ενίσχυση και ότι είναι σύμφωνα με την εσωτερική αγορά.

(168) Στην απόφαση για την εκκαθάριση της ΑΤΕ, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα μέτρα που περιγράφονται στις αιτιολογικές σκέψεις 109 και 110 της εν λόγω απόφασης συνιστούν κρατική ενίσχυση προς τις μεταβιβασθείσες δραστηριότητες της ΑΤΕ. Επιπλέον, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ενίσχυση προς την ΑΤΕ θα θεωρηθεί συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά μόνον εάν η ενσωμάτωση των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ υλοποιηθεί σύμφωνα με το σχέδιο και εάν το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Τράπεζας —το οποίο περιλαμβάνει τις μεταβιβασθείσες δραστηριότητες της ΑΤΕ— καθιστά δυνατή την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητάς της. Η εν λόγω αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας θα αποδειχθεί στο τμήμα 7.6.2.

(169) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν οφείλει να προβεί σε εκ νέου αξιολόγηση των προαναφερόμενων μέτρων και επιβεβαιώνει ότι είναι συμβιβάσιμα με την εσωτερική αγορά.

6.2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (ΜΕΤΡΟ Γ)

6.2.1. **Ύπαρξη και ύψος της ενίσχυσης**

(170) Η Επιτροπή οφείλει να διαπιστώσει την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης όσον αφορά το μέτρο Γ. Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, ως κρατικές ενισχύσεις νοούνται οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη μέλη και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές.

(171) Η δέσμευση για την ανακεφαλαιοποίηση από το ΕΤΧΣ της Τράπεζας ύψους 524 εκατ. ευρώ αναλήφθηκε τον Μάρτιο του 2013, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας υποβολής προσφορών για την εξαγορά των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων. Ως εκ τούτου, το μέτρο χορηγήθηκε τον Μάρτιο του 2013. Η ανακεφαλαιοποίηση αυτή καθαυτή πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013 ([81]).

(172) Η ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας πραγματοποιήθηκε από το ΕΤΧΣ, το οποίο αποτελεί φορέα που συστάθηκε και χρηματοδοτείται από το ελληνικό Δημόσιο για τη στήριξη των τραπεζών και, ως εκ τούτου, η εκταμίευση πραγματοποιήθηκε με τη χρήση κρατικών πόρων.

(173) Όσο για τον δικαιούχο της κρατικής ενίσχυσης, η ανακεφαλαιοποίηση, όπως διευκρινίζεται στην αιτιολογική σκέψη 72, στόχευε στην κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών που θα απέρρεαν από την εξαγορά των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων. Επιπλέον, η ανακεφαλαιοποίηση θα ήταν διαθέσιμη σε οποιαδήποτε ελληνική τράπεζα θα εξαγόραζε τις κυπριακές μεταβιβασθείσες δραστηριότητες. Στην προσφορά της Τράπεζας, όπως υποβλήθηκε στο ΕΤΧΣ για έγκριση, λαμβανόταν υπόψη η ανακεφαλαιοποίηση από το ΕΤΧΣ. Κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή, παρατηρούνταν έλλειψη κεφαλαίου στις ελληνικές τράπεζες και καμία δεν θα μπορούσε να εξαγοράσει τις κυπριακές μεταβιβασθείσες δραστηριότητες χωρίς την υπόσχεση μιας ανακεφαλαιοποίησης. Ως εκ τούτου, μολονότι ο επίσημος αποδέκτης του κεφαλαίου που παρασχέθηκε από το ΕΤΧΣ είναι η Τράπεζα, η Επιτροπή εκτιμά ότι ο δικαιούχος της κρατικής ενίσχυσης είναι οι κυπριακές μεταβιβασθείσες δραστηριότητες, δεδομένου ότι το μέτρο καθιστά δυνατή την πώλησή τους σε ελληνική τράπεζα. Χωρίς την ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας, δεν θα είχαν εξαγορασθεί από ελληνική τράπεζα. Θα είχαν παραμείνει στην κατοχή ομίλων που αντιμετώπιζαν σοβαρότατες δυσκολίες (τόσο η Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου όσο και η Τράπεζα Κύπρου είχαν υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης δεδομένων των μεγάλων κεφαλαιακών τους αναγκών) και θα είχαν, κατά πάσα πιθανότητα, τεθεί σε καθεστώς πτώχευσης ή, τουλάχιστον, θα είχαν υποστεί μεγάλες εκροές καταθέσεων. Αναφορικά με την ύπαρξη πλεονεκτήματος, η Επιτροπή παρατηρεί επίσης ότι η ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας από το ΕΤΧΣ δεν συνάδει με την αρχή του ιδιώτη επενδυτή στην οικονομία της αγοράς: κατά τη δεδομένη στιγμή όπου επικρατούσε μεγάλη ανασφάλεια, ένας ιδιώτης επενδυτής που θα ενεργούσε υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς δεν θα είχε αναλάβει τη δέσμευση για μελλοντική εισφορά σημαντικού κεφαλαίου στην Τράπεζα χωρίς να γνωρίζει εκ των προτέρων τους όρους της μελλοντικής εισφοράς (δηλαδή την τιμή έκδοσης).

(174) Επιπλέον, το μέτρο φαίνεται εκ πρώτης όψεως να είναι επιλεκτικό, διότι ισχύει αποκλειστικά για τις κυπριακές μεταβιβασθείσες δραστηριότητες (καθεμία εκ των οποίων συνιστά μία επιχείρηση) και για καμία άλλη επιχείρηση.

(175) Τέλος, οι κυπριακές μεταβιβασθείσες δραστηριότητες, δηλαδή τα ελληνικά υποκαταστήματα των τριών κυπριακών τραπεζών, ανταγωνίζονται άλλες τράπεζες, συμπεριλαμβανομένων θυγατρικών αλλοδαπών τραπεζών, οι οποίες δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα ή ενδιαφέρονται ενδεχομένως να εισέλθουν στην ελληνική αγορά. Ως εκ τούτου, η διάσωση των εν λόγω δραστηριοτήτων προκαλεί στρέβλωση του ανταγωνισμού και επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

(176) Συνεπώς, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας από το ΕΤΧΣ που ανήλθε στο ποσό των 524 εκατ. ευρώ συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

Δικαιούχος της κρατικής ενίσχυσης

(177) Όπως διευκρινίστηκε ήδη στην αιτιολογική σκέψη 173, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι κυπριακές μεταβιβασθείσες δραστηριότητες αποτελούν τον δικαιούχο της καταβολής των ομολόγων του EFSF από το ΕΤΧΣ.

(178) Επιπλέον, όπως διευκρινίστηκε στις αιτιολογικές σκέψεις 71 και 173, οι κυπριακές μεταβιβασθείσες δραστηριότητες, δηλαδή τα ελληνικά υποκαταστήματα των τριών κυπριακών τραπεζών, έπρεπε να εξαγοραστούν από άλλη τράπεζα για λόγους χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και κυρίως διότι οι τρεις κυπριακές τράπεζες βρίσκονταν σε πολύ δεινή θέση. Ως εκ τούτου, η πώληση των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων και το κατά πόσον αυτή περιλαμβάνει κρατική ενίσχυση προς τον αγοραστή, δηλαδή την Τράπεζα, πρέπει να εξεταστούν βάσει του τμήματος με τίτλο «Βιωσιμότητα μέσω της πώλησης τραπεζών» της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης ([82]).

([81]) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 101.

([82]) Ανακοίνωση της Επιτροπής περί της αποκατάστασης της βιωσιμότητας και αξιολόγησης των μέτρων αναδιάρθρωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα στο πλαίσιο της παρούσας κρίσης βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων (ΕΕ C 195 της 19.8.2009, σ. 9).

(179) Για τον σκοπό της εν λόγω πώλησης, η Τράπεζα της Ελλάδος αποφάσισε να έρθει σε επαφή μόνο με τις μεγαλύτερες εγχώριες τράπεζες που δραστηριοποιούνταν στην Ελλάδα, εκ των οποίων μόνον η Τράπεζα και δύο ακόμα τράπεζες υπέβαλαν μη δεσμευτικές προσφορές. Η Τράπεζα αποτελεί τον μοναδικό προσφέροντα που υπέβαλε έγκυρη δεσμευτική προσφορά. Ο περιορισμένος αριθμός των αγοραστών με τους οποίους επικοινώνησε η Τράπεζα της Ελλάδος δεν συνεπάγεται ότι ο διαγωνισμός δεν είχε ανοιχτό χαρακτήρα, δεδομένου ότι ήταν εύλογο να μην αναμένεται επίσημη προσφορά από άλλους επενδυτές. Για την ακρίβεια, κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή, εξαιτίας της χρηματοπιστωτικής αστάθειας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, το οποίο κατέγραφε μεγάλες ζημίες από δάνεια εξαιτίας της βαθιάς και παρατεταμένης ύφεσης, αλλοδαπές τράπεζες με παρουσία στην Ελλάδα είχαν προβεί ή επρόκειτο να προβούν σε εκποίηση των ελληνικών τους δραστηριοτήτων (π.χ. Γενική, MBG, Εμπορική Τράπεζα). Με άλλα λόγια, εξέρχονταν από την ελληνική αγορά και δεν αναζητούσαν νέες επενδυτικές ευκαιρίες στην Ελλάδα. Επιπλέον, είναι εύλογο να υποτεθεί ότι μόνον ένας επενδυτής που θα ήταν σε θέση να σταθεροποιήσει και να καταστήσει βιώσιμες τις εξαγορασθείσες δραστηριότητες σε σύντομο χρονικό διάστημα —δηλαδή ένας μεγάλος τραπεζικός όμιλος— θα επιδείκνυε ενδιαφέρον για τις εν λόγω δραστηριότητες. Τέλος, εξαιτίας του πολύ περιορισμένου χρονικού περιθωρίου για την ολοκλήρωση της πώλησης —το οποίο υπαγορευόταν από τη χρηματοπιστωτική κρίση στο πλαίσιο της οποίας λειτουργούσαν οι τράπεζες που προέβησαν στην πώληση— η συμμετοχή αλλοδαπών τραπεζών ή άλλου είδους επενδυτών στη διαδικασία της πώλησης ήταν μάλλον απίθανη, δεδομένου ότι οι εν λόγω επενδυτές θα επιθυμούσαν υπό κανονικές συνθήκες να επιδείξουν δέουσα επιμέλεια αναφορικά με τα στοιχεία ενεργητικού που είχαν τεθεί προς πώληση πριν από την υποβολή επίσημης προσφοράς.

(180) Συνεπώς, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η τιμή πώλησης των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων ήταν η αγοραία τιμή και ότι μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο χορήγησης ενίσχυσης προς τον αγοραστή, δηλαδή την Τράπεζα.

6.2.2. **Νομική βάση για την αξιολόγηση του συμβιβάσιμου**

(181) Το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να θεωρήσει ότι μια ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, εφόσον αποσκοπεί στην «άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους».

(182) Η Επιτροπή έχει αναγνωρίσει ότι η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση μπορεί να δημιουργήσει σοβαρή διαταραχή στην οικονομία ενός κράτους μέλους και ότι η λήψη μέτρων για τη στήριξη τραπεζών μπορεί να συμβάλει στην άρση της εν λόγω διαταραχής. Η άποψη αυτή επιβεβαιώθηκε στην τραπεζική ανακοίνωση του 2008, στην ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης και στην ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης. Η Επιτροπή εξακολουθεί να θεωρεί ότι πληρούνται οι απαιτήσεις για την έγκριση της κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, ενόψει της επανεμφάνισης πιέσεων στις χρηματοπιστωτικές αγορές,. Η Επιτροπή επιβεβαίωσε αυτή την άποψη με την έκδοση της ανακοίνωσης περί παράτασης του 2011 ([83]) και της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2013 ([84]).

(183) Όσον αφορά την ελληνική οικονομία, στις αποφάσεις της για την έγκριση και την παράταση του καθεστώτος στήριξης των ελληνικών τραπεζών, καθώς και για την έγκριση μέτρων κρατικής ενίσχυσης που χορηγήθηκαν από την Ελλάδα σε μεμονωμένες τράπεζες ([85]), η Επιτροπή αναγνώρισε ότι υφίσταται κίνδυνος σοβαρής διαταραχής της ελληνικής οικονομίας και ότι η κρατική στήριξη των τραπεζών είναι ενδεδειγμένη για την άρση αυτής της διαταραχής. Ως εκ τούτου, η νομική βάση για την αξιολόγηση του μέτρου ενίσχυσης πρέπει να είναι το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης.

(184) Κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης, η Επιτροπή ανέπτυξε κριτήρια όσον αφορά το συμβιβάσιμο διαφόρων ειδών μέτρων ενίσχυσης. Αρχές για την αξιολόγηση των μέτρων ενίσχυσης καθορίστηκαν για πρώτη φορά στην τραπεζική ανακοίνωση του 2008.

(185) Σύμφωνα με το σημείο 15 της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2008, για να είναι μια ενίσχυση συμβιβάσιμη βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης, πρέπει να συμμορφώνεται με τα γενικά κριτήρια συμβατότητας:

α) Καταλληλότητα: η ενίσχυση πρέπει να είναι καλά στοχοθετημένη ώστε να μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικά ο στόχος της αντιμετώπισης σοβαρής διαταραχής της οικονομίας. Αυτό δεν ισχύει εάν το μέτρο δεν είναι κατάλληλο για την άρση της διαταραχής.

β) Αναγκαιότητα: το μέτρο ενίσχυσης πρέπει, ως προς το ύψος και τη μορφή του, να είναι αναγκαίο για την επίτευξη του στόχου. Συνεπώς, πρέπει να είναι το ελάχιστο αναγκαίο ποσό για την επίτευξη του στόχου και να έχει την πλέον κατάλληλη μορφή για την άρση της διαταραχής.

γ) Αναλογικότητα: τα θετικά αποτελέσματα του μέτρου ενίσχυσης πρέπει να αντισταθμίζουν καταλλήλως τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, ούτως ώστε οι στρεβλώσεις αυτές να περιορίζονται στο ελάχιστο αναγκαίο προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του μέτρου.

([83]) Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή, μετά την 1η Ιανουαρίου 2012, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών εντός του πλαισίου της χρηματοπιστωτικής κρίσης (ΕΕ C 356 της 6.12.2011, σ. 7).

([84]) Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή, μετά την 1η Αυγούστου 2013, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης (ΕΕ C 216 της 30.7.2013, σ. 1).

([85]) Βλέπε υποσημείωση αριθ. 6.

(186) Κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης, η Επιτροπή ανέπτυξε κριτήρια όσον αφορά το συμβιβάσιμο διαφόρων ειδών μέτρων ενίσχυσης. Αρχές για την αξιολόγηση των μέτρων ενίσχυσης καθορίστηκαν για πρώτη φορά στην τραπεζική ανακοίνωση του 2008.

(187) Η ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης περιέχει πρόσθετες οδηγίες σχετικά με το ύψος της αμοιβής που απαιτείται για τις εισφορές κρατικών κεφαλαίων.

(188) Τέλος, η Επιτροπή διευκρίνισε στην ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης τον τρόπο με τον οποίο θα προβαίνει στην αξιολόγηση των σχεδίων αναδιάρθρωσης. Κατά την αξιολόγηση του σχεδίου αναδιάρθρωσης της Τράπεζας σύμφωνα με την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης, η Επιτροπή θα λάβει υπόψη της όλα τα μέτρα που αναφέρονται στον πίνακα 11.

6.2.3. **Συμμόρφωση του μέτρου ενίσχυσης Γ με την τραπεζική ανακοίνωση του 2008 και την ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης**

6.2.3.1. *Καταλληλότητα*

(189) Όσον αφορά την καταλληλότητα του μέτρου, δηλαδή τη δέσμευση που αναλήφθηκε από το ΕΤΧΣ για ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας ύψους 524 εκατ. ευρώ, η Επιτροπή εκτιμά ότι το μέτρο είναι κατάλληλο διότι κατέστησε δυνατή την πώληση στην Τράπεζα των ελληνικών δραστηριοτήτων των τριών κυπριακών τραπεζών.

(190) Απουσία του μέτρου, καμία από τις ελληνικές τράπεζες, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας, δεν θα ήταν πρόθυμη να εξαγοράσει τις κυπριακές μεταβιβασθείσες δραστηριότητες σε μια χρονική στιγμή όπου καμία τράπεζα εκτός Ελλάδος δεν ήταν πρόθυμη να εισέλθει στη συγκεκριμένη αγορά. Εάν οι κυπριακές μεταβιβασθείσες δραστηριότητες δεν είχαν εξαγοραστεί, οι εν λόγω δραστηριότητες και ιδίως οι καταθέσεις των ελληνικών υποκαταστημάτων θα απειλούνταν. Ως εκ τούτου, το μέτρο διασφάλισε τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ελλάδα. Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή θεωρεί ότι το μέτρο είναι κατάλληλο ως ενίσχυση διάσωσης.

6.2.3.2. *Αναγκαιότητα*

(191) Σύμφωνα με την τραπεζική ανακοίνωση του 2008, το μέτρο ενίσχυσης πρέπει, ως προς το ύψος και τη μορφή του, να είναι αναγκαίο για την επίτευξη του στόχου του μέτρου. Αυτό σημαίνει ότι, για παράδειγμα, η εισφορά κεφαλαίου πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό για την επίτευξη του στόχου αυτού.

(192) Σε μια χρονική στιγμή κατά την οποία ήταν πολύ δύσκολο για τις ελληνικές τράπεζες να αντλήσουν κεφάλαια, το μέτρο κάλυψε τις κεφαλαιακές ανάγκες που θα απέρρεαν από την καταβολή της τιμής κτήσεως για την εξαγορά των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων, ώστε να καταστεί εφικτή η εξαγορά.

(193) Επιπλέον, η Επιτροπή σημειώνει θετικά το γεγονός ότι η ενίσχυση έλαβε τη μορφή εισφοράς κεφαλαίου στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013, καθώς το ΕΤΧΣ δεν παρείχε επιχορήγηση στην Τράπεζα αλλά έλαβε κοινές μετοχές της ίδιας αξίας.

(194) Συνεπώς, το μέτρο είναι αναγκαίο για να επιτευχθεί ο στόχος του περιορισμού της διαταραχής στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα και στην οικονομία στο σύνολό της.

6.2.3.3. *Αναλογικότητα*

(195) Οι δραστηριότητες που έλαβαν ενίσχυση πωλήθηκαν μετά τη δρομολόγηση από τις ελληνικές αρχές πρόσκλησης υποβολής προσφορών. Επιπλέον, οι εξαγορασθείσες δραστηριότητες ενσωματώθηκαν ταχύτατα στην Τράπεζα. Η ενίσχυση δεν παρείχε στις δραστηριότητες που την έλαβαν τη δυνατότητα να παραμείνουν στην αγορά ως αυτόνομοι ανταγωνιστές.

(196) Επιπλέον, το ποσό της ενίσχυσης ήταν σχετικά μικρό, δεδομένου ότι αντιστοιχεί περίπου στο 3 % των συνολικών καθαρών δανείων των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων (ή περίπου το 3 % των RWA τους) ([86]).

(197) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι το μέτρο σχεδιάστηκε κατά τέτοιο τρόπο ώστε να ελαχιστοποιηθούν τυχόν αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.

6.2.3.4. *Συμπέρασμα σχετικά με τη συμμόρφωση με την τραπεζική ανακοίνωση του 2008 και την ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης*

(198) Με βάση την ανάλυση που παρατίθεται στις αιτιολογικές σκέψεις 189 έως 197, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας από το ΕΤΧΣ που ανήλθε σε ύψος 524 εκατ. ευρώ ήταν κατάλληλη, αναγκαία για την επίτευξη του στόχου του περιορισμού της διαταραχής του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και της οικονομίας στο σύνολό της και είχε σχεδιαστεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να ελαχιστοποιούνται τυχόν αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, ενώ ήταν επίσης σύμφωνη με την τραπεζική ανακοίνωση του 2008 και την ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης.

([86]) Σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 40.

6.2.4. **Συμμόρφωση των μέτρων ενίσχυσης με την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης**

(199) Όπως διευκρινίστηκε στην αιτιολογική σκέψη 178, η πώληση των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του τμήματος με τίτλο «Βιωσιμότητα μέσω της πώλησης τραπεζών» της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης. Σύμφωνα με το σημείο 17 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, στην περίπτωση πώλησης μιας προβληματικής τράπεζας σε άλλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, πρέπει να τηρούνται οι απαιτήσεις βιωσιμότητας, ίδιας συνεισφοράς και περιορισμού των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

6.2.4.1. *Μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων μέσω πώλησης*

(200) Στο σημείο 17 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης διευκρινίζεται ότι η πώληση μιας προβληματικής τράπεζας σε άλλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μπορεί να συμβάλει στην αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας, εάν ο αγοραστής είναι βιώσιμος και ικανός να απορροφήσει τη μεταβίβαση της προβληματικής τράπεζας, και μπορεί να συμβάλει στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης της αγοράς.

(201) Η Τράπεζα ενσωμάτωσε με επιτυχία τις κυπριακές μεταβιβασθείσες δραστηριότητες. Όπως αναφέρθηκε στο τμήμα 7.6, βάσει του σχεδίου αναδιάρθρωσής της, η Τράπεζα μπορεί να θεωρηθεί βιώσιμος φορέας. Επομένως, το γεγονός ότι οι κυπριακές μεταβιβασθείσες δραστηριότητες έχουν μεταβιβαστεί στην Τράπεζα καθιστά δυνατή την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητάς τους.

6.2.4.2. *Ίδια συνεισφορά και καταμερισμός των επιβαρύνσεων*

(202) Όσον αφορά τη συνεισφορά των μετόχων των τριών κυπριακών τραπεζών στο κόστος αναδιάρθρωσης, η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι τρεις κυπριακές τράπεζες δεν προέβησαν σε πώληση των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων στη λογιστική αξία τους, αλλά στην αξία που προέκυψε κατόπιν προσαρμογής σύμφωνα με την έκθεση της PIMCO. Επιπλέον, ακόμη και μετά την προσαρμογή αυτή, οι τρεις κυπριακές τράπεζες μεταβίβασαν περισσότερα στοιχεία ενεργητικού στην Τράπεζα από ό,τι στοιχεία παθητικού. Ως εκ τούτου, επιτεύχθηκε επαρκής καταμερισμός των επιβαρύνσεων στους μετόχους, εφόσον τη μείωση της αξίας των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων επωμίσθηκαν οι πωλητές τους.

6.2.4.3. *Μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού*

(203) Όσον αφορά τα μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, το σημείο 30 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης προβλέπει ότι «η Επιτροπή λαμβάνει ως σημείο εκκίνησης για την αξιολόγηση της ανάγκης θέσπισης τέτοιων μέτρων, το μέγεθος, την κλίμακα και την έκταση των δραστηριοτήτων τις οποίες αναμένεται να ασκήσει η οικεία τράπεζα μετά την εφαρμογή ενός αξιόπιστου σχεδίου αναδιάρθρωσης... Η φύση και η μορφή των μέτρων αυτών θα εξαρτηθεί από δύο κριτήρια: πρώτον, από το ύψος της ενίσχυσης και τους όρους και τις συνθήκες υπό τις οποίες χορηγήθηκε και, δεύτερον, από τα χαρακτηριστικά της αγοράς ή των αγορών στις οποίες θα δραστηριοποιηθεί η δικαιούχος τράπεζα.».

(204) Όπως περιγράφηκε στην αιτιολογική σκέψη 196, το ποσό της ενίσχυσης αντιστοιχεί περίπου στο 3 % των RWA των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εκτιμά ότι το ποσό αυτό είναι σχετικά μικρό, δεδομένου ότι κατέστησε δυνατή την πώληση των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων και, όπως διευκρινίζεται στην αιτιολογική σκέψη 190, εξασφάλισε τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ελλάδα.

(205) Σε συνέχεια της πώλησης των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων, τα ελληνικά υποκαταστήματα έπαψαν να υφίστανται ως ανεξάρτητοι ανταγωνιστές καθώς ενσωματώθηκαν πλήρως στην Τράπεζα.

(206) Η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι, με δεδομένο το σχετικά χαμηλό ποσό της ενίσχυσης προς τις κυπριακές μεταβιβασθείσες δραστηριότητες και το γεγονός ότι δεν θα εξακολουθήσουν να υφίστανται ως ανεξάρτητοι ανταγωνιστές, δεν υπήρξαν αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.

6.2.4.4. *Συμπέρασμα όσον αφορά τη συμμόρφωση με την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης*

(207) Με βάση την ανάλυση στις αιτιολογικές σκέψεις 199 έως 206, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η πώληση των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων και η ενσωμάτωσή τους στην Τράπεζα διασφαλίζει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους, ότι η εν λόγω ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο και ότι δεν προκαλείται αδικαιολόγητη στρέβλωση του ανταγωνισμού, σύμφωνα με την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης.

(208) Συνεπώς, η ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας που ανήλθε σε ποσό ύψους 524 εκατ. ευρώ από το ΕΤΧΣ θα πρέπει να θεωρηθεί συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά.

7. **ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΠΟΥ ΧΟΡΗΓΗΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ**

7.1. ΥΠΑΡΞΗ ΚΑΙ ΥΨΟΣ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

(209) Η Επιτροπή οφείλει να διαπιστώσει την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης που χορηγήθηκε στην Τράπεζα κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

7.1.1. **Ύπαρξη ενίσχυσης στα μέτρα που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο του καθεστώτος στήριξης των ελληνικών τραπεζών**

7.1.1.1. *Κρατική στήριξη ρευστότητας που χορηγήθηκε βάσει των μέτρων παροχής εγγυήσεων και ομολογιακών δανείων του Δημοσίου (μέτρο L1)*

(210) Η Επιτροπή έχει ήδη διαπιστώσει, στις αποφάσεις για την έγκριση και την παράταση του καθεστώτος στήριξης των ελληνικών τραπεζών ([87]), ότι η στήριξη της ρευστότητας που χορηγήθηκε στο πλαίσιο του καθεστώτος στήριξης συνιστά ενίσχυση. Το 2011 η Τράπεζα εξέδωσε ομόλογα με εγγύηση του Δημοσίου που ανήλθαν συνολικά στο ποσό των 9,9 δισεκατ. ευρώ. Το ελληνικό κράτος δάνεισε επίσης στην Τράπεζα ομόλογα του Δημοσίου αξίας 1 289 εκατ. ευρώ. Στα τέλη Μαρτίου του 2014, τα ποσά των ομολόγων κρατικής εγγύησης και των ομολόγων του Δημοσίου που εκκρεμούσαν ανέρχονταν σε 9,9 δισεκατ. ευρώ και 1 024 εκατ. ευρώ αντίστοιχα ([88]). Μελλοντική στήριξη ρευστότητας βάσει του καθεστώτος στήριξης των ελληνικών τραπεζών θα συνιστούσε επίσης ενίσχυση.

7.1.1.2. *Κρατική ανακεφαλαιοποίηση που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του μέτρου ανακεφαλαιοποίησης (μέτρο A)*

(211) Η Επιτροπή έχει ήδη ορίσει στην απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2008 σχετικά με το καθεστώς στήριξης των ελληνικών τραπεζών ότι οι ανακεφαλαιοποιήσεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του μέτρου ανακεφαλαιοποίησης συνιστούν ενίσχυση. Η Τράπεζα έχει εισπράξει 750 εκατ. ευρώ μέσω προνομιούχων μετοχών, ποσό που αντιστοιχεί στο 2,1 % των RWA της Τράπεζας ([89]).

7.1.2. **Ύπαρξη ενίσχυσης κατά την ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου (μέτρο L2)**

(212) Η Επιτροπή διευκρίνισε στο σημείο 51 της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2008 ότι η χορήγηση κεφαλαίων της κεντρικής τράπεζας σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δεν συνιστά ενίσχυση, εάν πληρούνται σωρευτικά τέσσερις προϋποθέσεις όσον αφορά τη φερεγγυότητα του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, την παροχή εξασφαλίσεων για τη διευκόλυνση, το επιτόκιο που χρεώνεται στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και την απουσία αντεγγύησης από το κράτος. Δεδομένου ότι η ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου που χορηγήθηκε στην Τράπεζα δεν πληροί αυτές τις τέσσερις σωρευτικές προϋποθέσεις, ιδίως επειδή χορηγείται με εγγύηση του Δημοσίου και σε συνδυασμό με άλλα μέτρα στήριξης, δεν μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου δεν συνιστά κρατική ενίσχυση.

(213) Η ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Πρώτον, επειδή το μέτρο αυτό περιλαμβάνει εγγύηση του Δημοσίου υπέρ της Τράπεζας της Ελλάδος, οποιαδήποτε ζημία θα βαρύνει το Δημόσιο. Κατά συνέπεια, το μέτρο αφορά κρατικούς πόρους. Η ΕΠΡ παρέχει τη δυνατότητα στις τράπεζες να αντλούν χρηματοδότηση σε μια χρονική στιγμή κατά την οποία δεν έχουν πρόσβαση στην αγορά χονδρικής χρηματοδότησης και στις τακτικές πράξεις αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος. Κατά συνέπεια, η ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου χορηγεί πλεονέκτημα στην Τράπεζα. Δεδομένου ότι η ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου περιορίζεται στον τραπεζικό τομέα, το μέτρο είναι επιλεκτικό. Δεδομένου δε ότι η ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου παρέχει τη δυνατότητα στην Τράπεζα να συνεχίσει να λειτουργεί στην αγορά και να αποφύγει την αθέτηση των υποχρεώσεών της και την έξοδο από την αγορά, προκαλεί στρέβλωση του ανταγωνισμού. Καθώς η Τράπεζα δραστηριοποιείται σε άλλα κράτη μέλη και εφόσον χρηματοπιστωτικά ιδρύματα άλλων κρατών μελών δραστηριοποιούνται ή θα ενδιαφέρονταν να δραστηριοποιηθούν στην Ελλάδα, το πλεονέκτημα που χορηγήθηκε στην Τράπεζα επηρεάζει τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές.

(214) Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή εκτιμά ότι η ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου (μέτρο L2) συνιστά κρατική ενίσχυση. Το ύψος της ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου μεταβάλλεται με την πάροδο του χρόνου. Στις 31 Δεκεμβρίου 2012 ανερχόταν περίπου σε 31,4 δισεκατ. ευρώ. Έπειτα από απότομη μείωση που σημείωσε το 2013, στα τέλη του έτους αυτού ανερχόταν σε μόλις 750 εκατ. ευρώ.

7.1.3. **Ύπαρξη ενίσχυσης στα μέτρα που χορηγήθηκαν μέσω του ΕΤΧΣ**

7.1.3.1. *Πρώτη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση (μέτρο B1)*

(215) Στο τμήμα 5.1 της απόφασης για την κίνηση διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς, η Επιτροπή έχει ήδη αποφανθεί ότι η πρώτη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση συνιστά κρατική ενίσχυση. Το εισπραχθέν κεφάλαιο ανήλθε σε 4,7 δισεκατ. ευρώ.

7.1.3.2. *Δεύτερη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση (μέτρο B2)*

(216) Το μέτρο B2 τέθηκε σε εφαρμογή με πόρους του ΕΤΧΣ και, όπως διευκρινίζεται στην αιτιολογική σκέψη (65) της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς, ενέχει κρατικούς πόρους.

([87]) Βλέπε υποσημείωση 4.
([88]) Σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 51.
([89]) Βλέπε απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς, αιτιολογική σκέψη 41.

(217) Όσον αφορά την ύπαρξη πλεονεκτήματος, το μέτρο Β2 αύξησε τον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας σε επίπεδο που της επέτρεψε να συνεχίσει να δραστηριοποιείται στην αγορά και να έχει πρόσβαση σε χρηματοδότηση του Ευρωσυστήματος. Επιπλέον, η αμοιβή για το μέτρο Β2 συνίστατο σε δεδουλευμένους τόκους για τα ομόλογα του ΕΤΧΣ και επιπλέον προμήθεια ύψους 1 %. Επειδή η ανωτέρω αμοιβή είναι προδήλως κατώτερη από την αμοιβή για παρόμοια κεφαλαιακά μέσα στην αγορά, η Τράπεζα δεν θα ήταν ασφαλώς σε θέση να αντλήσει αυτό το κεφάλαιο με αυτούς τους όρους στην αγορά. Ως εκ τούτου, το μέτρο Β2 χορήγησε πλεονέκτημα στην Τράπεζα από κρατικούς πόρους. Εφόσον το μέτρο ήταν διαθέσιμο μόνο για την Τράπεζα, έχει επιλεκτικό χαρακτήρα.

(218) Η θέση της Τράπεζας ενισχύθηκε ως αποτέλεσμα του μέτρου Β2, καθότι της χορηγήθηκαν οι αναγκαίοι χρηματοδοτικοί πόροι για να εξακολουθήσει να ικανοποιεί τις κεφαλαιακές απαιτήσεις, με αποτέλεσμα να σημειώνονται στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Εφόσον η Τράπεζα είναι ενεργή στις τραπεζικές αγορές άλλων κρατών μελών και εφόσον χρηματοπιστωτικά ιδρύματα από άλλα κράτη μέλη δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα ή ενδέχεται να ενδιαφέρονται να δραστηριοποιηθούν στην Ελλάδα, το μέτρο Β2 επηρεάζει τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές.

(219) Η Επιτροπή θεωρεί ότι το μέτρο Β2 συνιστά κρατική ενίσχυση. Κοινοποιήθηκε ως ενίσχυση από τις εθνικές αρχές. Το εισπραχθέν κεφάλαιο ανήλθε σε 1 553 εκατ. ευρώ.

7.1.3.3. Επιστολή δέσμευσης (μέτρο Β3)

(220) Με το μέτρο Β3 το ΕΤΧΣ δεσμεύθηκε να χορηγήσει τα πρόσθετα κεφάλαια που είναι αναγκαία για την ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησης της Τράπεζας μέχρι το ποσό που ζητήθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος στο πλαίσιο της προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2012. Το ΕΤΧΣ αντλεί τους πόρους του από το κράτος. Κατά συνέπεια, με την επιστολή δεσμεύονται κρατικοί πόροι. Οι περιστάσεις υπό τις οποίες το ΕΤΧΣ μπορεί να χορηγήσει στήριξη σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι επακριβώς καθορισμένες και περιορισμένες από τον νόμο. Επομένως, η χρήση των εν λόγω κρατικών πόρων πρέπει να καταλογιστεί στο κράτος. Το ΕΤΧΣ δεσμεύτηκε να χορηγήσει πρόσθετα κεφάλαια ύψους έως 1 082 εκατ. ευρώ.

(221) Με την επιστολή δέσμευσης χορηγούνταν πλεονέκτημα στην Τράπεζα, διότι διαβεβαίωνε τους καταθέτες ότι η Τράπεζα θα ήταν σε θέση να αντλήσει το συνολικό ποσό των κεφαλαίων που έπρεπε να αντλήσει, δηλαδή, το ΕΤΧΣ θα χορηγούσε το κεφάλαιο σε περίπτωση που η Τράπεζα δεν θα μπορούσε να το αντλήσει στην αγορά. Η δέσμευση αυτή διευκόλυνε επίσης την άντληση ιδιωτικών κεφαλαίων από την αγορά, καθώς παρασχέθηκε στους επενδυτές η διαβεβαίωση ότι, εάν η Τράπεζα δεν μπορούσε να αντλήσει μέρος του κεφαλαίου από την αγορά, θα το χορηγούσε το ΕΤΧΣ. Κανένας ιδιώτης επενδυτής δεν θα δεχόταν να δεσμευτεί προτού γνωστοποιηθούν οι όροι της ανακεφαλαιοποίησης, και την εποχή εκείνη η Τράπεζα δεν είχε πρόσβαση στις κεφαλαιαγορές. Το εν λόγω πλεονέκτημα είναι επιλεκτικό, καθώς δεν χορηγήθηκε σε όλες τις τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα.

(222) Εφόσον η Τράπεζα δραστηριοποιείται σε άλλα κράτη μέλη και καθώς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα από άλλα κράτη μέλη δραστηριοποιούνται ή ενδέχεται να ενδιαφερθούν για έναρξη δραστηριοτήτων στην Ελλάδα, το μέτρο Β3 ενδέχεται επίσης να επηρεάσει τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές και να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού.

(223) Συνεπώς, το μέτρο Β3 συνιστά ενίσχυση και κοινοποιήθηκε ως κρατική ενίσχυση από τις ελληνικές αρχές.

7.1.3.4. Συμμετοχή του ΕΤΧΣ στην ανακεφαλαιοποίηση της άνοιξης του 2013 για την κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών που προέκυψαν από την προσομοίωση ακραίων καταστάσεων του 2013 (μέτρο Β4)

(224) Η συμμετοχή του ΕΤΧΣ στην ανακεφαλαιοποίηση της άνοιξης του 2013 που στόχευε στην κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών που προσδιορίστηκαν από την προσομοίωση ακραίων καταστάσεων του 2012 (μέτρο Β4) συνίσταται στη μερική μετατροπή της πρώτης και της δεύτερης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης (μέτρα Β1 και Β2) σε μόνιμη ανακεφαλαιοποίηση ύψους 5 891 εκατ. ευρώ σε κοινές μετοχές. Δεδομένου ότι το μέτρο Β4 συνιστά μερική μετατροπή ενισχύσεων που έχουν ήδη χορηγηθεί, εξακολουθεί να ενέχει κρατικούς πόρους αλλά δεν αυξάνει το ονομαστικό ποσό της ενίσχυσης. Ωστόσο, για δεδομένο ονομαστικό ποσό ενίσχυσης, αυξάνει το πλεονέκτημα για την Τράπεζα (και, κατά συνέπεια, τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού), εφόσον πρόκειται για μόνιμη και όχι προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση, όπως και στην περίπτωση των μέτρων Β1 και Β2.

(225) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η εν λόγω στήριξη δεν χορηγήθηκε σε όλες τις τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Όσον αφορά τις στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό και τις επιπτώσεις στις συναλλαγές, η Επιτροπή επισημαίνει για παράδειγμα ότι η ενίσχυση παρείχε στην Τράπεζα τη δυνατότητα να ασκήσει τις δραστηριότητές της σε άλλα κράτη μέλη. Ενδεχόμενη εκκαθάριση της Τράπεζας θα είχε ως αποτέλεσμα την παύση των δραστηριοτήτων της στην αλλοδαπή, με την εκκαθάριση των εν λόγω δραστηριοτήτων ή την πώλησή τους. Επιπλέον, ορισμένες τράπεζες από άλλα κράτη μέλη δραστηριοποιούνταν στην Ελλάδα. Ως εκ τούτου, το μέτρο προκαλεί στρέβλωση του ανταγωνισμού και επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Συνεπώς, η Επιτροπή θεωρεί ότι το μέτρο Β4 συνιστά κρατική ενίσχυση.

7.1.3.5. Συμπέρασμα σχετικά με τα μέτρα Β1, Β2, Β3 και Β4

(226) Τα μέτρα Β1, Β2, Β3 και Β4 συνιστούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Το ποσό της κρατικής ενίσχυσης που περιλαμβανόταν στα μέτρα Β1, Β2 και Β3 ανέρχεται σε 7 335 εκατ.

ευρώ. Όπως καταδείχθηκε στο τμήμα 7.1.3.3, δεδομένου ότι η Τράπεζα άντλησε ιδιωτικά κεφάλαια που ανήλθαν σε ποσό ύψους 1 444 εκατ. ευρώ στην ανακεφαλαιοποίηση της άνοιξης του 2013, μέρος μόνο της πρώτης και της δεύτερης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης (μέτρα B1 και B2) μετετράπη σε μόνιμη ανακεφαλαιοποίηση (μέτρο B4). Το επιπλέον κεφάλαιο ύψους 1 082 εκατ. ευρώ (μέτρο B3) για την καταβολή του οποίου είχε δεσμευτεί το ΕΤΧΣ δεν ήταν απαραίτητο και, ως εκ τούτου, δεν καταβλήθηκε. Το ποσό της κρατικής στήριξης που καταβλήθηκε ήταν, ως εκ τούτου, μόνο το άθροισμα της πρώτης και της δεύτερης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης, δηλαδή 6 253 εκατ. ευρώ, και μέρος αυτής της ενίσχυσης αποπληρώθηκε εντός διαστήματος έξι μηνών κατά τη διάρκεια της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013 (μέτρο B4), καθώς η ιδιωτική συμμετοχή υπερέβη το ποσό της δέσμευσης.

(227) Το σημείο 31 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης αναφέρει ότι, πέραν του ποσού της ενίσχυσης σε απόλυτους όρους, η Επιτροπή πρέπει να λάβει υπόψη την ενίσχυση «σε σχέση με τα σταθμισμένα ως προς τον κίνδυνο περιουσιακά στοιχεία της τράπεζας». Τα μέτρα B1, B2 και B3 χορηγήθηκαν κατά τη διάρκεια περιόδου ενός έτους, μεταξύ Απριλίου 2012 και Μαΐου 2013. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, τα σταθμισμένα ως προς τον κίνδυνο περιουσιακά στοιχεία («RWA») της Τράπεζας αυξήθηκαν σε σημαντικό βαθμό ύστερα από διαδοχικές εξαγορές. Συνεπώς, προκύπτει το ερώτημα ως προς το επίπεδο των RWA που θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί, και ειδικότερα ως προς το αν η κρατική ενίσχυση πρέπει να αξιολογηθεί σε σχέση με τα RWA που υπήρχαν στην αρχή της περιόδου ή με αυτά που υπήρχαν στο τέλος της περιόδου. Τα μέτρα B1, B2 και B3 αποσκοπούν στην κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών που διαπίστωσε η Τράπεζα της Ελλάδος τον Μάρτιο του 2012 (προσομοίωση ακραίων καταστάσεων του 2012). Με άλλα λόγια, οι κεφαλαιακές ανάγκες τις οποίες επρόκειτο να καλύψουν εκείνα τα μέτρα κρατικής στήριξης υπήρχαν ήδη τον Μάρτιο του 2012. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι το ποσό της ενίσχυσης που ενείχαν τα μέτρα B1, B2 και B3 πρέπει να συγκριθεί με τα RWA της Τράπεζας στις 31 Μαρτίου 2012. Υπενθυμίζεται επίσης ότι, μετά τον Μάρτιο του 2012 και έως την ανακεφαλαιοποίηση της άνοιξης του 2013, η Τράπεζα της Ελλάδος δεν έλαβε υπόψη τις εξαγορές που πραγματοποίησαν οι ελληνικές τράπεζες προκειμένου να προσαρμόσει τις κεφαλαιακές ανάγκες τους προς τα πάνω ή προς τα κάτω. Το στοιχείο αυτό καταδεικνύει ακόμη ότι τα μέτρα B1, B2 και B3 αποτέλεσαν μέτρα ενίσχυσης που σχετίζονταν με το μέγεθος της Τράπεζας ως είχε στις 31 Μαρτίου 2012.

(228) Η ενίσχυση που εγκρίθηκε για χορήγηση προς την Τράπεζα ισοδυναμούσε με το άθροισμα της πρώτης και της δεύτερης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης (μέτρα B1 και B2) και της δέσμευσης που αναλήφθηκε από το ΕΤΧΣ (μέτρο B3), δηλαδή 7 335 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 21,5 % των RWA της Τράπεζας στις 31 Μαρτίου 2012.

(229) Η ενίσχυση που όντως καταβλήθηκε στην Τράπεζα ισοδυναμούσε με το άθροισμα της πρώτης και της δεύτερης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης (μέτρα B1 και B2), δηλαδή 6 253 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 18,4 % των RWA της Τράπεζας στις 31 Μαρτίου 2012.

(230) Εφόσον η Τράπεζα κατόρθωσε να αντλήσει ιδιωτικά κεφάλαια, το ποσό που εισέφερε τελικά το ΕΤΧΣ στην Τράπεζα υπό μορφή κοινών μετοχών ανήλθε σε 5 891 εκατ. ευρώ που αντιστοιχεί σε ποσοστό 17,3 % των RWA της Τράπεζας στις 31 Μαρτίου 2012.

7.1.4. **Συμπέρασμα σχετικά με την ύπαρξη και το συνολικό ποσό της ενίσχυσης που έλαβε η Τράπεζα**

(231) Τα μέτρα A, B1, B2, B3, B4, L1 και L2 συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Τα μέτρα αυτά συνοψίζονται στον πίνακα 11.

Πίνακας 11

Επισκόπηση της συνολικής ενίσχυσης που έλαβε η Τράπεζα

Αριθ. αναφ.	Μέτρο	Είδος μέτρου	Ύψος της ενίσχυσης	Ενίσχυση/RWA
A	Προνομιούχες μετοχές	Κεφαλαιακή στήριξη	750 εκατ. ευρώ	2,1 %
B1 B2 B3	Πρώτη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση Δεύτερη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση Επιστολή δέσμευσης	Κεφαλαιακή στήριξη	4 700 εκατ. ευρώ 1 553 εκατ. ευρώ 1 082 εκατ. ευρώ	13,8 % 4,5 % 3,2 %
Συνολική ενίσχυση κεφαλαίου που εγκρίθηκε προς χορήγηση στην Τράπεζα A + B1 + B2 + B3			8 085 εκατ. ευρώ	23,7 %

Αριθ. αναφ.	Μέτρο	Είδος μέτρου	Ύψος της ενίσχυσης	Ενίσχυση/RWA
Συνολική ενίσχυση που όντως καταβλήθηκε στην Τράπεζα Α + Β1 + Β2			7 003 εκατ. ευρώ	21,6 %
Β4	Ανακεφαλαιοποίηση	Κεφαλαιακή στήριξη	5 891 εκατ. ευρώ	17,3 %
Συνολική ενίσχυση κεφαλαίου που καταβλήθηκε στην Τράπεζα μείον την ενίσχυση που αποπληρώθηκε εντός διαστήματος 6 μηνών			6 641 εκατ. ευρώ	19,4 %

Αριθ. αναφ.	Μέτρο	Είδος μέτρου	Ονομαστικό ποσό ενίσχυσης
L1	Ενίσχυση ρευστότητας	Εγγύηση Ομολογιακό δάνειο	Εγγυήσεις: 9,9 δισεκατ. ευρώ Ομολογιακά δάνεια: 1,3 δισεκατ. ευρώ
L2	ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου	Χρηματοδότηση και εγγύηση	31,4 δισεκατ. ευρώ
Συνολικό ποσό ενίσχυσης ρευστότητας που χορηγήθηκε στην Τράπεζα			42,6 δισεκατ. ευρώ

7.2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟΥ

(232) Σύμφωνα με το συμπέρασμα που συνάχθηκε στην αιτιολογική σκέψη 183, η νομική βάση για την αξιολόγηση των μέτρων ενίσχυσης θα πρέπει να είναι το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης ([90]).

(233) Κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης, η Επιτροπή ανέπτυξε κριτήρια όσον αφορά το συμβιβάσιμο διαφόρων ειδών μέτρων ενίσχυσης. Αρχές για την αξιολόγηση των μέτρων ενίσχυσης καθορίστηκαν για πρώτη φορά στην τραπεζική ανακοίνωση του 2008.

(234) Καθοδήγηση για τα μέτρα ανακεφαλαιοποίησης παρέχεται στην ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης και στην ανακοίνωση περί παράτασης του 2011.

(235) Η ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης ορίζει την προσέγγιση που υιοθέτησε η Επιτροπή όσον αφορά την αξιολόγηση των σχεδίων αναδιάρθρωσης, και ιδίως την ανάγκη αποκατάστασης της βιωσιμότητας, διασφάλισης της κατάλληλης συνεισφοράς από τον δικαιούχο και περιορισμού των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

(236) Το εν λόγω πλαίσιο συμπληρώθηκε με την τραπεζική ανακοίνωση του 2013 που εφαρμόζεται σε μέτρα ενισχύσεων τα οποία κοινοποιήθηκαν ή χορηγήθηκαν χωρίς προηγούμενη έγκριση από την Επιτροπή μετά τις 31 Ιουλίου 2013.

7.2.1. **Νομική βάση για την αξιολόγηση του συμβιβάσιμου της παροχής ενίσχυσης ρευστότητας στην Τράπεζα (μέτρο L1)**

(237) Η ενίσχυση ρευστότητας που έχει ήδη εισπράξει η Τράπεζα εγκρίθηκε οριστικά με τις διαδοχικές αποφάσεις έγκρισης των μέτρων στο πλαίσιο του καθεστώτος στήριξης των ελληνικών τραπεζών και με τις τροποποιήσεις και παρατάσεις αυτού ([91]). Κάθε μελλοντική ενίσχυση ρευστότητας της Τράπεζας θα πρέπει να χορηγείται στο πλαίσιο ενός καθεστώτος δεόντως εγκεκριμένου από την Επιτροπή. Οι όροι της εν λόγω ενίσχυσης θα πρέπει να εγκρίνονται από την Επιτροπή πριν από τη χορήγησή της και, ως εκ τούτου, δεν απαιτείται διεξοδικότερη αξιολόγησή τους στην παρούσα απόφαση.

7.2.2. **Νομική βάση για την αξιολόγηση του συμβιβάσιμου των προνομιούχων μετοχών (μέτρο Α)**

(238) Η ανακεφαλαιοποίηση που χορηγήθηκε το 2009 με τη μορφή προνομιούχων μετοχών (μέτρο Α) χορηγήθηκε βάσει του μέτρου ανακεφαλαιοποίησης του καθεστώτος στήριξης των ελληνικών τραπεζών, που εγκρίθηκε το 2008 σύμφωνα με την τραπεζική ανακοίνωση του 2008. Επομένως, δεν απαιτείται εκ νέου αξιολόγησή της σύμφωνα με την τραπεζική ανακοίνωση του 2008 και πρέπει να αξιολογηθεί μόνο βάσει της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης.

([90]) Επισημαίνεται επίσης ότι η Ελλάδα χορήγησε την ενίσχυση στην Τράπεζα στο πλαίσιο του καθεστώτος στήριξης των ελληνικών τραπεζών, το οποίο είχε εγκριθεί από την Επιτροπή βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης, καθώς και μέσω του ΕΤΧΣ, η δημιουργία του οποίου έχει επίσης εγκριθεί με απόφαση της Επιτροπής.

([91]) Βλέπε υποσημείωση 6.

7.2.3. **Νομική βάση για την αξιολόγηση του συμβιβάσιμου της ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου (μέτρο L2)**

(239) Το συμβιβάσιμο της ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου (μέτρο L2) θα πρέπει πρώτα να αξιολογηθεί με βάση την τραπεζική ανακοίνωση του 2008 και την ανακοίνωση περί παράτασης του 2011. Κάθε ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου που χορηγήθηκε χωρίς προηγούμενη έγκριση της Επιτροπής μετά τις 31 Ιουλίου 2013 εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2013.

7.2.4. **Νομική βάση για την αξιολόγηση του συμβιβάσιμου των ανακεφαλαιοποιήσεων από το ΕΤΧΣ (μέτρα B1, B2, B3 και B4)**

(240) Το συμβιβάσιμο των ανακεφαλαιοποιήσεων από το ΕΤΧΣ (μέτρα B1, B2, B3 και B4), και ιδίως όσον αφορά την αμοιβή, θα πρέπει να αξιολογηθεί καταρχήν με βάση την τραπεζική ανακοίνωση του 2008, την ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης και την ανακοίνωση περί παράτασης του 2011. Στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες ως προς το συμβιβάσιμο του μέτρου B1 με τις εν λόγω ανακοινώσεις. Εφόσον τέθηκαν σε εφαρμογή πριν από την 1η Αυγούστου 2013, τα εν λόγω μέτρα δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2013. Το συμβιβάσιμο των ανακεφαλαιοποιήσεων του ΕΤΧΣ (μέτρα B1, B2, B3 και B4) θα πρέπει επίσης να αξιολογηθεί βάσει της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης.

7.3. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ L2 ΜΕ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ 2008, ΤΗΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΕΡΙ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΤΑΣΗΣ ΤΟΥ 2011

(241) Για να είναι μια ενίσχυση συμβιβάσιμη βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης, πρέπει να πληροί τα γενικά κριτήρια συμβιβάσιμου: καταλληλότητα, αναγκαιότητα και αναλογικότητα.

(242) Επειδή οι ελληνικές τράπεζες ήταν αποκλεισμένες από τις αγορές χονδρικής και ήταν εξ ολοκλήρου εξαρτημένες από χρηματοδότηση από κεντρική τράπεζα, όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη (37), και καθώς η Τράπεζα δεν θα μπορούσε να δανειστεί επαρκές ποσό κεφαλαίων με τις συνήθεις πράξεις αναχρηματοδότησης, η Τράπεζα βασίστηκε σε ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου για να αποκτήσει επαρκή ρευστότητα που θα απέτρεπε τυχόν αθέτηση των υποχρεώσεών της. Η Επιτροπή θεωρεί ότι το μέτρο L2 αποτελεί κατάλληλο μηχανισμό για την άρση σοβαρής διαταραχής που θα προκαλούνταν από την αθέτηση υποχρέωσης της Τράπεζας.

(243) Εφόσον η ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου συνεπάγεται σχετικά υψηλό κόστος χρηματοδότησης για την Τράπεζα, η Τράπεζα έχει επαρκές κίνητρο για να αποφύγει την εξάρτησή της από την εν λόγω πηγή χρηματοδότησης για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της. Η Τράπεζα όφειλε να καταβάλει επιτόκιο κατά […] μονάδες βάσης υψηλότερο από αυτό των συνήθων πράξεων αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος. Επιπλέον, η Τράπεζα όφειλε να καταβάλει προμήθεια εγγύησης […] μονάδων βάσης στο κράτος. Ως εκ τούτου, το συνολικό κόστος της ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου για την Τράπεζα είναι πολύ υψηλότερο από το σύνηθες κόστος αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ. Συγκεκριμένα, η διαφορά μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου κόστους είναι υψηλότερη από το επίπεδο της προμήθειας εγγύησης που επιβάλλει η ανακοίνωση περί παράτασης του 2011. Ως εκ τούτου, το συνολικό τίμημα το οποίο χρέωσε το Δημόσιο μπορεί να θεωρηθεί επαρκές. Όσον αφορά το ποσό της ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου, αυτό επανεξετάζεται τακτικά από την Τράπεζα της Ελλάδος και την ΕΚΤ με βάση τις πραγματικές ανάγκες της Τράπεζας. Παρακολουθούν στενά τη χρήση του και διασφαλίζουν ότι περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο. Κατά συνέπεια, το μέτρο L2 δεν παρέχει στην Τράπεζα πλεονάζουσα ρευστότητα που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων που προκαλούν στρέβλωση στον ανταγωνισμό. Περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό.

(244) Ο αυστηρός αυτός έλεγχος της χρησιμοποίησης της ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου και η τακτική εξακρίβωση του ότι η χρήση της περιορίζεται στο ελάχιστο διασφαλίζει επίσης ότι η ρευστότητα αυτή είναι αναλογική και δεν προκαλεί αδικαιολόγητη στρέβλωση του ανταγωνισμού. Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι η Ελλάδα έχει δεσμευτεί ότι η Τράπεζα θα υλοποιήσει σχέδιο αναδιάρθρωσης μειώνοντας την εξάρτησή της από τη χρηματοδότηση μέσω κεντρικής τράπεζας και ότι η Τράπεζα θα συμμορφωθεί με τους περιορισμούς συμπεριφοράς, όπως περιγράφηκαν στο τμήμα 7.6. Οι παράγοντες αυτοί διασφαλίζουν ότι η εξάρτηση από την ενίσχυση ρευστότητας θα παύσει το ταχύτερο δυνατόν και ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι αναλογική.

(245) Το μέτρο L2 συνάδει συνεπώς με την τραπεζική ανακοίνωση του 2008 και την ανακοίνωση περί παράτασης του 2011. Εφόσον η τραπεζική ανακοίνωση του 2013 δεν όρισε πρόσθετες απαιτήσεις όσον αφορά τις εγγυήσεις, το μέτρο L2 είναι επίσης σύμφωνο και με την τραπεζική ανακοίνωση του 2013.

7.4. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ B1, B2, B3 ΚΑΙ B4 ΜΕ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ 2008, ΤΗΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΕΡΙ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΤΗΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΤΑΣΗΣ ΤΟΥ 2011 ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ 2013

(246) Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 241, και σύμφωνα με το σημείο 15 της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2008, για να είναι μια ενίσχυση συμβιβάσιμη βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης, πρέπει να συμμορφώνεται με τα γενικά κριτήρια συμβιβάσιμου ([92]): καταλληλότητα, αναγκαιότητα και αναλογικότητα.

([92]) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 41 της απόφασης της Επιτροπής στην υπόθεση NN 51/2008, Καθεστώς εγγυήσεων για τις τράπεζες στη Δανία, (ΕΕ C 273 της 28.10.2008, σ. 2).

(247) Η ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης και η ανακοίνωση περί παράτασης του 2011 παρέχουν πρόσθετη καθοδήγηση σχετικά με το ύψος του τιμήματος που απαιτείται για τις κρατικές εισφορές κεφαλαίων.

7.4.1. **Καταλληλότητα των μέτρων**

(248) Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ανακεφαλαιοποιήσεις από το ΕΤΧΣ (μέτρα Β1, Β2, Β3 και Β4) είναι κατάλληλες, διότι καθιστούν δυνατή τη συμμόρφωση της Τράπεζας με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις. Χωρίς τις ανακεφαλαιοποιήσεις του ΕΤΧΣ, η Τράπεζα δεν θα ήταν σε θέση να συνεχίσει τις δραστηριότητές της και θα έχανε την πρόσβαση στις πράξεις αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ.

(249) Εν προκειμένω, στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς, η Επιτροπή ανέφερε ότι η Τράπεζα είναι ένα από τα μεγαλύτερα τραπεζικά ιδρύματα στην Ελλάδα, τόσο από άποψη χορηγήσεων δανείων όσο και από άποψη καταθέσεων. Ως εκ τούτου, η Τράπεζα είναι σημαντικός παράγοντας του τραπεζικού συστήματος στην Ελλάδα. Κατά συνέπεια, τυχόν αθέτηση υποχρέωσης της Τράπεζας θα δημιουργούσε σοβαρή διαταραχή στην ελληνική οικονομία. Με βάση τις τότε επικρατούσες συνθήκες, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα αντιμετώπιζαν δυσκολίες πρόσβασης σε χρηματοδότηση. Η εν λόγω έλλειψη χρηματοδότησης περιόριζε την ικανότητά τους να χορηγούν δάνεια στην ελληνική οικονομία. Σε εκείνες τις συνθήκες, η αθέτηση υποχρέωσης από την Τράπεζα θα επιδείνωνε τη διαταραχή της οικονομίας. Επιπλέον, τα μέτρα Β1, Β2, Β3 και Β4 ήταν σε μεγάλο βαθμό απόρροια του προγράμματος PSI, ενός εξαιρετικά σπάνιου και απρόβλεπτου γεγονότος, και όχι το αποτέλεσμα κακής διαχείρισης ή ανάληψης υπερβολικών κινδύνων από την Τράπεζα. Τα μέτρα, συνεπώς, στόχευαν κατά κύριο λόγο στην αντιμετώπιση των αποτελεσμάτων του προγράμματος PSI και συνέβαλαν στη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ελλάδα.

(250) Στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το κατά πόσον είχαν ληφθεί άμεσα όλα τα δυνατά μέτρα για να αποτραπεί το ενδεχόμενο να χρειαστεί η Τράπεζα νέα βοήθεια στο μέλλον. Όπως αναφέρθηκε στις αιτιολογικές σκέψεις 140 και 141 της παρούσας απόφασης, η Ελλάδα έχει δεσμευτεί να υλοποιήσει σειρά δράσεων στο πεδίο της εταιρικής διακυβέρνησης και των εμπορικών δραστηριοτήτων της Τράπεζας. Όπως περιγράφηκε στις αιτιολογικές σκέψεις 115, 116 και 117, η Τράπεζα έχει επίσης προβεί σε σημαντική αναδιάρθρωση των δραστηριοτήτων της, έχοντας πραγματοποιήσει ήδη πολλές μειώσεις κόστους. Ως εκ τούτου, οι αμφιβολίες της Επιτροπής έχουν διασκεδαστεί.

(251) Στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς, η Επιτροπή εξέφρασε επίσης αμφιβολίες για το αν υπήρχαν επαρκείς διασφαλίσεις σε περίπτωση που η Τράπεζα ετίθετο υπό κρατικό έλεγχο, ή σε περίπτωση που παρέμενε υπό τον έλεγχο ιδιωτών μετόχων, ενώ το Δημόσιο θα εξακολουθούσε να διατηρεί την πλειοψηφική συμμετοχή. Οι δεσμεύσεις που περιγράφονται στις αιτιολογικές σκέψεις 140 και 141 της παρούσας απόφασης διασφαλίζουν ότι οι δανειοδοτικές πράξεις της Τράπεζας θα ασκούνται σε εμπορική βάση και η καθημερινή λειτουργία θα προστατεύεται από κρατική παρέμβαση. Το πλαίσιο των σχέσεων που συμφωνήθηκε μεταξύ του ΕΤΧΣ και της Τράπεζας εξασφαλίζει επίσης ότι τα συμφέροντα του Δημοσίου ως βασικού μετόχου προστατεύονται έναντι της ανάληψης υπερβολικών κινδύνων από τη διοίκηση της Τράπεζας.

(252) Τα μέτρα Β1, Β2, Β3 και Β4, συνεπώς, εξασφαλίζουν τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ελλάδα. Έχουν ληφθεί σημαντικά μέτρα για να ελαχιστοποιηθούν μελλοντικές ζημίες και να διασφαλιστεί ότι οι δραστηριότητες της Τράπεζας δεν θα τεθούν σε κίνδυνο λόγω κακοδιοίκησης. Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή διαπιστώνει την καταλληλότητα των μέτρων Β1, Β2, Β3 και Β4.

7.4.2. **Αναγκαιότητα – περιορισμός της ενίσχυσης στο ελάχιστο**

(253) Σύμφωνα με την τραπεζική ανακοίνωση του 2008, το μέτρο ενίσχυσης πρέπει, ως προς το ύψος και τη μορφή του, να είναι αναγκαίο για την επίτευξη του στόχου του. Αυτό σημαίνει ότι η εισφορά κεφαλαίου πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό για την επίτευξη του στόχου αυτού.

(254) Το ποσό της κεφαλαιακής στήριξης υπολογίστηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος στο πλαίσιο της προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2012 προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα βασικά ίδια κεφάλαια κατηγορίας 1 της Τράπεζας θα εξακολουθούσαν να υπερβαίνουν ένα ορισμένο επίπεδο κατά την περίοδο 2012-2014, όπως αποτυπώνεται στον πίνακα 3. Συνεπώς, τα μέτρα Β1, Β2, Β3 και Β4 δεν παρέχουν πλεόνασμα κεφαλαίου στην Τράπεζα. Όπως διευκρινίστηκε στην αιτιολογική σκέψη 250, τα μέτρα ελήφθησαν για να μειωθεί ο κίνδυνος να χρειαστεί η Τράπεζα πρόσθετη ενίσχυση στο μέλλον.

(255) Όσον αφορά το τίμημα για την πρώτη και τη δεύτερη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση (μέτρα Β1 και Β2), η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι χορηγήθηκαν τον Μάιο του 2012 και τον Δεκέμβριο του 2012 αντίστοιχα, και καταβλήθηκαν σε είδος με τη μορφή ομολόγων του EFSF. Το ΕΤΧΣ εισέπραξε ως αμοιβή, από την ημερομηνία εκταμίευσης των ομολόγων του EFSF έως την ημερομηνία της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013, τους δεδουλευμένους τόκους από τα ομόλογα του EFSF και πρόσθετη προμήθεια 1 % ([93]). Όπως επισημάνθηκε στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς, το εν λόγω τίμημα είναι χαμηλότερο από το 7 % έως 9 % που ορίζεται στην ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης. Ωστόσο, η περίοδος του χαμηλού τιμήματος περιορίστηκε σε ένα έτος για το μέτρο Β1 και σε πέντε μήνες για το μέτρο Β2 (δηλαδή πριν από τη μετατροπή της προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης σε συνήθη ανακεφαλαιοποίηση σε κοινές μετοχές, δηλαδή πριν από το μέτρο Β4). Ενώ η πρώτη και η δεύτερη προσωρινή

([93]) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 96: οι δεδουλευμένοι τόκοι υπολογίζονται ως πρόσθετη συνεισφορά του ΕΤΧΣ και, ως εκ τούτου, μείωσαν την πληρωμή που έπρεπε να καταβάλει το ΕΤΧΣ στην Τράπεζα για την ανακεφαλαιοποίηση της άνοιξης του 2013.

ανακεφαλαιοποίηση δεν προκάλεσαν μείωση της συμμετοχής των υφιστάμενων μετόχων, η ανακεφαλαιοποίηση της άνοιξης του 2013, η οποία ήταν η μερική μετατροπή της πρώτης και δεύτερης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης, μείωσε δραστικά το μερίδιο των παλαιών μετόχων στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας, εφόσον η συμμετοχή τους μειώθηκε στο 2,3 %. Τότε τερματίστηκε η μη φυσιολογική κατάσταση που επικρατούσε από την ημερομηνία της πρώτης προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης. Συνεπώς, έχουν διασκεδαστεί οι αμφιβολίες που διατυπώθηκαν στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς.

(256) Δεύτερον, λόγω της ασυνήθιστης πηγής των δυσκολιών της Τράπεζας, στο πλαίσιο της οποίας οι ζημίες προέρχονταν κυρίως από τη διαγραφή χρέους υπέρ του Δημοσίου (με το πρόγραμμα PSI και την επαναγορά χρέους που παρέχουν σημαντικό πλεονέκτημα στο Δημόσιο, δηλαδή μείωση του χρέους) και από τις συνέπειες μιας παρατεταμένης ύφεσης στην εγχώρια οικονομία της, η Επιτροπή μπορεί να αποδεχθεί μια τέτοια προσωρινή παρέκκλιση από τις συνήθεις απαιτήσεις αμοιβής που ορίζονται στην ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης ([94]).

(257) Όσον αφορά το μέτρο Β3, επρόκειτο για δέσμευση για την παροχή κεφαλαίου στο πλαίσιο μιας μελλοντικής αύξησης κεφαλαίου. Η εν λόγω δέσμευση του Δεκεμβρίου 2012 θα μπορούσε να είχε τεθεί σε εφαρμογή με πραγματική εισφορά κεφαλαίου τον Μάιο-Ιούνιο του 2013, μόλις πέντε μήνες αργότερα, όταν η Τράπεζα προχώρησε στην αύξηση κεφαλαίου της. Καθώς η Τράπεζα προσέλκυσε ιδιώτες επενδυτές, δεν κατέστη αναγκαία η εισφορά του δεσμευμένου κεφαλαίου από το ΕΤΧΣ. Με δεδομένη τη σύντομη περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας ίσχυσε αυτή η δέσμευση για παροχή κεφαλαίου και για τους λόγους που ορίζονται στην αιτιολογική σκέψη 256, είναι αποδεκτό το γεγονός ότι δεν καταβλήθηκε τίμημα για την εν λόγω δέσμευση.

(258) Όσον αφορά το μέτρο Β4, σύμφωνα με το σημείο 8 της ανακοίνωσης περί παράτασης του 2011, η προεγγραφή σε εισφορές κεφαλαίου πρέπει να γίνεται με επαρκή έκπτωση επί της τιμής της μετοχής, προσαρμοσμένης για να ληφθεί υπόψη το φαινόμενο της μείωσης της συμμετοχής των μετόχων, ώστε να υπάρχει εύλογη βεβαιότητα επαρκούς αμοιβής για το κράτος. Ενώ το μέτρο Β4 δεν προέβλεπε σημαντική έκπτωση επί της τιμής της μετοχής όπως προσαρμόστηκε για να ληφθεί υπόψη το φαινόμενο της μείωσης της συμμετοχής των μετόχων, ήταν πράγματι αδύνατο να επιτευχθεί σημαντική έκπτωση της θεωρητικής τιμής χωρίς δικαίωμα εγγραφής ([95]). Πριν από την ανακεφαλαιοποίηση της άνοιξης του 2013, η χρηματιστηριακή κεφαλαιοποίηση της Τράπεζας ανερχόταν μόλις σε λίγες εκατοντάδες εκατ. ευρώ. Υπό τις συνθήκες αυτές, τίθεται το ερώτημα κατά πόσον θα έπρεπε να εκμηδενιστεί η συμμετοχή των υφιστάμενων μετόχων. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η τιμή έκδοσης ορίστηκε στο 50 % της μέσης τιμής της αγοράς των πενήντα τελευταίων ημερών πριν από τον καθορισμό της τιμής έκδοσης. Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι η μείωση της συμμετοχής των υφιστάμενων μετόχων ήταν τεράστια, δεδομένου ότι μετά την ανακεφαλαιοποίηση της άνοιξης του 2013 κατείχαν μόνο το 2,3 % του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας. Ως εκ τούτου, η εφαρμογή πρόσθετης έκπτωσης στην τιμή αγοράς θα είχε μικρή επίπτωση στην αμοιβή του ΕΤΧΣ. Λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης κατάστασης των ελληνικών τραπεζών, η οποία διευκρινίζεται στην αιτιολογική σκέψη 256, και δεδομένου ότι η ανάγκη για ενίσχυση οφείλεται σε μεγάλο βαθμό σε διαγραφή χρέους υπέρ του Δημοσίου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η τιμή έκδοσης των μετοχών που ενεγράφησαν από το Δημόσιο είναι αρκούντως χαμηλή.

(259) Το ΕΤΧΣ εξέδωσε επίσης δικαιώματα αγοράς και χορήγησε ένα δικαίωμα για κάθε νέα μετοχή που ενεγράφη από ιδιώτη επενδυτή που συμμετείχε στην ανακεφαλαιοποίηση της άνοιξης του 2013. Το ΕΤΧΣ χορήγησε τα εν λόγω δικαιώματα αγοράς χωρίς αντίτιμο. Όπως διευκρινίζεται στην αιτιολογική σκέψη 106, κάθε δικαίωμα αγοράς περιλαμβάνει δικαίωμα κτήσης 4,48 μετοχών του ΕΤΧΣ, σε καθορισμένα χρονικά περιθώρια και τιμές εκτέλεσης. Η τιμή άσκησης είναι ίση με την τιμή προεγγραφής του ΕΤΧΣ, επαυξημένη κατά ετήσιο και σωρευτικό περιθώριο (4 % για το πρώτο έτος, 5 % για το δεύτερο, 6 % για το τρίτο, 7 % για το τέταρτο και 8 % αναγόμενο σε ετήσια βάση για το τελευταίο εξάμηνο). Το τίμημα που καταβάλλεται στο ΕΤΧΣ για τις μετοχές που κατέχει ανέρχεται εξ ορισμού κατ' ανώτατο όριο στα επίπεδα αυτά. Το εν λόγω τίμημα είναι χαμηλότερο από το φάσμα 7 % έως 9 % που ορίζεται στην ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης. Ωστόσο, δεδομένου ότι τα εν λόγω δικαιώματα αποτέλεσαν βασικό παράγοντα για την επιτυχία της έκδοσης δικαιωμάτων και της ιδιωτικής τοποθέτησης που δρομολογήθηκε από την Τράπεζα στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013, η Επιτροπή θεωρεί ότι τα εν λόγω δικαιώματα αγοράς παρείχαν στην Τράπεζα τη δυνατότητα να μειώσει το ποσό της ενίσχυσης κατά 1 444 εκατ. ευρώ. Πράγματι, εξαιτίας του χαμηλού δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας πριν από την ανακεφαλαιοποίηση και του υψηλού βαθμού ανασφάλειας που επικρατούσε εκείνη την περίοδο, οι προσομοιώσεις που διατίθεντο τότε καταδείκνυαν ότι χωρίς τα δικαιώματα αγοράς, οι ιδιώτες επενδυτές δεν θα είχαν επιτύχει επαρκείς αποδόσεις και δεν θα είχαν συμμετάσχει. Για τους λόγους που διευκρινίστηκαν στις αιτιολογικές σκέψεις 249 και 256, επειδή το ΕΤΧΣ θα λάμβανε ελάχιστη θετική αμοιβή σε περίπτωση που ασκούνταν τα δικαιώματα αγοράς και επειδή ένας από τους στόχους του ΜΟΧΠ ήταν η προσέλκυση ιδιωτών επενδυτών προκειμένου να παραμείνουν ορισμένες τράπεζες υπό ιδιωτική διαχείριση, και να αποφευχθούν καταστάσεις όπου ολόκληρος ο τραπεζικός τομέας θα ελεγχόταν από το ΕΤΧΣ, η Επιτροπή μπορεί να αποδεχθεί μια τέτοια παρέκκλιση από τις συνήθεις απαιτήσεις αμοιβής που ορίζονται στην ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης. Η αποδοχή αυτή βασίζεται επίσης στο γεγονός ότι ο νόμος για το ΕΤΧΣ, όπως τροποποιήθηκε τον Μάρτιο του 2014, δεν προβλέπει καμία προσαρμογή των δικαιωμάτων αγοράς σε περίπτωση αύξησης μετοχικού κεφαλαίου χωρίς δικαίωμα προτίμησης, και ότι σε περίπτωση έκδοσης δικαιωμάτων μπορεί να προσαρμοστεί μόνον η τιμή εκτέλεσης του δικαιώματος αγοράς και η προσαρμογή μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνον εκ των υστέρων και μόνο για ποσό που δεν υπερβαίνει τα έσοδα που αποκομίστηκαν από την πώληση των δικαιωμάτων προτίμησης του ΕΤΧΣ. Επιπλέον, η δέσμευση που ανέλαβε η Ελλάδα να ζητεί την έγκριση της Επιτροπής πριν από οποιαδήποτε επαναγορά των δικαιωμάτων που εκδίδονται από το ΕΤΧΣ θα παράσχει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να διασφαλίσει ότι τυχόν μελλοντική επαναγορά δεν θα μειώσει περαιτέρω την αμοιβή του ΕΤΧΣ και δεν θα αυξήσει την αμοιβή των κατόχων δικαιωμάτων.

([94]) Βλέπε επίσης τμήμα 7.5.1.

([95]) Η θεωρητική τιμή χωρίς δικαίωμα εγγραφής («TERP») αποτελεί γενικά αποδεκτή μεθοδολογία της αγοράς για τον ποσοτικό προσδιορισμό της επίπτωσης της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου στη μείωση της συμμετοχής των μετόχων.

(260) Όσον αφορά το γεγονός ότι οι μετοχές του ΕΤΧΣ δεν περιλαμβάνουν δικαιώματα ψήφου, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η ανάγκη για ενίσχυση δεν απορρέει κυρίως από την ανάληψη υπερβολικού κινδύνου. Επιπλέον, αποτελούσε στόχο του ΜΟΧΠ να παραμείνουν ορισμένες τράπεζες υπό ιδιωτική διαχείριση. Επιπροσθέτως, το πλαίσιο της σχέσης και η αυτόματη επανακαθιέρωση δικαιωμάτων ψήφου σε περίπτωση μη υλοποίησης του σχεδίου αναδιάρθρωσης παρέχουν εγγυήσεις κατά της ανάληψης υπερβολικών κινδύνων από ιδιώτες διαχειριστές. Τέλος, το PSI και η επαναγορά του Δεκεμβρίου του 2012 αποτελούν ένα είδος καταβολής τιμήματος προς το Δημόσιο, καθώς το χρέος του τελευταίου προς την Τράπεζα μειώθηκε κατά αρκετά δισεκατ. ευρώ. Για όλους αυτούς τους λόγους, η Επιτροπή μπορεί να αποδεχθεί το γεγονός ότι το ΕΤΧΣ έλαβε μετοχές χωρίς δικαιώματα ψήφου. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το μέτρο Β4 ήταν αναγκαίο.

(261) Εν κατακλείδι, τα μέτρα Β1, Β2, Β3 και Β4 είναι αναγκαία ως ενίσχυση διάσωσης, τόσο ως προς το ύψος και ως προς τη μορφή τους.

7.4.3. **Αναλογικότητα — μέτρα που περιορίζουν τις δευτερογενείς αρνητικές επιπτώσεις**

(262) Η Τράπεζα έχει λάβει πολύ μεγάλο ποσό κρατικής ενίσχυσης. Η κατάσταση αυτή μπορεί, συνεπώς, να προκαλέσει σοβαρές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Ωστόσο, η Ελλάδα έχει δεσμευτεί να εφαρμόσει σειρά μέτρων που αποσκοπούν στη μείωση των αρνητικών δευτερογενών επιπτώσεων. Ειδικότερα, οι δεσμεύσεις προβλέπουν ότι η Τράπεζα θα συνεχίσει να λειτουργεί σε εμπορική βάση, όπως διευκρινίζεται στις αιτιολογικές σκέψεις 136 και 137. Επίσης, η Ελλάδα δεσμεύτηκε για την απαγόρευση των εξαγορών και για μια σειρά από εκποιήσεις, όπως περιγράφεται στις αιτιολογικές σκέψεις 138, 139 και 143. Τα όρια στις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού θα αξιολογηθούν διεξοδικότερα στο τμήμα 7.6.

(263) Έχει διοριστεί στην Τράπεζα ένας εντολοδόχος παρακολούθησης για να παρακολουθεί την ορθή εφαρμογή των δεσμεύσεων σχετικά με την εταιρική διακυβέρνηση και τις εμπορικές δραστηριότητες. Με τον τρόπο αυτό θα αποφευχθούν τυχόν επιζήμιες αλλαγές στις εμπορικές πρακτικές της Τράπεζας, μειώνοντας, ως εκ τούτου τις αρνητικές δευτερογενείς επιπτώσεις.

(264) Τέλος, ένα νέο ολοκληρωμένο σχέδιο αναδιάρθρωσης υποβλήθηκε στην Επιτροπή στις 25 Ιουνίου 2014. Το εν λόγω σχέδιο αναδιάρθρωσης θα αξιολογηθεί στο τμήμα 7.6.

(265) Εν κατακλείδι, οι αμφιβολίες που διατυπώθηκαν στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς έχουν διασκεδαστεί. Τα μέτρα Β1, Β2, Β3 και Β4 είναι αναλογικά βάσει του σημείου 15 της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2008.

7.4.4. **Συμπέρασμα σχετικά με τη συμμόρφωση των ανακεφαλαιοποιήσεων του ΕΤΧΣ με την τραπεζική ανακοίνωση του 2008, την ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης και την ανακοίνωση περί παράτασης του 2011**

(266) Συνάγεται συνεπώς το συμπέρασμα ότι οι ανακεφαλαιοποιήσεις του ΕΤΧΣ (μέτρα Β1, Β2, Β3 και Β4) είναι κατάλληλες, αναγκαίες και αναλογικές, σύμφωνα με το σημείο 15 της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2008, της ανακοίνωσης περί ανακεφαλαιοποίησης και της ανακοίνωσης περί παράτασης του 2011. Τα μέτρα Β1, Β2, Β3 και Β4 συμμορφώνονται συνεπώς με την τραπεζική ανακοίνωση του 2008, την ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης και την ανακοίνωση περί παράτασης του 2011.

7.5. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΓΟΡΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΘΕΙΣΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΑΤΕ, ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ, ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΘΕΙΣΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ MBG ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΕΡΙ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ

(267) Στο σημείο 23 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης διευκρινίζεται ότι οι εξαγορές επιχειρήσεων από τράπεζες που λαμβάνουν ενίσχυση δεν μπορούν να χρηματοδοτούνται από κρατική ενίσχυση εκτός εάν αυτό είναι απαραίτητο για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της επιχείρησης. Επιπλέον, στα σημεία 40 και 41 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης αναφέρεται ότι οι τράπεζες δεν πρέπει να χρησιμοποιούν κρατικές ενισχύσεις για την εξαγορά ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, εκτός εάν η εξαγορά αποτελεί μέρος διαδικασίας εξυγίανσης που είναι αναγκαία για την αποκατάσταση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας ή την εξασφάλιση αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Επιπλέον, οι εξαγορές μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο ή να δυσχεράνουν την αποκατάσταση της βιωσιμότητας. Η Επιτροπή οφείλει, συνεπώς, να αξιολογήσει κατά πόσον οι εξαγορές που πραγματοποίησε η Τράπεζα μπορεί να συμβιβάζονται με την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης.

7.5.1. **Συμμόρφωση της εξαγοράς των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ με την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης**

7.5.1.1. *Συνέπεια της εξαγοράς των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της Τράπεζας*

(268) Με την εξαγορά των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ η Τράπεζα απέκτησε μεγάλο όγκο καταθέσεων με πολύ μικρότερο ποσό καθαρών δανείων ([96]). Ως εκ τούτου, συνέβαλε στη σημαντική μείωση του πολύ υψηλού δείκτη χορηγήσεων προς καταθέσεις της Τράπεζας.

([96]) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 55.

(269) Επιπλέον, η εξαγορά οδήγησε σε σημαντικές συνέργειες, όπως συνέργειες κόστους μέσω της μείωσης του αριθμού των υποκαταστημάτων, του προσωπικού και της ενοποίησης των υπηρεσιών ΤΠ, συνέργειες χρηματοδότησης και συνέργειες εσόδων.

(270) Ως εκ τούτου, η εξαγορά είναι πολύ θετική για την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της Τράπεζας.

7.5.1.2. *Συνέπεια της εξαγοράς των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ για το ποσό της ενίσχυσης που χρειάζεται η Τράπεζα*

(271) Σύμφωνα με το σημείο 23 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, η ενίσχυση αναδιάρθρωσης δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την εξαγορά άλλων εταιρειών, αλλά απλώς για την κάλυψη του κόστους αναδιάρθρωσης που είναι αναγκαίο για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της Τράπεζας.

(272) Το ποσό που κατέβαλε η Τράπεζα για την εξαγορά των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ καθορίστηκε στο 0,6 % της αξίας των καταθέσεων που μεταβιβάστηκαν και ανήλθε περίπου σε 95 εκατ. ευρώ. Ισοδυναμούσε δε με ποσοστό 0,02 % των συνολικών στοιχείων ενεργητικού της Τράπεζας κατά τον χρόνο της εξαγοράς. Συνεπώς, το συγκεκριμένο ποσό μπορεί να θεωρείται μικρό, αλλά όχι αμελητέο.

(273) Η εξαγορά των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ βελτίωσε δραστικά την ιδιαίτερα επιβαρυμένη θέση της Τράπεζας από άποψη ρευστότητας και βελτίωσε τη βιωσιμότητά της. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι […]. Ως εκ τούτου, η εξαγορά και η χαμηλή τιμή κτήσης μπορούν να θεωρηθούν απαραίτητα για την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της Τράπεζας και εμπίπτουν στην εξαίρεση που αναφέρεται στο σημείο 23 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης.

7.5.1.3. *Στρεβλωτικό αποτέλεσμα της εξαγοράς των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ στον ανταγωνισμό*

(274) Σύμφωνα με τα σημεία 39 και 40 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, οι κρατικές ενισχύσεις δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται εις βάρος των επιχειρήσεων που δεν λαμβάνουν ενίσχυση και, ειδικότερα, για την εξαγορά ανταγωνιστικών επιχειρήσεων. Στο σημείο 41 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, ορίζεται επίσης ότι μπορούν να επιτραπούν εξαγορές όταν αποτελούν μέρος διαδικασίας εξυγίανσης αναγκαίας για την αποκατάσταση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας ή για την εξασφάλιση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Στις περιστάσεις αυτές, η διαδικασία εξαγοράς πρέπει να είναι δίκαιη και η εξαγορά θα πρέπει να διασφαλίζει όρους αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αντίστοιχη αγορά.

(275) Η ΑΤΕ δεν κρίθηκε βιώσιμη σε μεμονωμένη βάση από την Τράπεζα της Ελλάδος όταν η τελευταία επανεξέτασε τη βιωσιμότητα όλων των ελληνικών τραπεζών στις αρχές του 2012. Επιπλέον, η Τράπεζα της Ελλάδος ανέλυσε διάφορες εναλλακτικές λύσεις για την ΑΤΕ (για παράδειγμα, την εκκαθάριση) και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η πώληση των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ αποτελούσε την πλέον ελκυστική επιλογή, διότι θα μείωνε τον κίνδυνο εκτέλεσης και θα ελαχιστοποιούσε το κόστος για την Ελλάδα. Η εξαγορά μπορεί συνεπώς να θεωρηθεί μέρος διαδικασίας εξυγίανσης αναγκαίας για την αποκατάσταση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, όπως περιγράφεται στο σημείο 41 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης.

(276) Επιπλέον, όλοι οι προσφέροντες στον διαγωνισμό για τις μεταβιβασθείσες δραστηριότητες της ΑΤΕ είχαν λάβει ενίσχυση.

(277) Τέλος, εφόσον η εξαγορά των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ εγκρίθηκε από την ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού ([97]), μπορεί να θεωρηθεί ότι το αποτέλεσμα της διαδικασίας πώλησης δεν θέτει σε κίνδυνο τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην Ελλάδα.

(278) Η εξαγορά των δραστηριοτήτων της ΑΤΕ είναι, συνεπώς, σύμφωνη με το τμήμα 4 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης.

7.5.1.4. *Συμπέρασμα σχετικά με την εξαγορά των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ*

(279) Συνάγεται το συμπέρασμα ότι, λόγω της ιδιαίτερης κατάστασης των ελληνικών τραπεζών και των ιδιαιτεροτήτων της εξαγοράς των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ, η εξαγορά είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης.

7.5.2. **Συμμόρφωση της εξαγοράς της Γενικής με την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης**

7.5.2.1. *Συνέπεια της εξαγοράς της Γενικής για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της Τράπεζας*

(280) Από άποψη λειτουργικής αποδοτικότητας, η εξαγορά της Γενικής θα ενισχύσει την επιστροφή της Τράπεζας σε μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα. Σύμφωνα με ανάλυση που υποβλήθηκε από την Τράπεζα κατά τον χρόνο της εν λόγω εξαγοράς, η συγχώνευση δύο τραπεζών στην ίδια γεωγραφική αγορά θα δημιουργήσει συνέργειες, όπως εξοικονομήσεις κόστους μέσω της μείωσης του προσωπικού και του κλεισίματος υποκαταστημάτων. Η Τράπεζα θα αποκτήσει τους πελάτες και τους καταθέτες της Γενικής, μειώνοντας έτσι σημαντικά το κόστος διανομής.

(281) Από άποψη κατάστασης ρευστότητας, όπως καταδείχθηκε στην αιτιολογική σκέψη (65), η Γενική διέθετε περισσότερες καταθέσεις από καθαρά δάνεια. Ως εκ τούτου, η εξαγορά αύξησε τη ρευστότητα της Τράπεζας και τη βοήθησε να μειώσει τον δείκτη καταθέσεων προς χορηγήσεις της. Επιπλέον, η Γενική είχε υποβληθεί σε κατάλληλη κεφαλαιοποίηση προτού εξαγοραστεί από την Τράπεζα. Συνεπώς, η εξαγορά δεν αναμένεται να δημιουργήσει τυχόν μελλοντικές κεφαλαιακές ανάγκες για την Τράπεζα.

([97]) http://www.epant.gr/apofasi_details.php?Lang=gr&id=345&nid=689.

(282) Ως εκ τούτου, η εξαγορά είναι θετική για την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της Τράπεζας.

7.5.2.2. *Συνέπεια της εξαγοράς της Γενικής για το ποσό ενίσχυσης που χρειάζεται η Τράπεζα*

(283) Σύμφωνα με το σημείο 23 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, η ενίσχυση αναδιάρθρωσης δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την εξαγορά άλλων εταιρειών, αλλά απλώς για την κάλυψη του κόστους αναδιάρθρωσης που είναι αναγκαίο για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της Τράπεζας. Στην προκειμένη περίπτωση, μολονότι η εξαγορά έχει θετικές συνέπειες για τη βιωσιμότητα της Τράπεζας, δεν είναι αναγκαία για τη βιωσιμότητά της κατά την έννοια του σημείου 23 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης.

(284) Ωστόσο, η Τράπεζα κατέβαλε μόλις 1 εκατ. ευρώ για την αγορά της Γενικής, ποσό που θεωρείται πολύ χαμηλό. Επιπλέον, η Γενική είχε υποβληθεί σε δέουσα κεφαλαιοποίηση και, η Société Générale, στο πλαίσιο των προβλεπόμενων όρων για την πράξη, εισέφερε κεφάλαιο σημαντικού ύψους στην Τράπεζα ([98]).

(285) Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, με δεδομένες τις ιδιαιτερότητες της πράξης (εξαγορά σε πολύ χαμηλή τιμή μιας πλήρως κεφαλαιοποιημένης τράπεζας και εισφορά κεφαλαίου από τον πωλητή στην Τράπεζα), η εξαγορά δεν γεννά περαιτέρω κεφαλαιακές ανάγκες για την Τράπεζα και, συνεπώς, η απόκτηση της Γενικής κατ' εξαίρεση δεν αντιβαίνει στην αρχή σύμφωνα με την οποία η ενίσχυση πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό.

7.5.2.3. *Στρεβλωτικό αποτέλεσμα της εξαγοράς της Γενικής στον ανταγωνισμό*

(286) Όπως ορίστηκε στην αιτιολογική σκέψη 274, σύμφωνα με τα σημεία 39 και 40 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, οι κρατικές ενισχύσεις δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται εις βάρος εταιρειών που δεν λαμβάνουν ενισχύσεις και, ειδικότερα, για την εξαγορά ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, εκτός εάν συντρέχουν ειδικές συνθήκες.

(287) Η Γενική δεν κρίθηκε βιώσιμη σε μεμονωμένη βάση από την Τράπεζα της Ελλάδος όταν η τελευταία επανεξέτασε τη βιωσιμότητα όλων των ελληνικών τραπεζών στις αρχές του 2012. Η Γενική προκαλούσε μεγάλες ζημίες στη Société Générale, η οποία, ως εκ τούτου, επιθυμούσε την πώλησή της και, εάν η πώληση δεν ήταν εφικτή, θα εξέταζε πιθανώς το ενδεχόμενο να τη θέσει σε καθεστώς πτώχευσης. Η εξαγορά μπορεί συνεπώς να θεωρηθεί ότι αποτελεί μέρος διαδικασίας εξυγίανσης αναγκαίας για την αποκατάσταση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, όπως περιγράφεται στο σημείο 41 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης.

(288) Επιπλέον, μόνο προσφέροντες που είχαν λάβει ενίσχυση υπέβαλαν έγκυρες προσφορές για την εξαγορά της Γενικής. Κατά συνέπεια, δεν υπήρξε κανένας αποκλεισμός μη ενισχυόμενου προσφέροντος από την Τράπεζα.

(289) Επιπλέον, εφόσον η εξαγορά εγκρίθηκε από την ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού ([99]), μπορεί να θεωρηθεί ότι το αποτέλεσμα της διαδικασίας πώλησης δεν θέτει σε κίνδυνο τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην Ελλάδα.

(290) Τέλος, η τιμή αγοράς ήταν πολύ χαμηλή. Συνεπώς, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η Τράπεζα χρησιμοποίησε κρατική ενίσχυση για τη χρηματοδότηση της εξαγοράς. Με δεδομένα τα εν λόγω στοιχεία, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η εξαγορά της Γενικής εμπίπτει στην εξαίρεση του σημείου 41 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης.

7.5.2.4. *Συμπέρασμα σχετικά με την εξαγορά της Γενικής*

(291) Συνάγεται το συμπέρασμα ότι, λόγω της ιδιαίτερης κατάστασης των ελληνικών τραπεζών και των ιδιαιτεροτήτων της εξαγοράς της Γενικής, η συγκεκριμένη εξαγορά είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης.

7.5.3. **Συμμόρφωση της εξαγοράς των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων με την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης**

7.5.3.1. *Συνέπεια της εξαγοράς των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της Τράπεζας*

(292) Η εξαγορά των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων ενισχύει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της Τράπεζας.

(293) Σύμφωνα με την ανάλυση που υποβλήθηκε από την Τράπεζα κατά τον χρόνο της εξαγοράς, η πράξη θα οδηγήσει σε σημαντικές συνέργειες, όπως συνέργειες κόστους μέσω εξοικονόμησης διοικητικών δαπανών και δαπανών προσωπικού, καθώς και μέσω σημαντικής βελτίωσης του κόστους των καταθέσεων. Από τον χρόνο της εξαγοράς, η Τράπεζα έχει ενσωματώσει πλήρως τις ελληνικές δραστηριότητες των τριών κυπριακών τραπεζών, έχει προβεί στην αλλαγή της εμπορικής επωνυμίας όλων των υποκαταστημάτων των τριών κυπριακών τραπεζών και έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο ως προς τον εξορθολογισμό του δικτύου.

(294) Υπήρξε δέουσα μέριμνα για τα χαρτοφυλάκια δανείων των ελληνικών δραστηριοτήτων των τριών κυπριακών τραπεζών. Για την ακρίβεια, η Τράπεζα εξαγόρασε τα δάνεια αυτά σε τιμή πολύ χαμηλότερη της ονομαστικής τους αξίας: η τιμή αγοράς μειώθηκε ώστε να αντικατοπτρίζει τις μελλοντικές απώλειες που εκτιμήθηκαν από την PIMCO στο πλαίσιο προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Συνεπώς, ο κίνδυνος ζημιών από δάνεια που θα υπερέβαιναν εκείνες που αντικατοπτρίζονταν ήδη στη χαμηλή τιμή αγοράς είναι περιορισμένος.

([98]) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 68.
([99]) http://www.epant.gr/news_details.php?Lang=en&id=89&nid=497.

(295) Η Τράπεζα εξαγόρασε επίσης μεγάλο όγκο καταθέσεων, σχεδόν εξίσου μεγάλο με τον όγκο των καθαρών δανείων που εξαγοράστηκαν. Συνεπώς, ενίσχυσε τη θέση της ως προς τη ρευστότητα.

(296) Ως εκ τούτου, η εξαγορά έχει θετικές συνέπειες για την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της Τράπεζας.

7.5.3.2. *Συνέπεια της εξαγοράς των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων για το ποσό της ενίσχυσης που χρειάζεται η Τράπεζα*

(297) Σύμφωνα με το σημείο 23 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, η ενίσχυση αναδιάρθρωσης δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την εξαγορά άλλων εταιρειών, αλλά απλώς για την κάλυψη του κόστους αναδιάρθρωσης που είναι αναγκαίο για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της Τράπεζας.

(298) Όπως αναλύθηκε στο τμήμα 7.3, στόχος της ενίσχυσης ήταν να καλυφθούν οι κεφαλαιακές ανάγκες του φορέα που θα προέβαινε στην εξαγορά των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων, εφόσον η εξαγορά τους θα διασφάλιζε τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ελλάδα. Το αντίτιμο που καταβλήθηκε εντέλει από την Τράπεζα για την εξαγορά των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων ήταν πολύ χαμηλότερο από τη λογιστική αξία του χαρτοφυλακίου που εξαγοράστηκε. Ήταν χαμηλότερο από την αξία των δανείων μετά την προς τα κάτω προσαρμογή της προκειμένου να αντικατοπτριστούν οι μελλοντικές ζημίες από δάνεια σύμφωνα με την εκτίμηση της PIMCO στο πλαίσιο προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Συνεπώς, η τιμή εξαγοράς θα μπορούσε να θεωρηθεί αρνητική. Το συμπέρασμα αυτό υποστηρίζεται από το γεγονός ότι η Τράπεζα απέκτησε μεγάλη αρνητική υπεραξία κατά την εξαγορά των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων, που αύξησε το κεφάλαιό της.

(299) Ωστόσο, εάν παρά ταύτα θεωρηθεί ότι η Τράπεζα κατέβαλε θετική τιμή, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, ως προϋπόθεση της εξαγοράς, το ΕΤΧΣ δεσμεύτηκε απέναντι στον αγοραστή να προχωρήσει σε εισφορά κεφαλαίου ίση με το ποσό της τιμής κτήσης. Το ΕΤΧΣ τήρησε την εν λόγω δέσμευση στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013. Η συγκεκριμένη εισφορά κεφαλαίου συνιστά ενίσχυση προς τις κυπριακές μεταβιβασθείσες δραστηριότητες και όχι προς την Τράπεζα, όπως διευκρινίστηκε στο τμήμα 6.2.1. Ως εκ τούτου, η εξαγορά δεν δημιούργησε ανάγκη για πρόσθετη κρατική ενίσχυση προς την Τράπεζα.

(300) Συνάγεται το συμπέρασμα ότι, λόγω των μη συνηθισμένων όρων (χαμηλή τιμή κτήσης και δεσμεύσεις που ανελήφθησαν από το ΕΤΧΣ για εισφορά του ποσού της τιμής κτήσης στο πλαίσιο αύξησης κεφαλαίου), η εξαγορά των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων κατ' εξαίρεση δεν αντιβαίνει στην αρχή σύμφωνα με την οποία η ενίσχυση πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό.

7.5.3.3. *Στρεβλωτικό αποτέλεσμα της εξαγοράς των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων στον ανταγωνισμό*

(301) Όπως ορίζεται στην αιτιολογική σκέψη 274, σύμφωνα με τα σημεία 39 και 40 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, οι κρατικές ενισχύσεις δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται εις βάρος εταιρειών που δεν λαμβάνουν ενισχύσεις και, ειδικότερα, για την εξαγορά ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, εκτός εάν συντρέχουν ειδικές συνθήκες.

(302) Η πώληση των ελληνικών δραστηριοτήτων των κυπριακών τραπεζών αποσκοπούσε στη διασφάλιση της σταθερότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και στο να εξασφαλιστεί ότι οι κυπριακές τράπεζες θα κατόρθωναν να προβούν στην πώληση των εν λόγω επιχειρήσεων προτού την αξία τους. Η πράξη μπορεί συνεπώς να θεωρηθεί μέρος διαδικασίας εξυγίανσης αναγκαίας για την αποκατάσταση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, όπως περιγράφεται στο σημείο 41 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης.

(303) Επιπλέον, μόνο προσφέροντες που είχαν λάβει ενίσχυση υπέβαλαν έγκυρες προσφορές για την εξαγορά των τριών κυπριακών τραπεζών. Η διαδικασία πώλησης ήταν ανοικτή, διαφανής και χωρίς διακρίσεις.

(304) Τέλος, εφόσον η εν λόγω εξαγορά εγκρίθηκε από την ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού ([100]), μπορεί να θεωρηθεί ότι το αποτέλεσμα της διαδικασίας πώλησης δεν θέτει σε κίνδυνο τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην Ελλάδα.

(305) Με δεδομένα τα εν λόγω στοιχεία, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η εξαγορά των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων εμπίπτει στην εξαίρεση του σημείου 41 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης.

7.5.3.4. *Συμπέρασμα σχετικά με την εξαγορά των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων*

(306) Συνάγεται το συμπέρασμα ότι, λόγω της ιδιαίτερης κατάστασης των ελληνικών τραπεζών και των ιδιαιτεροτήτων της εξαγοράς των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων, η συγκεκριμένη εξαγορά είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης.

7.5.4. **Συμμόρφωση της εξαγοράς της MBG με την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης**

7.5.4.1. *Συνέπεια της εξαγοράς της MBG για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της Τράπεζας*

(307) Η εξαγορά της πλήρως κεφαλαιοποιημένης MBG ενισχύει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της Τράπεζας.

([100]) http://www.epant.gr/apofasi_details.php?Lang=gr&id=352&nid=713.

(308) Σύμφωνα με την ανάλυση που υποβλήθηκε από την Τράπεζα κατά τον χρόνο της εξαγοράς, η πράξη θα οδηγούσε σε σημαντικές συνέργειες, όπως συνέργειες κόστους μέσω μείωσης του αριθμού των υποκαταστημάτων και των μελών του προσωπικού, χαμηλότερο κόστος καταθέσεων και συνέργειες εσόδων. Εν τω μεταξύ, η Τράπεζα ενσωμάτωσε πλήρως την MBG.

(309) Επιπλέον, εφόσον η MBG είχε υποβληθεί σε επαρκή κεφαλαιοποίηση προτού εξαγοραστεί από την Τράπεζα και, εφόσον η τράπεζα κατέβαλε τιμή κτήσης ύψους 1 εκατ. ευρώ, η εξαγορά δεν αναμένεται να δημιουργήσει τυχόν μελλοντικές κεφαλαιακές ανάγκες για την Τράπεζα. Επιπλέον, ο πωλητής δεσμεύτηκε, στο πλαίσιο της πράξης, να εισφέρει κεφάλαιο ύψους 400 εκατ. ευρώ στην Τράπεζα. Η εν λόγω δέσμευση υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013, κατά τη διάρκεια της οποίας η BCP εισέφερε ποσό 400 εκατ. ευρώ στην Τράπεζα.

(310) Συνάγεται το συμπέρασμα ότι η εξαγορά έχει θετικές συνέπειες για την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της Τράπεζας και ότι η τιμή κτήσης της MBG ήταν αρκετά χαμηλή ώστε να μην εμποδίσει τον περιορισμό της ενίσχυσης στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό.

7.5.4.2. *Συνέπεια της εξαγοράς της MBG για το ποσό της ενίσχυσης που χρειάζεται η Τράπεζα*

(311) Σύμφωνα με το σημείο 23 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, η ενίσχυση αναδιάρθρωσης δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την εξαγορά άλλων εταιρειών, αλλά απλώς για την κάλυψη του κόστους αναδιάρθρωσης που είναι αναγκαίο για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της Τράπεζας. Στην προκειμένη περίπτωση, μολονότι η εξαγορά έχει θετικές συνέπειες για τη βιωσιμότητα της Τράπεζας, δεν είναι αναγκαία για τη βιωσιμότητά της κατά την έννοια του σημείου 23 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης.

(312) Ωστόσο, η Τράπεζα κατέβαλε μόλις 1 εκατ. ευρώ για την αγορά της MBG, ποσό που θεωρείται πολύ χαμηλό. Επιπλέον, η MBG υποβλήθηκε σε δέουσα κεφαλαιοποίηση από την BCP και, στο πλαίσιο των όρων που συμφωνήθηκαν για την πράξη, η BCP εισέφερε κεφάλαιο ύψους 400 εκατ. ευρώ στην Τράπεζα ([101]).

(313) Συνάγεται το συμπέρασμα ότι, λόγω των ιδιαιτεροτήτων της πράξης (εξαγορά σε πολύ χαμηλή τιμή μιας πλήρως κεφαλαιοποιημένης τράπεζας και εισφορά κεφαλαίου από τον πωλητή στην Τράπεζα), η εξαγορά της MBG δεν γεννά περαιτέρω κεφαλαιακές ανάγκες για την Τράπεζα και, συνεπώς, η εξαγορά της MBG κατ' εξαίρεση δεν αντιβαίνει στην απαίτηση ελαχιστοποίησης της ενίσχυσης.

7.5.4.3. *Στρεβλωτικό αποτέλεσμα της εξαγοράς της MBG στον ανταγωνισμό*

(314) Όπως ορίστηκε στην αιτιολογική σκέψη 274, σύμφωνα με τα σημεία 39 και 40 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, οι κρατικές ενισχύσεις δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται εις βάρος εταιρειών που δεν λαμβάνουν ενισχύσεις και, ειδικότερα, για την εξαγορά ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, εκτός εάν συντρέχουν ειδικές συνθήκες.

(315) Η MBG δεν κρίθηκε βιώσιμη σε μεμονωμένη βάση από την Τράπεζα της Ελλάδος, όταν η τελευταία επανεξέτασε τη βιωσιμότητα όλων των ελληνικών τραπεζών στις αρχές του 2012. Η MBG παρήγε μεγάλες ζημίες για την BCP, η οποία επιθυμούσε, ως εκ τούτου, την πώλησή της και, σε περίπτωση που δεν ήταν δυνατή η πώληση, θα εξέταζε το ενδεχόμενο να τη θέσει σε καθεστώς πτώχευσης. Η πώληση της MBG αποτελούσε επίσης μέρος του σχεδίου αναδιάρθρωσης της BCP ([102]). Η εξαγορά μπορεί συνεπώς να θεωρηθεί μέρος διαδικασίας εξυγίανσης αναγκαίας για την αποκατάσταση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, όπως περιγράφεται στο σημείο 41 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης.

(316) Επιπλέον, μόνο προσφέροντες που είχαν λάβει ενίσχυση υπέβαλαν έγκυρες προσφορές για την εξαγορά της MBG.

(317) Με δεδομένα τα εν λόγω στοιχεία, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η εξαγορά της MBG εμπίπτει στην εξαίρεση του σημείου 41 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης.

7.5.4.4. *Συμπέρασμα σχετικά με την εξαγορά της MBG*

(318) Συνάγεται το συμπέρασμα ότι, λόγω της ιδιαίτερης κατάστασης των ελληνικών τραπεζών και των ιδιαιτεροτήτων της εξαγοράς της MBG, η εν λόγω εξαγορά είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης.

7.6. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ Α, Β1, Β2, Β3 ΚΑΙ Β4 ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΕΡΙ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ

7.6.1. **Πηγές δυσχερειών και συνέπειες για την αξιολόγηση βάσει της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης**

(319) Όπως αναφέρεται στα τμήματα 2.1.1 και 2.1.2, οι δυσχέρειες που αντιμετωπίζει η Τράπεζα προέρχονται κυρίως από την κρίση του ελληνικού δημόσιου χρέους και τη βαθιά ύφεση στην Ελλάδα και τη νότια Ευρώπη. Όσον αφορά το πρώτο στοιχείο, η ελληνική κυβέρνηση έπαψε να έχει πρόσβαση στις χρηματοπιστωτικές αγορές και, εντέλει, αναγκάστηκε να διαπραγματευθεί συμφωνία με τους εγχώριους και διεθνείς πιστωτές της, δηλαδή το πρόγραμμα PSI, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα το κούρεμα των απαιτήσεων έναντι του ελληνικού κράτους κατά 53,3 %. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε

([101]) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 80.

([102]) Απόφαση της Επιτροπής, της 30ής Αυγούστου 2013 στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA.34724, «Αναδιάρθρωση του Ομίλου Banco Comercial Português (BCP)», δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη.

ανταλλαγή του 31,5 % των απαιτήσεων με νέα ΟΕΔ με χαμηλότερα επιτόκια και μεγαλύτερες διάρκειες. Το Δημόσιο προέβη σε επαναγορά αυτών των νέων ΟΕΔ από τις ελληνικές τράπεζες τον Δεκέμβριο του 2012 σε τιμή μεταξύ του 30,2 % και του 40,1 % της ονομαστικής αξίας τους και, με τον τρόπο αυτό, οριστικοποιήθηκε πρόσθετη ζημία για τις ελληνικές τράπεζες. Εκτός από τις συνέπειες που είχαν το πρόγραμμα PSI και η επαναγορά χρέους για την κεφαλαιακή θέση της, η Τράπεζα επλήγη επίσης από τεράστιες εκροές καταθέσεων από το 2010 έως τα μέσα του 2012, λόγω του κινδύνου εξόδου της Ελλάδας από τη ζώνη του ευρώ ως επακόλουθου ενός μη βιώσιμου δημόσιου χρέους και της οικονομικής ύφεσης.

(320) Η ενίσχυση που χορηγήθηκε στην Τράπεζα, δηλαδή το άθροισμα των μέτρων B1, B2, B3 και B4, ή 7 335 εκατ. ευρώ, είναι υψηλότερη από το ύψος της ζημίας που κατέγραψε σε συνέχεια του προγράμματος PSI (5 911 εκατ. ευρώ).

(321) Μεγάλο μέρος των κεφαλαιακών αναγκών απορρέουν από τη συνήθη έκθεση ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος στον κίνδυνο μη πληρωμής λόγω αδυναμίας του Δημοσίου της οικείας χώρας. Το γεγονός αυτό επισημάνθηκε επίσης στις αιτιολογικές σκέψεις 63 και 74 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς. Κατά συνέπεια, η ανάγκη να αντιμετωπίσει η Τράπεζα ζητήματα ηθικού κινδύνου στο σχέδιο αναδιάρθρωσής της είναι μικρότερη από ό,τι για άλλα ενισχυόμενα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που έχουν συσσωρεύσει υπερβολικούς κινδύνους. Εφόσον τα μέτρα ενίσχυσης είναι λιγότερο στρεβλωτικά, τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού θα πρέπει, ως εκ τούτου, να είναι αναλογικά ηπιότερα. Εφόσον το πρόγραμμα PSI και η επαναγορά χρέους συνιστούν διαγραφή χρέους υπέρ του Δημοσίου, η αμοιβή του κράτους κατά την ανακεφαλαιοποίηση τραπεζών μπορεί να είναι χαμηλότερη. Η Επιτροπή παρατηρεί, ωστόσο, ότι η Τράπεζα ήταν περισσότερο εκτεθειμένη στον κίνδυνο μη πληρωμής λόγω αδυναμίας του Δημοσίου σε σχέση με τις άλλες μεγάλες ελληνικές τράπεζες ([103]). Ως εκ τούτου, δεν μπορεί το σύνολο των ζημιών στα ΟΕΔ να αποδοθεί στη συνήθη έκθεση ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος στον κίνδυνο μη πληρωμής λόγω αδυναμίας του Δημοσίου της οικείας χώρας.

(322) Η δεύτερη πηγή ζημιών της Τράπεζας είναι οι ζημίες από τα δάνεια που χορήγησε σε ελληνικά νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι εν λόγω ζημίες οφείλονται κυρίως στην εξαιρετικά βαθιά και παρατεταμένη συρρίκνωση του ΑΕΓΧΠ λόγω της ύφεσης κατά περίπου 25 % σε διάστημα πέντε ετών και δεν οφείλονται σε επισφαλείς πρακτικές δανειοδότησης από την Τράπεζα. Κατ' επέκταση, η ενίσχυση που χορηγήθηκε για να καλυφθούν οι εν λόγω ζημίες δεν δημιουργεί ηθικό κίνδυνο, ο οποίος δημιουργείται όταν μια ενίσχυση προστατεύει μια τράπεζα από τις συνέπειες των επικίνδυνων συμπεριφορών του παρελθόντος. Ως εκ τούτου, η ενίσχυση αυτή είναι λιγότερο στρεβλωτική για τον ανταγωνισμό ([104]).

(323) Ωστόσο, μέρος των κεφαλαιακών αναγκών και των ζημιών από δάνεια της Τράπεζας προέρχονται από ορισμένες διεθνείς θυγατρικές. Οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων που εκτελέστηκαν το 2012 για τον καθορισμό των κεφαλαιακών αναγκών της Τράπεζας κατέδειξαν ότι οι προβλέψεις ζημιών πιστωτικού κινδύνου λόγω αλλοδαπών δανείων ανέρχονταν σε 1 314 εκατ. ευρώ στο βασικό σενάριο και 1 624 εκατ. ευρώ στο δυσμενές σενάριο. Αρκετές από αυτές τις αλλοδαπές επιχειρήσεις ήταν ζημιογόνες τα τελευταία χρόνια. Οι ζημίες από τις διεθνείς δραστηριότητες ανέρχονταν το 2012 σε 244 εκατ. ευρώ προ φόρων ([105]). Τα αλλοδαπά στοιχεία ενεργητικού συνέβαλαν επίσης στην απώλεια ρευστότητας.

(324) Ως εκ τούτου, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι σημαντικό μέρος των ζημιών και της ανάγκης για ενίσχυση εμπίπτει στο σημείο 14 της ανακοίνωσης περί παράτασης του 2011, το οποίο επιτρέπει στην Επιτροπή να μειώσει τις απαιτήσεις της. Ομοίως, μέρος της ανάγκης για ενίσχυση απορρέει από την εξαιρετικά βαθιά ύφεση στην Ελλάδα και όχι από δάνεια υψηλού κινδύνου. Αυτού του είδους η ενίσχυση δεν δημιουργεί ηθικό κίνδυνο και, ως εκ τούτου, είναι λιγότερο στρεβλωτική για τον ανταγωνισμό.

(325) Τέλος, μέρος της ανάγκης για ενίσχυση οφείλεται στην ανάληψη κινδύνων από την ίδια την Τράπεζα, όσον αφορά την τήρηση μεγάλου αριθμού δημόσιου χρέους και των αλλοδαπών θυγατρικών της.

7.6.2. **Βιωσιμότητα**

(326) Ένα σχέδιο αναδιάρθρωσης πρέπει να διασφαλίζει ότι το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα είναι σε θέση να αποκαταστήσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά του έως το τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης (τμήμα 2 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης). Στην προκειμένη περίπτωση, ως περίοδος αναδιάρθρωσης ορίζεται το διάστημα μεταξύ της ημερομηνίας έκδοσης της παρούσας απόφασης και της 31ης Δεκεμβρίου 2018.

(327) Σύμφωνα με τα σημεία 9, 10 και 11 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, η Ελλάδα υπέβαλε ολοκληρωμένο και αναλυτικό σχέδιο αναδιάρθρωσης με πλήρη στοιχεία για το επιχειρηματικό μοντέλο της Τράπεζας. Το σχέδιο προσδιορίζει επίσης τις αιτίες των δυσχερειών που αντιμετώπιζε η Τράπεζα καθώς και τα μέτρα που έχουν ληφθεί για να αντιμετωπιστούν όλα τα ζητήματα βιωσιμότητας που αντιμετώπιζε. Συγκεκριμένα, το σχέδιο αναδιάρθρωσης περιγράφει τη στρατηγική που επελέγη για τη διατήρηση της λειτουργικής αποδοτικότητας της Τράπεζας και την αντιμετώπιση του υψηλού ποσοστού των μη εξυπηρετούμενων δανείων, της επισφαλούς κατάστασής της όσον αφορά τη ρευστότητα και τα κεφάλαια, καθώς και των αλλοδαπών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της, οι οποίες τα τελευταία χρόνια ήταν εξαρτημένες από τη μητρική τους εταιρεία για τη χρηματοδότηση και τα κεφάλαιά τους.

([103]) Βλέπε πίνακα 2.

([104]) Βλέπε σημείο (28) της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης και αιτιολογική σκέψη 320 της απόφασης της Επιτροπής της 5ης Απριλίου 2011 σχετικά με το μέτρο αριθ. C 11/09 (πρώην NN 53b/2008, NN 2/10 και N 19/10) που εφαρμόσθηκε από το ολλανδικό κράτος για τον όμιλο ABN AMRO Group NV (που δημιουργήθηκε κατόπιν της συγχώνευσης μεταξύ της Fortis Bank Nederland και της ABN AMRO N) (ΕΕ L 333 της 15.12.2011, σ. 1).

([105]) http://www.piraeusbankgroup.com/el/investors/financials/presentation-audio-archive.

7.6.2.1. *Τραπεζικές δραστηριότητες στην Ελλάδα*

(328) Όσον αφορά τη ρευστότητα ([106]) και την εξάρτηση της Τράπεζας από τη χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα, το σχέδιο αναδιάρθρωσης προβλέπει περιορισμένη αύξηση του ισολογισμού στην Ελλάδα, ενώ εκτιμάται ότι πρέπει να αυξηθεί εκ νέου η βάση των καταθέσεων. Η εξάρτηση από ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου, η οποία έχει ήδη μειωθεί, θα εξακολουθήσει να μειώνεται, γεγονός που θα βοηθήσει επίσης την Τράπεζα να μειώσει το κόστος χρηματοδότησής της.

(329) Η ανάληψη δέσμευσης για τον δείκτη χορηγήσεων προς καταθέσεις που αναφέρθηκε στην αιτιολογική σκέψη 137 διασφαλίζει ότι η διάρθρωση του ισολογισμού της Τράπεζας θα είναι βιώσιμη στο τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης. Η πώληση τίτλων και άλλων μη βασικών δραστηριοτήτων θα ενισχύσει επίσης τη θέση ρευστότητας της Τράπεζας. Λόγω της πίεσης που εξακολουθεί να ασκείται στη θέση ρευστότητας της Τράπεζας, η Επιτροπή μπορεί να αποδεχθεί το αίτημα των ελληνικών αρχών να τους επιτραπεί να χορηγήσουν ρευστότητα στην Τράπεζα βάσει των μέτρων εγγύησης και ομολογιακών δανείων του καθεστώτος στήριξης των ελληνικών τραπεζών και βάσει της ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου.

(330) Για να μειώσει το κόστος χρηματοδότησης της Τράπεζας, η Ελλάδα έχει αναλάβει επίσης δέσμευση ότι η Τράπεζα θα συνεχίσει τη μείωση των επιτοκίων καταθέσεων στην Ελλάδα, όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 137. Η επίτευξη μιας τέτοιας μείωσης του κόστους των καταθέσεων θα συμβάλει ουσιαστικά στη βελτίωση της αποδοτικότητας της Τράπεζας προ προβλέψεων.

(331) Από την έναρξη της κρίσης, η Τράπεζα προέβη σε μεγάλες εξαγορές που αύξησαν δραστικά το μέγεθος και τη βάση των καταθέσεών της. Η Τράπεζα ενσωμάτωσε με επιτυχία τις εξαγορασθείσες επιχειρηματικές δραστηριότητες σε πρωτοφανή χρόνο. Η Τράπεζα επιχειρεί επί του παρόντος να υλοποιήσει όλες τις δυνατές συνέργειες σε συνέχεια των εν λόγω εξαγορών. Έχει ξεκινήσει τον εξορθολογισμό του εμπορικού της δικτύου στην Ελλάδα, μέσω της μείωσης του αριθμού των υποκαταστημάτων και των εργαζομένων ([107]). Έως το 2017 το συνολικό κόστος της Τράπεζας στην Ελλάδα θα έχει μειωθεί περαιτέρω κατά […]% σε σύγκριση με το 2013. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, η Ελλάδα έχει δεσμευτεί ότι η Τράπεζα θα μειώσει τον αριθμό των υποκαταστημάτων και των υπαλλήλων της στην Ελλάδα σε […] και […] αντίστοιχα στις 31 Δεκεμβρίου 2017, με το μέγιστο συνολικό κόστος στην Ελλάδα να ανέρχεται σε […] δισεκατ. ευρώ. Ο αναμενόμενος δείκτης κόστους προς κέρδη θα είναι κατώτερος από […]% στο τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης. Η Επιτροπή θεωρεί ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης διατηρεί την αποδοτικότητα της Τράπεζας στο νέο περιβάλλον της αγοράς.

(332) Ένα άλλο βασικό στοιχείο είναι η διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, καθώς τα δάνεια αυτά ανέρχονταν στο 36 % του χαρτοφυλακίου της Τράπεζας στις 31 Δεκεμβρίου 2013 ([108]). Η Τράπεζα σκοπεύει να ενισχύσει την πιστωτική της πολιτική (όρια, κάλυψη εξασφαλίσεων) και να εστιάσει στις βασικές δραστηριότητες με σκοπό την ελαχιστοποίηση των ζημιών της. Η Ελλάδα έχει επίσης αναλάβει δέσμευση ότι η Τράπεζα θα τηρεί αυστηρά πρότυπα όσον αφορά την πιστωτική πολιτική της, με σκοπό να διαχειρίζεται τους κινδύνους και να μεγιστοποιεί την αξία για την Τράπεζα σε κάθε στάδιο της διαδικασίας δανειοδότησης, συμπεριλαμβανομένης της αναδιάρθρωσης των δανείων, όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 141.

7.6.2.2. *Εταιρική διακυβέρνηση*

(333) Ένα άλλο σημείο στο οποίο πρέπει να δοθεί προσοχή είναι η διακυβέρνηση της Τράπεζας, δεδομένου ότι το ΕΤΧΣ κατέχει την πλειονότητα των μετοχών της Τράπεζας σε συνέχεια της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013, με περιορισμένα ωστόσο δικαιώματα ψήφου. Επιπλέον, ορισμένοι από τους ιδιώτες επενδυτές που ελέγχουν την Τράπεζα κατέχουν επίσης δικαιώματα αγοράς και, συνεπώς, θα επωφεληθούν στο έπακρο σε περίπτωση που η τιμή της μετοχής αυξηθεί απότομα κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης. Δεδομένου ότι η κατάσταση αυτή θα μπορούσε να δημιουργήσει ηθικό κίνδυνο, συμφωνήθηκε ειδικό πλαίσιο σχέσης μεταξύ της Τράπεζας και του ΕΤΧΣ το 2013. Μέσω της συμφωνίας αυτής προστατεύονται οι καθημερινές δραστηριότητες της Τράπεζας από τυχόν παρέμβαση των βασικών μετόχων της, εξασφαλίζοντας ότι το ΕΤΧΣ μπορεί να παρακολουθεί την υλοποίηση του σχεδίου αναδιάρθρωσης και να προλαμβάνει την ανάληψη υπερβολικού κινδύνου από τη διοίκηση της Τράπεζας μέσω κατάλληλων διαδικασιών διαβούλευσης. Η Τράπεζα δεσμεύτηκε επίσης να παρακολουθεί στενά την έκθεσή της σε συνδεδεμένους δανειολήπτες. Η Επιτροπή επισημαίνει θετικά το γεγονός ότι το ΕΤΧΣ θα ανακτήσει αυτομάτως δικαιώματα ψήφου, εάν η Τράπεζα δεν εφαρμόσει το σχέδιο αναδιάρθρωσής της.

7.6.2.3. *Διεθνείς δραστηριότητες*

(334) Ορισμένες από τις διεθνείς δραστηριότητες της Τράπεζας είχαν εξαντλήσει το κεφάλαιο και τη ρευστότητά της κατά το παρελθόν, όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 323.

(335) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης προβλέπει επίσης ότι η Τράπεζα θα συνεχίσει την εκ νέου εστίαση στην εγχώρια αγορά. Η Τράπεζα έχει ήδη προβεί στην πώληση της θυγατρικής της στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Έχει επίσης ξεκινήσει τον εξορθολογισμό των άλλων θυγατρικών, την ενίσχυση της διαδικασίας αναδοχής δανείων και τη μείωση του χρηματοδοτικού κενού των θυγατρικών. Προβλέπει τον περαιτέρω εξορθολογισμό του δικτύου της στις διατηρούμενες θυγατρικές, όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 130.

(336) Συνεπώς, το συνολικό ποσό των αλλοδαπών στοιχείων ενεργητικού θα συρρικνωθεί στο μέλλον. Στο τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης, τα εν λόγω στοιχεία ενεργητικού θα απαρτίζουν […] μέρος του συνολικού ισολογισμού της Τράπεζας.

([106]) Η Επιτροπή παρατηρεί επίσης ότι μέρος των αναγκών ρευστότητας της Τράπεζας απορρέει από την ασυνήθη μορφή της συμμετοχής του ΕΤΧΣ στην πρώτη και τη δεύτερη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση καθώς και στην ανακεφαλαιοποίηση της άνοιξης του 2013. Για την ακρίβεια, ως αντίτιμο για τη συμμετοχή του, το ΕΤΧΣ μεταβίβασε στην Τράπεζα ομόλογα του EFSF αντί για χρηματικά ποσά τοις μετρητοίς. Η Τράπεζα διατηρεί μεγάλο ποσό μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων ομολόγων του EFSF που αυξάνουν τις ανάγκες της σε χρηματοδότηση σε σύγκριση με μια κατάσταση κατά την οποία η ανακεφαλαιοποίηση θα είχε καταβληθεί τοις μετρητοίς. Αυτό το μέρος των αναγκών ρευστότητας δεν αντικατοπτρίζει ένα ακατάλληλο επιχειρηματικό μοντέλο ή μια ακατάλληλη διάρθρωση του ισολογισμού. Θα εξαφανιστεί αυτομάτως με τη λήξη των ομολόγων του EFSF.

([107]) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 116.

([108]) Σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 132.

(337) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Τράπεζα θα έχει αναδιαρθρωθεί επαρκώς και θα έχει μειώσει το μέγεθος των αλλοδαπών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της, ώστε να μην είναι εκτεθειμένη σε πρόσθετες κεφαλαιακές ανάγκες και ελλείψεις ρευστότητας στο μέλλον. Η δέσμευση που περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη (138) περί μη εισφοράς μεγάλων ποσών κεφαλαίων στις διεθνείς θυγατρικές της Τράπεζας συμβάλλει επίσης στη διασφάλιση ότι οι αλλοδαπές θυγατρικές δεν θα αποτελούν κίνδυνο για τα κεφάλαια ή τη θέση ρευστότητας της Τράπεζας.

7.6.2.4. *Συμπέρασμα σχετικά με τη βιωσιμότητα*

(338) Σύμφωνα με το βασικό σενάριο που περιγράφεται στο τμήμα 2.4, στο τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης η Τράπεζα θα είναι σε θέση να επιτύχει απόδοση που θα της επιτρέπει να καλύπτει όλα τα έξοδα της και να παρέχει κατάλληλη απόδοση ιδίων κεφαλαίων, λαμβάνοντας υπόψη το προφίλ κινδύνου. Ταυτόχρονα, η κεφαλαιακή θέση της Τράπεζας προβλέπεται να διατηρηθεί σε ικανοποιητικά επίπεδα.

(339) Τέλος, η Επιτροπή λαμβάνει υπό σημείωση το δυσμενές σενάριο που περιγράφεται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης της Τράπεζας, όπως υποβλήθηκε από τις ελληνικές αρχές. Το δυσμενές σενάριο βασίζεται σε ένα σύνολο παραδοχών που συμφωνήθηκε με το ΕΤΧΣ. Λαμβάνει υπόψη μια πιο παρατεταμένη και βαθύτερη ύφεση, καθώς και μεγαλύτερη μείωση των τιμών των ακινήτων. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης καταδεικνύει ότι η Τράπεζα είναι σε θέση να αντέξει έναν εύλογο βαθμό πιέσεων καθώς, στο δυσμενές σενάριο, η Τράπεζα εξακολουθεί να σημειώνει κέρδη και να διαθέτει επαρκές κεφάλαιο στο τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης.

(340) Το ποσό του επιπλέον κεφαλαίου που αντλήθηκε το 2014, δηλαδή 1 750 εκατ. ευρώ, αρκεί για την αντιμετώπιση του βασικού σεναρίου της προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2013 κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης και για την αποπληρωμή των προνομιούχων μετοχών, στην οποία η Τράπεζα προέβη τον Μάιο του 2014 ([109]). […] Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, κατά την εκτίμηση των κεφαλαιακών αναγκών σύμφωνα με το βασικό σενάριο, η Τράπεζα της Ελλάδος επέφερε ήδη διάφορες προσαρμογές που είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση των εκτιμώμενων κεφαλαιακών αναγκών σε σύγκριση με τις κεφαλαιακές ανάγκες όπως είχαν εκτιμηθεί από την Τράπεζα στο δικό της βασικό σενάριο. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι βασικές κεφαλαιακές ανάγκες όπως εκτιμήθηκαν από την Τράπεζα της Ελλάδος περιλαμβάνουν έναν ορισμένο βαθμό πιέσεων. Για να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η Τράπεζα είναι βιώσιμη, η Επιτροπή δεν απαιτεί να διαθέτει η Τράπεζα εξαρχής επαρκή κεφάλαια για την κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών του σεναρίου ακραίων καταστάσεων όπως εκτιμήθηκαν από την Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς το επίπεδο των εκτιμήσεων αυτών αντιπροσωπεύει υψηλό επίπεδο πιέσεων και δεδομένου ότι η αύξηση κεφαλαίου του Μαρτίου του 2014 καταδεικνύει ότι η Τράπεζα ανέκτησε την πρόσβαση στις κεφαλαιαγορές.

(341) Επιπλέον, είναι θετικό το γεγονός ότι η Τράπεζα δεν θα προβεί σε πρόσθετες επενδύσεις σε τίτλους μη επενδυτικής κατηγορίας, κάτι που θα συμβάλει στη διατήρηση της κεφαλαιακής θέσης και της θέσης ρευστότητάς της.

(342) Συνεπώς, συνάγεται το συμπέρασμα ότι ο συνδυασμός της ήδη υλοποιηθείσας αναδιάρθρωσης και της πρόσθετης προτεινόμενης αναδιάρθρωσης επαρκούν για την αποκατάσταση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας της Τράπεζας.

7.6.3. **Ίδια συνεισφορά και καταμερισμός των επιβαρύνσεων**

(343) Σύμφωνα με το τμήμα 3 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, οι τράπεζες και οι μέτοχοί τους πρέπει να συμμετέχουν στην αναδιάρθρωση στο μέτρο του δυνατού, προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο απαραίτητο. Οι τράπεζες θα πρέπει ως εκ τούτου να χρησιμοποιήσουν τους δικούς τους πόρους για να χρηματοδοτήσουν την αναδιάρθρωση, προβαίνοντας, για παράδειγμα, σε πώληση στοιχείων ενεργητικού, ενώ οι μέτοχοι οφείλουν να καλύψουν τις ζημίες του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος στον βαθμό του δυνατού.

7.6.3.1. *Ίδια συνεισφορά της Τράπεζας: εκποιήσεις και μείωση του κόστους*

(344) Η Τράπεζα έχει προβεί ήδη σε εκποίηση μικρών αλλοδαπών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής) και σε απομόχλευση μέρους του χαρτοφυλακίου της προκειμένου να ενισχύσει τόσο την κεφαλαιακή της επάρκεια όσο και τη θέση ρευστότητάς της. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης προβλέπει την απομόχλευση των αλλοδαπών δραστηριοτήτων της, όπως περιγράφεται στις αιτιολογικές σκέψεις 125 έως 129. Λαμβανομένων υπόψη της απομόχλευσης και των εκποιήσεων που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί και μετά την υλοποίηση των δεσμεύσεων που συνδέονται με την απομόχλευση και τις εκποιήσεις αλλοδαπών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, η Τράπεζα θα έχει μειώσει σημαντικά τη γεωγραφική παρουσία της σε […]. Η μείωση του μεγέθους των διεθνών στοιχείων ενεργητικού της Τράπεζας θα μειώσει επίσης σε σημαντικό βαθμό τον ενδεχόμενο κίνδυνο να απαιτηθεί ενίσχυση στο μέλλον. Συνεπώς, θα βοηθήσει στη μείωση του ποσού της ενίσχυσης στο ελάχιστο.

(345) Προκειμένου να περιορίσει τις κεφαλαιακές της ανάγκες, η Τράπεζα δεν θα χρησιμοποιήσει τα κεφάλαια για να στηρίξει ή να επεκτείνει το μέγεθος των αλλοδαπών θυγατρικών της, όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 138. Επιπλέον, οι δεσμεύσεις της Ελλάδας διασφαλίζουν ότι η Τράπεζα δεν θα προβεί σε δαπανηρές εξαγορές.

(346) Η Τράπεζα δεσμεύτηκε επίσης για ένα φιλόδοξο πρόγραμμα μείωσης του κόστους, όπως αναφέρεται στο τμήμα 2.4.2. Τα έξοδα της θα μειωθούν περαιτέρω έως το 2017. Το εργατικό δυναμικό της μειώνεται και οι μισθοί προσαρμόζονται προς τα κάτω. Η Ελλάδα έχει επίσης δεσμευτεί να περιορίσει την αμοιβή των στελεχών της Τράπεζας, […].

([109]) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 52.

7.6.3.2. *Καταμερισμός των επιβαρύνσεων σε παλαιούς μετόχους και άντληση νέων κεφαλαίων στην αγορά.*

(347) Η συμμετοχή των παλαιών μετόχων της Τράπεζας μειώθηκε από την έκδοση δικαιωμάτων που ολοκληρώθηκε το 2009 ([110]) και στη συνέχεια εκ νέου από την ανακεφαλαιοποίηση του ΕΤΧΣ (μέτρο Β4) και την ιδιωτική αύξηση κεφαλαίου του 2013 και του Μαρτίου του 2014. Για παράδειγμα, το μερίδιο που κατείχαν οι μέτοχοι της Τράπεζας, το οποίο τη δεδομένη στιγμή περιλάμβανε τους επενδυτές που εισέφεραν χρηματικά ποσά το 2009, μειώθηκε από 100 % πριν από την ανακεφαλαιοποίηση της άνοιξης του 2013 σε μόλις 2,3 % μετά την εν λόγω ανακεφαλαιοποίηση. Επιπλέον, η Τράπεζα δεν έχει καταβάλει κανένα μέρισμα σε μετρητά από το 2008. Εκτός από αυτόν τον καταμερισμό των επιβαρύνσεων σε παλαιούς μετόχους, η Τράπεζα συγκέντρωσε ιδιωτικό κεφάλαιο σημαντικού ύψους από την έναρξη της κρίσης το 2008, δηλαδή 807 εκατ. ευρώ το 2009, 1 444 εκατ. ευρώ το 2013 και 1 750 εκατ. ευρώ το 2014.

7.6.3.3. *Καταμερισμός των επιβαρύνσεων σε ομολογιούχους μειωμένης εξασφάλισης*

(348) Οι κάτοχοι υβριδικών τίτλων και οι ομολογιούχοι μειωμένης εξασφάλισης της Τράπεζας συνέβαλαν στο κόστος αναδιάρθρωσής της. Η Τράπεζα εκτέλεσε πολλές πράξεις διαχείρισης παθητικού με σκοπό τη δημιουργία κεφαλαίων, όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 134.

(349) Τα χρηματοοικονομικά μέσα η διευθέτηση των οποίων εκκρεμεί ακόμη υπόκεινται στην απαγόρευση της πληρωμής τοκομεριδίων που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 143. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι διασφαλίζεται ο επαρκής καταμερισμός των επιβαρύνσεων για τους κατόχους υβριδικών τίτλων και τους ομολογιούχους μειωμένης εξασφάλισης της Τράπεζας και ότι πληρούνται ως προς το θέμα αυτό τα κριτήρια της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης.

7.6.3.4. *Συμπέρασμα για την ίδια συνεισφορά και τον καταμερισμό των επιβαρύνσεων*

(350) Σε σχέση με τη συνολική κρατική ανακεφαλαιοποίηση, η ίδια συνεισφορά και ο καταμερισμός των επιβαρύνσεων, ιδίως υπό μορφή πώλησης στοιχείων ενεργητικού και μείωσης του χαρτοφυλακίου δανείων, υπολείπονται σημαντικά από τα επίπεδα που η Επιτροπή θεωρεί συνήθως επαρκή. Η μείωση του μεγέθους αφορά μόνο τις αλλοδαπές δραστηριότητες, οι οποίες αποτελούν περιορισμένο μέρος της Τράπεζας ([111]), και η αναδιάρθρωση δεν προβλέπει καμία μείωση του μεγέθους των χαρτοφυλακίων δανείων και καταθέσεων στην Ελλάδα, τα οποία, αντιθέτως, σημείωσαν πολύ μεγάλη αύξηση κατά το τελευταίο έτος, μετά τις εξαγορές. Ωστόσο, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τα στοιχεία που περιγράφονται στο τμήμα 7.6.1 και ιδίως το γεγονός ότι η ενίσχυση που ελήφθη μπορεί να υπαχθεί εν μέρει στην εξαίρεση που προβλέπεται στο σημείο 14 της ανακοίνωσης περί παράτασης του 2011, σύμφωνα με το οποίο η Επιτροπή μπορεί να αποδεχτεί χαμηλότερη ίδια συνεισφορά και χαμηλότερο καταμερισμό των επιβαρύνσεων. Η Επιτροπή χαρακτηρίζει επίσης θετικό το ότι η Τράπεζα άντλησε 1 444 εκατ. ευρώ από την αγορά τον Μάιο του 2013 και 1 750 εκατ. ευρώ τον Μάρτιο του 2014, […]. Επιπλέον, το κεφάλαιο που συγκεντρώθηκε τον Μάρτιο του 2014 αντλήθηκε με τιμή ανά μετοχή ίση με την τιμή ανά μετοχή στην οποία ενεγράφη το ποσό από το ΕΤΧΣ στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης της άνοιξης του 2013 (μέτρο Β4). Συνεπώς, η υψηλή τιμή έκδοσης περιόρισε τη μείωση των εσόδων για το ΕΤΧΣ. Η Τράπεζα προέβη επίσης στην αποπληρωμή των προνομιούχων μετοχών (μέτρο Α). Με δεδομένα όλα αυτά τα στοιχεία, το σχέδιο αναδιάρθρωσης μπορεί να θεωρηθεί ότι προβλέπει επαρκή μέτρα ίδιας συνεισφοράς και καταμερισμού των επιβαρύνσεων για τον περιορισμό της ενίσχυσης στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό.

7.6.4. **Μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού**

(351) Η ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης απαιτεί το σχέδιο αναδιάρθρωσης να προτείνει μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού και τη διασφάλιση ενός ανταγωνιστικού τραπεζικού τομέα. Επιπλέον, τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει επίσης να αντιμετωπίζουν ζητήματα ηθικού κινδύνου και να διασφαλίζουν ότι η κρατική ενίσχυση δεν χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση αθέμιτης από πλευράς ανταγωνισμού συμπεριφοράς.

(352) Σύμφωνα με το σημείο 31 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, κατά την αξιολόγηση του ύψους της ενίσχυσης και των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που προκαλούνται από αυτήν, η Επιτροπή πρέπει να λαμβάνει υπόψη τόσο το απόλυτο όσο και το σχετικό ποσό της κρατικής ενίσχυσης, καθώς και τον βαθμό καταμερισμού των επιβαρύνσεων και τη θέση του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος στην αγορά μετά την αναδιάρθρωση. Ως προς αυτό, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η Τράπεζα έχει εισπράξει κεφαλαιακή στήριξη από το Δημόσιο, ισοδύναμη με το 23,7 % των RWA της ([112]). Επιπλέον, η Τράπεζα έλαβε εγγυήσεις ρευστότητας το 2010 που ανέρχονταν σε ύψος 9,9 δισεκατ. ευρώ και ομολογιακά δάνεια του Δημοσίου ύψους 1,3 δισεκατ. ευρώ, που απαρτίζουν από κοινού σχεδόν το 25 % του ισολογισμού της Τράπεζας. Επιπλέον, η Τράπεζα έλαβε ΕΠΡ με εγγύηση του Δημοσίου. Επομένως, είναι αναγκαία η λήψη μέτρων για τον περιορισμό δυνητικών στρεβλώσεων του ανταγωνισμού λόγω του μεγάλου ποσού της ενίσχυσης. Επιπλέον, το μερίδιο της αγοράς που κατέχει η Τράπεζα στην Ελλάδα είναι τεράστιο. Η εξαγορά των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ, της Γενικής, της MBG και των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων αύξησε τα μερίδια αγοράς της Τράπεζας. Μετά τις εν λόγω εξαγορές, το μερίδιο της αγοράς της Τράπεζας σε καταθέσεις στην Ελλάδα ανερχόταν σε ποσοστό 29 % στα τέλη του 2013, ενώ τα μερίδια της αγοράς σε στεγαστικά ενυπόθηκα δάνεια, καταναλωτικά και εταιρικά δάνεια ανέρχονταν σε ποσοστό 25 %, 22 % και 35 % αντίστοιχα (σε σύγκριση με 10 %, 8 %, 8 % και 14 % αντίστοιχα το 2011) ([113]).

([110]) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 132.

([111]) Το μέγεθος του προτεινόμενου μέτρου ίδιας συνεισφοράς πρέπει να συγκριθεί με το μέγεθος της Τράπεζας πριν από τις εξαγορές των μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ, της Γενικής, της BCP και των κυπριακών μεταβιβασθεισών δραστηριοτήτων για τον λόγο που διευκρινίστηκε στο τμήμα 7.1.3.5.

([112]) Εάν ληφθεί υπόψη μόνον η ενίσχυση που όντως καταβλήθηκε, η οποία χορηγεί και τα περισσότερα πλεονεκτήματα και, ως εκ τούτου, προκαλεί τη μεγαλύτερη στρέβλωση στον ανταγωνισμό, το ποσό της ενίσχυσης μειώνεται σε 19,4 % των RWA της Τράπεζας.

([113]) Σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, σ. 35.

(353) Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι οι δυσκολίες της Τράπεζας οφείλονται σε μεγάλο βαθμό σε εξωτερικούς κραδασμούς, όπως η κρίση του δημόσιου χρέους της Ελλάδας και η παρατεταμένη ύφεση που διαταράσσει την ελληνική οικονομία από το 2008, όπως επισημάνθηκε ήδη στην αιτιολογική σκέψη 74 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας για την Τράπεζα Πειραιώς. Συνεπώς, μειώθηκε η ανάγκη αντιμετώπισης ζητημάτων ηθικού κινδύνου. Όπως αναλύθηκε στο τμήμα 7.6.1 της παρούσας απόφασης, το αποτέλεσμα στρέβλωσης του ανταγωνισμού των μέτρων ενίσχυσης είναι μικρότερο υπό το πρίσμα αυτών των παραγόντων, όπως και η ανάγκη να ληφθούν μέτρα για τον περιορισμό των εν λόγω στρεβλώσεων. Για τους ανωτέρω λόγους, η Επιτροπή μπορεί κατ' εξαίρεση να αποδεχθεί το γεγονός ότι, παρά το υψηλό ποσό της ενίσχυσης και τα υψηλά μερίδια της αγοράς, στο σχέδιο αναδιάρθρωσης δεν προβλέπεται καμία μείωση του ισολογισμού και των δανείων στην Ελλάδα. Ωστόσο, θα αποτελούσε πρόβλημα εάν η τράπεζα που έχει λάβει τη μεγαλύτερη ενίσχυση μεταξύ των τεσσάρων μεγάλων ελληνικών τραπεζών και εκείνη της οποίας το μέγεθος αυξήθηκε περισσότερο μέσω εξαγορών κατά τα τελευταία έτη συνέχιζε να αναπτύσσεται κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης με ταχύτερο ρυθμό από εκείνον της αγοράς, παραγκωνίζοντας ενδεχομένως τις λιγότερο ενισχυμένες τράπεζες. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή επικροτεί τη δέσμευση που ανέλαβε η Τράπεζα ότι δεν θα παρουσιάσει ταχύτερη ανάπτυξη από εκείνη της αγοράς.

(354) Ωστόσο, η Επιτροπή σημειώνει ότι οι ανακεφαλαιοποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν από το Δημόσιο παρείχαν στην Τράπεζα τη δυνατότητα να συνεχίσει τις τραπεζικές της δραστηριότητες σε αγορές του εξωτερικού.

(355) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, εκτός από την απομόχλευση και την αναδιάρθρωση που έχουν ήδη επιτευχθεί, η Τράπεζα θα προβεί σε περαιτέρω αναδιάρθρωση και απομόχλευση των αλλοδαπών στοιχείων ενεργητικού της έως τις 30 Ιουνίου 2018 ([114]). Επιπλέον, η Τράπεζα δεσμεύτηκε να μην χρησιμοποιήσει την ενίσχυση για χρηματοδότηση της ανάπτυξης των εν λόγω δραστηριοτήτων. Συνεπώς, η ενίσχυση δεν θα χρησιμοποιηθεί για στρέβλωση του ανταγωνισμού σε αυτές τις αλλοδαπές αγορές.

(356) Η Ελλάδα έχει δεσμευθεί επίσης ότι η Τράπεζα δεν θα προβεί σε δαπανηρές εξαγορές, διασφαλίζοντας ότι δεν θα χρησιμοποιήσει την κρατική ενίσχυση που έχει λάβει για την εξαγορά νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η εν λόγω απαγόρευση εξασφαλίζει ότι η ενίσχυση χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας των τραπεζικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα και όχι για ανάπτυξη, για παράδειγμα, σε αγορές του εξωτερικού.

(357) Η δέσμευση για μείωση του επιτοκίου που καταβάλλεται για τις καταθέσεις στην Ελλάδα από μη βιώσιμα υψηλά επίπεδα εξασφαλίζει επίσης ότι η κρατική ενίσχυση δεν θα χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση μη βιώσιμων στρατηγικών συγκέντρωσης καταθέσεων που νοθεύουν τον ανταγωνισμό στην ελληνική αγορά. Παρομοίως, η δέσμευση για την εφαρμογή αυστηρών κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά την τιμολόγηση των νέων δανείων, βάσει κατάλληλης αξιολόγησης πιστωτικών κινδύνων, θα εμποδίσει την Τράπεζα να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στην ελληνική αγορά εφαρμόζοντας ακατάλληλες στρατηγικές τιμολόγησης των δανείων σε πελάτες.

(358) Λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης κατάστασης που περιγράφεται στο τμήμα 7.6.1, καθώς και των μέτρων που προβλέπονται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, η Επιτροπή θεωρεί ότι υπάρχουν επαρκείς διασφαλίσεις για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

7.6.5. **Παρακολούθηση**

(359) Σύμφωνα με το τμήμα 5 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, πρέπει να υποβάλλονται συστηματικά εκθέσεις ώστε η Επιτροπή να είναι σε θέση να ελέγχει την ορθή εφαρμογή του σχεδίου αναδιάρθρωσης. Όπως αναφέρεται στις δεσμεύσεις που ανέλαβε η Ελλάδα ([115]), η Ελλάδα θα εξασφαλίσει ότι έως το τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης, δηλαδή τις 31 Δεκεμβρίου 2018, ο εντολοδόχος παρακολούθησης, ο οποίος έχει διοριστεί από την Τράπεζα με την έγκριση της Επιτροπής, θα παρακολουθεί την υλοποίηση των δεσμεύσεων που ανέλαβε η Ελλάδα για την αναδιάρθρωση των δραστηριοτήτων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και για την εταιρική διακυβέρνηση και τις εμπορικές δραστηριότητες. Κατά την άποψη της Επιτροπής, με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται επομένως η δέουσα παρακολούθηση της υλοποίησης του σχεδίου αναδιάρθρωσης.

7.6.6. **Συμπέρασμα σχετικά με τη συμμόρφωση των μέτρων A, B1, B2, B3 και B4 με την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης**

(360) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης σε συνδυασμό με τις δεσμεύσεις που παρατίθενται στο παράρτημα της παρούσας απόφασης εξασφαλίζει την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της Τράπεζας, είναι επαρκές όσον αφορά τον καταμερισμό των επιβαρύνσεων και την ίδια συνεισφορά και είναι κατάλληλο για την αντιστάθμιση των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που προκαλούνται από τα εξεταζόμενα στην παρούσα απόφαση μέτρα ενίσχυσης, καθώς και αναλογικό. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης και οι δεσμεύσεις που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή πληρούν τα κριτήρια της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης.

8. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

(361) Η Επιτροπή εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η Ελλάδα εφάρμοσε παράτυπα τα μέτρα ενίσχυσης B2, B3 και B4 κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, καθώς τα εν λόγω μέτρα εφαρμόστηκαν πριν από την επίσημη κοινοποίησή τους. Ωστόσο, τα μέτρα αυτά, καθώς και τα άλλα μέτρα που αναλύονται στην παρούσα απόφαση, μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμα με την εσωτερική αγορά,

([114]) Βλέπε παράρτημα, κεφάλαιο II.
([115]) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 129.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

1. Τα κατωτέρω μέτρα που τέθηκαν σε εφαρμογή από την Ελλάδα συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης:

α) η επείγουσα παροχή ρευστότητας που χορηγήθηκε στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ από την Τράπεζα της Ελλάδος με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου (μέτρο L2)·

β) η δεύτερη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση ύψους 1 553 εκατ. ευρώ που χορηγήθηκε από το Ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας («ΕΤΧΣ») στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ τον Δεκέμβριο του 2012 (μέτρο B2)·

γ) η επιστολή δέσμευσης για ποσό 1 082 εκατ. ευρώ, η οποία χορηγήθηκε από το ΕΤΧΣ στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ στις 20 Δεκεμβρίου 2012 (μέτρο B3)·

δ) η ανακεφαλαιοποίηση ύψους 5 891 εκατ. ευρώ που χορηγήθηκε από το ΕΤΧΣ στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ την άνοιξη του 2013 (μέτρο B4)· και

ε) η ανακεφαλαιοποίηση ύψους 524 εκατ. ευρώ που χορηγήθηκε από το ΕΤΧΣ στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ την άνοιξη του 2013 (μέτρο Γ).

2. Υπό το πρίσμα του σχεδίου αναδιάρθρωσης που αφορά τον Όμιλο της Τράπεζας Πειραιώς, ο οποίος περιλαμβάνει την Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ και όλες τις θυγατρικές και τα υποκαταστήματά της, το οποίο υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014, και των δεσμεύσεων που ανέλαβε η Ελλάδα κατά την ημερομηνία αυτή, οι ακόλουθες κρατικές ενισχύσεις είναι συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά:

α) η εισφορά κεφαλαίου ύψους 750 εκατ. ευρώ που χορηγήθηκε από το ελληνικό Δημόσιο στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ τον Μάιο του 2009 και τον Δεκέμβριο του 2011 στο πλαίσιο του καθεστώτος ανακεφαλαιοποίησης (μέτρο Α)·

β) η επείγουσα παροχή ρευστότητας που χορήγησε η Τράπεζα της Ελλάδος στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου από τον Ιούλιο του 2011, για ποσό ύψους 30,4 δισεκατ. ευρώ στις 31 Δεκεμβρίου 2012 (μέτρο L2)·

γ) η πρώτη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση ύψους 4,7 δισεκατ. ευρώ που χορηγήθηκε από το ΕΤΧΣ στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ τον Μάιο του 2012 (μέτρο B1)·

δ) η δεύτερη προσωρινή ανακεφαλαιοποίηση ύψους 1 553 εκατ. ευρώ που χορηγήθηκε από το ΕΤΧΣ στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ τον Δεκέμβριο του 2012 (μέτρο B2)·

ε) η δέσμευση για ποσό 1 082 εκατ. ευρώ, η οποία χορηγήθηκε από το ΕΤΧΣ στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ στις 20 Δεκεμβρίου 2012 (μέτρο B3)·

στ) η ανακεφαλαιοποίηση ύψους 5 891 εκατ. ευρώ που χορηγήθηκε από το ΕΤΧΣ στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ την άνοιξη του 2013 (μέτρο B4)· και

ζ) η ανακεφαλαιοποίηση ύψους 524 εκατ. ευρώ που χορηγήθηκε από το ΕΤΧΣ στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ την άνοιξη του 2013 (μέτρο Γ).

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ελληνική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 23 Ιουλίου 2014.

Για την Επιτροπή

Joaquín ALMUNIA

Αντιπρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ — ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΕΛΑΒΕ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η Ελληνική Δημοκρατία εγγυάται ότι **η Τράπεζα** εφαρμόζει το σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στις 25 Ιουνίου 2014. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης βασίζεται σε μακροοικονομικές παραδοχές που παρέχονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (η «Επιτροπή») στο προσάρτημα καθώς και σε ρυθμιστικές παραδοχές.

Η Ελληνική Δημοκρατία αναλαμβάνει εν προκειμένω τις ακόλουθες δεσμεύσεις (οι «**δεσμεύσεις**») οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του σχεδίου αναδιάρθρωσης. Οι δεσμεύσεις περιλαμβάνουν τις δεσμεύσεις αναφορικά με την υλοποίηση του σχεδίου αναδιάρθρωσης (οι «**δεσμεύσεις αναδιάρθρωσης**») και τις **δεσμεύσεις για την εταιρική διακυβέρνηση και τις εμπορικές δραστηριότητες.**

Οι δεσμεύσεις θα αρχίσουν να ισχύουν από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης της Επιτροπής με την οποία εγκρίνεται το σχέδιο αναδιάρθρωσης (η «απόφαση»).

Η περίοδος αναδιάρθρωσης λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Οι δεσμεύσεις εφαρμόζονται καθ' όλη την περίοδο αναδιάρθρωσης, εκτός εάν η ατομική δέσμευση ορίζει διαφορετικά.

Το παρόν κείμενο ερμηνεύεται υπό το πρίσμα της απόφασης στο γενικό πλαίσιο του δικαίου της Ένωσης και με αναφορά στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου ([1]).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I. ΟΡΙΣΜΟΙ

Για τους σκοπούς των δεσμεύσεων, οι κατωτέρω όροι έχουν τις εξής έννοιες:

1. **Τράπεζα.:** η Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ και όλες οι θυγατρικές της. Ως εκ τούτου, η Τράπεζα περιλαμβάνει το σύνολο του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς με όλες τις ελληνικές και μη ελληνικές θυγατρικές και υποκαταστήματά του, τόσο στον τραπεζικό όσο και στον μη τραπεζικό τομέα.

2. **Προσφορά για αύξηση κεφαλαίου στον τραπεζικό τομέα:** προσφορά που επιφέρει αύξηση του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα συναφή στοιχεία, και ιδίως τα κέρδη/ζημίες που καταλογίζονται στην πράξη και τη μείωση των RWA που προκύπτουν από την πώληση (εάν είναι απαραίτητο, διορθωμένη για την αύξηση των RWA που προκύπτουν από τους εναπομένοντες χρηματοδοτικούς δεσμούς).

3. **Προσφορά για αύξηση κεφαλαίου στον ασφαλιστικό τομέα:** προσφορά που επιφέρει αύξηση του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας. Κάθε προσφορά υψηλότερη από τη λογιστική αξία της ασφαλιστικής δραστηριότητας στους λογαριασμούς της Τράπεζας θεωρείται αυτομάτως ότι επιφέρει αύξηση κεφαλαίου.

4. **Κλείσιμο:** η ημερομηνία μεταβίβασης του νόμιμου τίτλου της εκχωρούμενης επιχείρησης στον αγοραστή.

5. **Εκχωρούμενη επιχείρηση:** όλες οι δραστηριότητες και τα στοιχεία ενεργητικού που η Τράπεζα δεσμεύεται να πωλήσει, να αφήσει να λήξουν φυσιολογικά ή να εκκαθαρίσει.

6. **Ημερομηνία έναρξης ισχύος:** η ημερομηνία έκδοσης της απόφασης.

7. **Λήξη της περιόδου αναδιάρθρωσης:** 31 Δεκεμβρίου 2018.

8. **Αλλοδαπά ή μη ελληνικά στοιχεία ενεργητικού:** στοιχεία ενεργητικού που σχετίζονται με τις δραστηριότητες πελατών εκτός Ελλάδας, ανεξάρτητα από τη χώρα στην οποία καταλογίζονται τα στοιχεία ενεργητικού. Ενδεικτικά, τα στοιχεία ενεργητικού που καταλογίζονται στο Λουξεμβούργο, αλλά σχετίζονται με τις δραστηριότητες πελατών στην Ελλάδα δεν περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος ορισμού. Αντιθέτως, τα στοιχεία ενεργητικού που καταλογίζονται στο Λουξεμβούργο ή στην Ελλάδα, αλλά σχετίζονται με τις δραστηριότητες πελατών σε άλλες χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης (χώρες ΝΑΕ) θεωρούνται αλλοδαπά στοιχεία ενεργητικού και περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος ορισμού.

9. **Αλλοδαπές επιχειρήσεις:** αλλοδαπές τραπεζικές και μη τραπεζικές θυγατρικές και υποκαταστήματα της Τράπεζας.

10. **Αλλοδαπές θυγατρικές:** όλες οι τραπεζικές και μη τραπεζικές θυγατρικές της Τράπεζας εκτός Ελλάδος.

11. **Ελληνικές τραπεζικές δραστηριότητες:** οι τραπεζικές δραστηριότητες της Τράπεζας στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από τον τόπο καταλογισμού των στοιχείων ενεργητικού.

12. **Ελληνικές μη τραπεζικές δραστηριότητες:** οι μη τραπεζικές δραστηριότητες της Τράπεζας στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από τον τόπο καταλογισμού των στοιχείων ενεργητικού.

([1]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1).

13. **Ελληνικές θυγατρικές:** όλες οι ελληνικές τραπεζικές και μη τραπεζικές θυγατρικές της Τράπεζας.

14. **Εντολοδόχος παρακολούθησης:** ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ανεξάρτητο(α) από την Τράπεζα, εγκεκριμένο(α) από την Επιτροπή και διορισμένο(α) από την Τράπεζα· καθήκον του εντολοδόχου παρακολούθησης είναι να παρακολουθεί την τήρηση των δεσμεύσεων από την Τράπεζα.

15. **Αγοραστής:** ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που αγοράζουν, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, την εκχωρούμενη επιχείρηση.

16. **Πώληση:** η πώληση του 100 % των μετοχών που κατέχει η Τράπεζα, εκτός εάν οι ατομικές δεσμεύσεις ορίζουν διαφορετικά.

Για τους σκοπούς των δεσμεύσεων, με τον ενικό αριθμό των όρων αυτών νοείται και ο πληθυντικός (και αντιστρόφως), εκτός αν οι δεσμεύσεις προβλέπουν διαφορετικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ. ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ

1. **Αριθμός υποκαταστημάτων στην Ελλάδα:** Ο αριθμός των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα θα ανέρχεται σε […] κατ' ανώτατο όριο στις 31 Δεκεμβρίου 2017. Σε περίπτωση εκποίησης της Γενικής, ο αριθμός αυτός θα αναθεωρηθεί σε […].

2. **Αριθμός υπαλλήλων στην Ελλάδα:** Ο αριθμός ισοδυνάμων πλήρους απασχόλησης («ΙΠΑ») στην Ελλάδα (στις ελληνικές τραπεζικές και μη τραπεζικές δραστηριότητες) θα ανέρχεται σε […] κατ' ανώτατο όριο στις 31 Δεκεμβρίου 2017. Σε περίπτωση εκποίησης της Γενικής, ο αριθμός αυτός θα αναθεωρηθεί σε […].

3. **Συνολικό κόστος στην Ελλάδα:** Το συνολικό κόστος [1] στην Ελλάδα (στις ελληνικές τραπεζικές και μη τραπεζικές δραστηριότητες) θα ανέρχεται σε 1 200 εκατ. ευρώ κατ' ανώτατο όριο το 2017. Σε περίπτωση εκποίησης της Γενικής, ο αριθμός αυτός θα αναθεωρηθεί σε […] εκατ. ευρώ.

4. **Κόστος καταθέσεων στην Ελλάδα:** Για την αποκατάσταση της προ προβλέψεων αποδοτικότητας στην ελληνική αγορά, η Τράπεζα θα μειώσει το κόστος της χρηματοδότησης μέσω της μείωσης του κόστους των καταθέσεων που συγκεντρώνονται στην Ελλάδα (συμπεριλαμβανομένων των καταθέσεων ταμιευτηρίου, των καταθέσεων όψεως και των προθεσμιακών καταθέσεων και άλλων παρόμοιων προϊόντων που προσφέρονται στους πελάτες, το κόστος των οποίων βαρύνει την Τράπεζα) […].

5. **Λόγος καθαρών δανείων προς καταθέσεις στην Ελλάδα:** Για τις ελληνικές τραπεζικές δραστηριότητες, ο λόγος των καθαρών δανείων προς τις συνολικές καταθέσεις θα ανέρχεται κατ' ανώτατο όριο σε […] στις 31 Δεκεμβρίου 2017. […]

6. **Ρυθμός αύξησης των ακαθάριστων δανείων για τις ελληνικές τραπεζικές δραστηριότητες**: Ο ρυθμός αύξησης των ακαθάριστων δανείων δεν θα είναι υψηλότερος από τον ρυθμό ανάπτυξης της αγοράς, όπως αναφέρθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος, εκτός εάν ο ρυθμός ανάπτυξης της αγοράς είναι χαμηλότερος από τις προβλέψεις της Επιτροπής (βλέπε προσάρτημα) στις οποίες βασίστηκε το σχέδιο αναδιάρθρωσης. Στην περίπτωση αυτή, το ανώτατο όριο του ρυθμού αύξησης των δανείων μπορεί να αναθεωρηθεί, λαμβανομένων υπόψη των μακροοικονομικών συνθηκών και του ανταγωνισμού στον ελληνικό τραπεζικό τομέα. Η δέσμευση αυτή θα παρακολουθείται σε ετήσια βάση.

7. **Στήριξη στις αλλοδαπές θυγατρικές:** Για κάθε αλλοδαπή θυγατρική, από την ημερομηνία έναρξης ισχύος έως τις 30 Ιουνίου 2018, η Τράπεζα δεν θα χορηγεί πρόσθετα ίδια κεφάλαια ή κεφάλαιο μειωμένης εξασφάλισης για ποσό μεγαλύτερο από το μικρότερο των ακόλουθων ποσών: i) το […]% των RWA της εν λόγω θυγατρικής όπως υπολογίστηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2012 ή (ii) […] εκατ. ευρώ συνολικά για όλες τις αλλοδαπές θυγατρικές (σωρευτικά μεταξύ της 30ής Ιουνίου 2013 και της 30ής Ιουνίου 2018). Εάν η Τράπεζα προτίθεται να εισφέρει ίδια κεφάλαια ή δάνεια μειωμένης εξασφάλισης στην αλλοδαπή θυγατρική της για ποσό υψηλότερο από το καθορισμένο όριο, πρέπει να ζητήσει από τις ελληνικές αρχές να εισηγηθούν την έκδοση απόφασης της Επιτροπής για την τροποποίηση του σχεδίου αναδιάρθρωσης […].

8. **Απομόχλευση των μη ελληνικών στοιχείων ενεργητικού έως τις 30 Ιουνίου 2018:** Οι ελληνικές αρχές δεσμεύονται ότι η Τράπεζα θα πληροί τουλάχιστον έναν από τους ακόλουθους δύο όρους στις 30 Ιουνίου 2018:

   α) το συνολικό μέγεθος του χαρτοφυλακίου των αλλοδαπών στοιχείων ενεργητικού θα μειωθεί στο ανώτατο ποσό των […] δισεκατ. ευρώ. Εάν η Τράπεζα συμμετάσχει σε […], αυτό το ανώτατο όριο των […] δισεκατ. ευρώ θα αυξηθεί σε […] δισεκατ. ευρώ·

   β) η Τράπεζα θα έχει εκποιήσει […]

   (8.1) […]

   (8.2) […]

9. **Πώληση […]: […]**

10. **Πώληση τίτλων**: Το χαρτοφυλάκιο των εισηγμένων τίτλων, το οποίο ορίζεται ως ακολούθως, θα εκποιηθεί έως τις […] ενώ το χαρτοφυλάκιο των μη εισηγμένων τίτλων θα εκποιηθεί έως τις […]: τα εν λόγω χαρτοφυλάκια περιλαμβάνουν όλες τις επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων που είναι μεγαλύτερες από […] εκατ. ευρώ, καθώς και όλες τις επενδύσεις σε ομόλογα μειωμένης εξασφάλισης και υβριδικά ομόλογα. Η εν λόγω δέσμευση δεν ισχύει για τις συμμετοχές σε αλλοδαπές θυγατρικές ή για επενδύσεις στις ακόλουθες οντότητες:

    […].

[1] Συμπεριλαμβανομένης της εισφοράς προς το ΤΕΚΕ.

11. Για οποιαδήποτε πώληση εκτελείται με σκοπό τη συμμόρφωση με τις δεσμεύσεις πώλησης ή εκποίησης που περιλαμβάνονται στο παρόν έγγραφο, η Ελληνική Δημοκρατία δεσμεύεται ότι:

α) ο αγοραστής θα είναι ανεξάρτητος και δεν θα είναι συνδεδεμένος με την Τράπεζα·

β) για τους σκοπούς της απόκτησης της εκχωρούμενης επιχείρησης, ο αγοραστής δεν θα χρηματοδοτηθεί άμεσα ή έμμεσα από την Τράπεζα ([1])·

γ) η Τράπεζα, για περίοδο 5 ετών μετά την ολοκλήρωση της πώλησης, δεν θα αποκτήσει άμεση ή έμμεση επιρροή επί του συνόλου ή μέρους της εκχωρούμενης επιχείρησης χωρίς την προηγούμενη έγκριση της Επιτροπής.

12. **Πολιτική επενδύσεων:** Έως τις 30 Ιουνίου 2017 η Τράπεζα δεν θα αγοράσει τίτλους μη επενδυτικής κατηγορίας.

Η εν λόγω δέσμευση δεν θα ισχύει για τους ακόλουθους τίτλους (οι εξαιρούμενοι τίτλοι): […]

13 **Ανώτατο όριο μισθών:** Έως […], η Τράπεζα δεν θα καταβάλει σε κανέναν υπάλληλο ή διοικητικό στέλεχος συνολικές ετήσιες αποδοχές (μισθούς, συνταξιοδοτικές εισφορές, πριμ) μεγαλύτερες από […]. Σε περίπτωση εισφοράς κεφαλαίου από το ΕΤΧΣ, το ανώτατο όριο των αποδοχών θα επαναξιολογηθεί σύμφωνα με την ευρωπαϊκή τραπεζική ανακοίνωση της 1ης Αυγούστου 2013.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ. ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ — ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

1. Η Τράπεζα θα συνεχίσει να εφαρμόζει τις δεσμεύσεις σχετικά με την εταιρική διακυβέρνηση και τις εμπορικές δραστηριότητες, όπως υποβλήθηκαν από την Ελληνική Δημοκρατία στις 20 Νοεμβρίου 2012, με τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις που προβλέπονται στο κεφάλαιο ΙΙΙ των δεσμεύσεων, έως τις 30 Ιουνίου 2018.

2. Σε περίπτωση που μια ατομική δέσμευση δεν εφαρμόζεται στο επίπεδο της Τράπεζας, η Τράπεζα δεν χρησιμοποιεί τις θυγατρικές ή δραστηριότητες που δεν καλύπτονται από την εν λόγω ατομική δέσμευση για να καταστρατηγήσει τη δέσμευση.

Τμήμα Α. Δημιουργία αποτελεσματικής και επαρκούς εσωτερικής οργάνωσης

3. Η Τράπεζα, εξαιρουμένων των αλλοδαπών θυγατρικών της, συμμορφώνεται αδιαλείπτως με το σύνολο των διατάξεων του νόμου 3016/2002 περί εταιρικής διακυβέρνησης και του νόμου 2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιρειών και, ειδικότερα, με τις διατάξεις σχετικά με τα καθήκοντα των εταιρικών οργάνων, όπως η συνέλευση των μετόχων και το διοικητικό συμβούλιο με σκοπό την εξασφάλιση σαφούς κατανομής αρμοδιοτήτων και διαφάνειας. Οι αρμοδιότητες της γενικής συνέλευσης των μετόχων περιορίζονται στα καθήκοντα μιας γενικής συνέλευσης κατά το εταιρικό δίκαιο, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα σχετικά με την πληροφόρηση. Καταργούνται οι εκτενέστερες αρμοδιότητες που θα επέτρεπαν την αθέμιτη άσκηση επιρροής στη διοίκηση της επιχείρησης. Η ευθύνη για την τρέχουσα επιχειρησιακή διαχείριση ανήκει σαφώς στους εκτελεστικούς διευθυντές της Τράπεζας.

4. Η Τράπεζα, εξαιρουμένων των αλλοδαπών θυγατρικών, συμμορφώνεται αδιαλείπτως με το πλαίσιο σχέσεων του Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας («ΕΤΧΣ»).

5. Η Τράπεζα τηρεί τις διατάξεις της πράξης 2577/9.3.2006 του Διοικητού της ΤτΕ, όπως ισχύει, ώστε να διατηρεί, σε ατομική βάση και σε επίπεδο ομίλου, μια αποτελεσματική οργανωτική δομή και ένα κατάλληλο εσωτερικό σύστημα ελέγχου που περιλαμβάνει τους τρεις βασικούς πυλώνες, ήτοι τον εσωτερικό έλεγχο, τη διαχείριση κινδύνου και τις λειτουργίες συμμόρφωσης καθώς και τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης.

6. Η Τράπεζα διαθέτει αποτελεσματική οργανωτική δομή που διασφαλίζει την πλήρη ανεξαρτησία των υπηρεσιών εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνου από εμπορικά δίκτυα, οι οποίες υπάγονται απευθείας στο διοικητικό συμβούλιο. Όλα τα θέματα που θέτουν αυτές οι υπηρεσίες αξιολογούνται από επιτροπή λογιστικού ελέγχου και επιτροπή κινδύνου –που συστήνονται στο πλαίσιο του διοικητικού συμβουλίου. Ένας κατάλληλος χάρτης εσωτερικού ελέγχου και ένας χάρτης διαχείρισης κινδύνων προσδιορίζουν τα καθήκοντα, τις αρμοδιότητες και τους πόρους αυτών των υπηρεσιών. Οι εν λόγω χάρτες πρέπει να είναι σύμφωνοι με τα διεθνή πρότυπα και να εξασφαλίζουν την πλήρη ανεξαρτησία των υπηρεσιών αυτών. Η πιστωτική πολιτική παρέχει καθοδήγηση και οδηγίες όσον αφορά τη χορήγηση δανείων, περιλαμβανομένης της τιμολόγησης των δανείων και της αναδιάρθρωσης αυτών.

7. Η Τράπεζα κοινοποιεί στις αρμόδιες αρχές τον κατάλογο των μετόχων που κατέχουν ποσοστό τουλάχιστον 1 % των κοινών μετοχών.

([1]) Αυτό δεν ισχύει για την πώληση ακίνητης περιουσίας, στην οποία περίπτωση η Τράπεζα μπορεί να παράσχει χρηματοδότηση στον αγοραστή, εάν αυτός ο νέος δανεισμός εκτελεστεί σύμφωνα με συνετές πρακτικές δανειοδότησης. Για τους σκοπούς της πιστοποίησης της συμμόρφωσης με τη δέσμευση για απομόχλευση των μη ελληνικών στοιχείων ενεργητικού, θα λαμβάνεται υπόψη κάθε νέα δανειοδότηση που εμπίπτει στον ορισμό των μη ελληνικών στοιχείων ενεργητικού.

Τμήμα Β. Εμπορικές πρακτικές και παρακολούθηση κινδύνου

Γενικές αρχές

8. Η πιστωτική πολιτική ορίζει ότι όλοι οι πελάτες πρέπει να απολαμβάνουν δίκαιη μεταχείριση με αμερόληπτες διαδικασίες, εκτός από εκείνες που συνδέονται με τον πιστωτικό κίνδυνο και την ικανότητα πληρωμής. Η πιστωτική πολιτική καθορίζει τα όρια άνω των οποίων η χορήγηση δανείων πρέπει να εγκρίνεται από τα υψηλότερα επίπεδα διοίκησης. Παρόμοια όρια καθορίζονται και όσον αφορά την αναδιάρθρωση δανείων και τον χειρισμό των απαιτήσεων και των διαφορών. Η πιστωτική πολιτική συγκεντρώνεται σε επιλεγμένα κέντρα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων σε εθνικό επίπεδο και παρέχει σαφείς διασφαλίσεις προκειμένου να εξασφαλίζεται η συνεπής εφαρμογή των οδηγιών σε όλες τις ελληνικές τραπεζικές δραστηριότητες.

9. Για όλες τις ελληνικές τραπεζικές δραστηριότητες, η Τράπεζα ενσωματώνει πλήρως τους κανόνες της πιστωτικής πολιτικής στη ροή εργασιών της έγκρισης και αναχρηματοδότησης δανείων και των συστημάτων εκταμίευσης των δανείων.

Ειδικές διατάξεις

10. Οι ειδικές διατάξεις που απαριθμούνται στις παραγράφους (8) έως (18) του κεφαλαίου ΙΙΙ των δεσμεύσεων εφαρμόζονται στις ελληνικές τραπεζικές δραστηριότητες, εκτός εάν προβλέπεται ρητά κάτι διαφορετικό.

11. Η πιστωτική πολιτική απαιτεί η τιμολόγηση των δανείων και των ενυπόθηκων δανείων να συμμορφώνεται με αυστηρές κατευθυντήριες γραμμές. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές περιλαμβάνουν την υποχρέωση αυστηρής τήρησης των τυποποιημένων πινάκων των κλιμάκων επιτοκίων (ζωνών) της πιστωτικής πολιτικής, ανάλογα με τη διάρκεια του δανείου, την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου του πελάτη, την αναμενόμενη ανάκτηση συσταθείσας ασφάλειας (συμπεριλαμβανομένου του χρονικού διαστήματος για πιθανή εκκαθάριση), τη συνολική σχέση με την Τράπεζα (π.χ. το επίπεδο και τη σταθερότητα των καταθέσεων, τη διάρθρωση των τελών και άλλες δραστηριότητες διασταυρούμενων πωλήσεων) και το κόστος χρηματοδότησης της Τράπεζας. Δημιουργούνται ειδικές κατηγορίες δανειακών στοιχείων ενεργητικού (π.χ. εμπορικά δάνεια, ενυπόθηκα δάνεια, εξασφαλισμένα/μη εξασφαλισμένα κ.λπ.) και το πλαίσιο τιμολόγησής τους εντάσσεται σε κατάλληλο πίνακα πιστωτικής πολιτικής που επικαιροποιείται σε τακτική βάση από την επιτροπή πιστώσεων. Κάθε εξαίρεση πρέπει να είναι δεόντως εγκεκριμένη από την επιτροπή πιστώσεων, ή σε κατώτερο επίπεδο εξουσίας, όταν το επιτρέπει η πιστωτική πολιτική. Εξατομικευμένες συναλλαγές όπως τα κοινοπρακτικά δάνεια ή η χρηματοδότηση έργων τηρούν τις ίδιες αρχές και λαμβάνουν δεόντως υπόψη το γεγονός ότι ενδέχεται να μην αντιστοιχούν σε τυποποιημένους πίνακες πιστωτικής πολιτικής. Παραβάσεις της εν λόγω τιμολογιακής πολιτικής αναφέρονται στον εντολοδόχο παρακολούθησης.

12. Η υπηρεσία διαχείρισης κινδύνου είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και την αποτίμηση των ασφαλειών. Κατά την αξιολόγηση της ποιότητας των δανείων, η υπηρεσία διαχείρισης κινδύνου ενεργεί με ανεξαρτησία, παρέχοντας γραπτές γνώμες ώστε να εξασφαλίζει τη διαχρονική συνέπεια κατά την εφαρμογή των κριτηρίων εκτίμησης, και με συνέπεια μεταξύ των πελατών και της πιστωτικής πολιτικής της Τράπεζας.

13. Όσον αφορά τα δάνεια σε ιδιώτες και νομικές οντότητες, για όλες τις ελληνικές τραπεζικές δραστηριότητες, με βάση τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, η Τράπεζα εφαρμόζει αυστηρά ατομικά και συνολικά όρια για το ανώτατο ποσό δανείου που μπορεί να χορηγείται για μεμονωμένο πιστωτικό κίνδυνο (εφόσον επιτρέπεται από το ελληνικό δίκαιο και το δίκαιο της ΕΕ). Τα εν λόγω όρια λαμβάνουν υπόψη την ημερομηνία λήξης του δανείου και την ποιότητα της παρεχόμενης εξασφάλισης/εγγύησης και ορίζονται βάσει καίριων δεικτών αναφοράς, και σε σχέση με το κεφάλαιο.

14. Απαγορεύεται η χορήγηση δανείων [1] για αγορά μετοχών ή υβριδικών τίτλων της Τράπεζας και άλλων τραπεζών [2] από τους δανειολήπτες, όποιοι και αν είναι αυτοί οι δανειολήπτες [3]. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και παρακολουθείται στο επίπεδο της Τράπεζας.

15. Όλες οι αιτήσεις δανείου από μη συνδεδεμένους δανειολήπτες για ποσό που υπερβαίνει [το […]% των RWA της Τράπεζας] ή κάθε δάνειο που διατηρεί την έκθεση σε έναν όμιλο (ο οποίος ορίζεται ως ομάδα συνδεδεμένων δανειοληπτών που αντιπροσωπεύουν ενιαίο πιστωτικό κίνδυνο) σε επίπεδο υψηλότερο από [το […]% των RWA της Τράπεζας] θα αναφέρονται στον εντολοδόχο παρακολούθησης, ο οποίος μπορεί, εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι οι όροι δεν ανταποκρίνονται σε εκείνους που ισχύουν στην αγορά ή αν δεν έχουν παρασχεθεί επαρκείς πληροφορίες στον εντολοδόχο παρακολούθησης, να αναβάλει τη χορήγηση της πίστωσης ή του δανείου κατά […] εργάσιμες ημέρες. Σε επείγουσες περιπτώσεις, η περίοδος αυτή μπορεί να μειωθεί σε […] εργάσιμες ημέρες, εφόσον έχουν παρασχεθεί επαρκείς πληροφορίες στον εντολοδόχο παρακολούθησης. Το εν λόγω χρονικό διάστημα θα παρέχει στον εντολοδόχο παρακολούθησης τη δυνατότητα να παραπέμψει την υπόθεση στην Επιτροπή και το ΕΤΧΣ, πριν από τη λήψη οποιασδήποτε οριστικής απόφασης από την Τράπεζα.

(1) Για τους σκοπούς αυτής της δέσμευσης, η ερμηνεία του όρου «δάνεια» πρέπει είναι διασταλτική και να καλύπτει κάθε είδους χρηματοδότηση, όπως πιστωτικές διευκολύνσεις, εγγυήσεις κ.λπ.

(2) Για λόγους σαφήνειας, με τον όρο «άλλες τράπεζες» νοείται κάθε τράπεζα – χρηματοπιστωτικό ίδρυμα παγκοσμίως.

(3) Για λόγους σαφήνειας, όλοι οι δανειολήπτες, συμπεριλαμβανομένων των πελατών των ιδιωτικών τραπεζικών υπηρεσιών της Τράπεζας καλύπτονται από την εν λόγω δέσμευση.

16. Η πιστωτική πολιτική παρέχει σαφείς οδηγίες σχετικά με την αναδιάρθρωση δανείων. Ορίζει σαφώς ποια δάνεια είναι επιλέξιμα, υπό ποιες περιστάσεις και προσδιορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις που μπορούν να προταθούν σε δικαιούχους πελάτες. Για όλες τις ελληνικές τραπεζικές δραστηριότητες, η Τράπεζα εξασφαλίζει ότι όλες οι αναδιαρθρώσεις αποσκοπούν στην ενίσχυση των μελλοντικών ανακτήσεων από την Τράπεζα, διασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο το συμφέρον της Τράπεζας. Σε καμία περίπτωση δεν θέτει η πολιτική αναδιαρθρώσεων σε κίνδυνο τη μελλοντική κερδοφορία της Τράπεζας. Για τον σκοπό αυτό, η υπηρεσία διαχείρισης κινδύνου της Τράπεζας θα είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη και την εγκατάσταση των κατάλληλων μηχανισμών υποβολής εκθέσεων για την αποτελεσματικότητα της αναδιάρθρωσης, για τη διενέργεια εμπεριστατωμένων αναλύσεων των εσωτερικών και/ή εξωτερικών βέλτιστων πρακτικών, για την κοινοποίηση των πορισμάτων τουλάχιστον ανά τρίμηνο στην επιτροπή πιστώσεων και στην επιτροπή διαχείρισης κινδύνου, για την υποβολή προτάσεων για συγκεκριμένες βελτιώσεις στις σχετικές διαδικασίες και πολιτικές και για την άσκηση εποπτείας και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την εφαρμογή τους στην επιτροπή πιστώσεων και την επιτροπή διαχείρισης κινδύνου.

17. Για όλες τις ελληνικές τραπεζικές δραστηριότητες, η Τράπεζα θα θεσπίσει πολιτική χειρισμού απαιτήσεων και επίλυσης διαφορών με στόχο τη μεγιστοποίηση της ανάκτησης και την αποτροπή κάθε διάκρισης ή ευνοϊκής μεταχείρισης κατά τη διαχείριση των διαφορών. Η Τράπεζα θα εξασφαλίσει ότι λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για τη μεγιστοποίηση των ανακτήσεων για την Τράπεζα και την προστασία της οικονομικής της θέσης μακροπρόθεσμα. Κάθε παράβαση κατά την εφαρμογή της πολιτικής αυτής θα αναφέρεται στον εντολοδόχο παρακολούθησης.

18. Η Τράπεζα θα παρακολουθεί τον πιστωτικό κίνδυνο μέσω ενός άρτια ανεπτυγμένου δικτύου επείγουσας ειδοποίησης και υποβολής εκθέσεων που θα παρέχει στην υπηρεσία διαχείρισης κινδύνου τη δυνατότητα: i) να εντοπίζει τις πρώιμες ενδείξεις απομείωσης δανείων και πιστωτικών γεγονότων· ii) να αξιολογεί τη δυνατότητα ανάκτησης του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων (που περιλαμβάνει αλλά δεν περιορίζεται σε εναλλακτικές πηγές αποπληρωμής, όπως οι συνοφειλέτες και οι εγγυητές καθώς και οι παρασχεθείσες και μη παρασχεθείσες ασφάλειες)· iii) να αξιολογεί τη συνολική έκθεση της Τράπεζας σε επίπεδο μεμονωμένου πελάτη ή χαρτοφυλακίου, και iv) να προτείνει διορθωτικά και βελτιωτικά μέτρα στο διοικητικό συμβούλιο, κατά περίπτωση. Ο εντολοδόχος παρακολούθησης θα έχει πρόσβαση στις εν λόγω πληροφορίες.

Διατάξεις που εφαρμόζονται σε συνδεδεμένους δανειολήπτες

19. Όλες οι διατάξεις που εφαρμόζονται σε συνδεδεμένους δανειολήπτες εφαρμόζονται στο επίπεδο της Τράπεζας.

20. Στο πλαίσιο της πιστωτικής πολιτικής, ένα ειδικό τμήμα πρέπει να αφιερωθεί στους κανόνες που διέπουν τις σχέσεις με συνδεδεμένους δανειολήπτες. Στους συνδεδεμένους δανειολήπτες περιλαμβάνονται οι υπάλληλοι, οι μέτοχοι, οι διευθυντές, τα διοικητικά στελέχη, καθώς και οι σύζυγοι, τα τέκνα και τα αδέλφια τους, και κάθε νομική οντότητα που ελέγχεται άμεσα ή έμμεσα από υπαλλήλους σε καίριες θέσεις (ήτοι υπαλλήλους που συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με την πιστωτική πολιτική), μετόχους, διευθύνοντες συμβούλους ή διευθυντικά στελέχη ή τους συζύγους, τα τέκνα και τα αδέλφια τους. Κατ' επέκταση, κάθε δημόσιος οργανισμός ή οργανισμός που τελεί υπό τον έλεγχο του Δημοσίου, κάθε δημόσια επιχείρηση ή κρατικός οργανισμός πρέπει να θεωρείται συνδεδεμένος δανειολήπτης. Τα πολιτικά κόμματα πρέπει επίσης να αντιμετωπίζονται ως συνδεδεμένοι δανειολήπτες στην πιστωτική πολιτική. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε αποφάσεις σχετικά με τυχόν αναδιάρθρωση και διαγραφές δανείων σε εν ενεργεία ή πρώην υπαλλήλους, διευθυντές, μετόχους, διοικητικά στελέχη και συγγενείς τους, καθώς και στις ασκούμενες πολιτικές όσον αφορά την καταλληλότητα, την αποτίμηση, την εγγραφή υποθηκών και την κατάσχεση εγγυήσεων δανείων. Ο ορισμός των συνδεδεμένων δανειοληπτών διευκρινίστηκε διεξοδικότερα σε χωριστό έγγραφο.

21. Η υπηρεσία διαχείρισης κινδύνου είναι υπεύθυνη για την καταγραφή όλων των συνδεδεμένων ομάδων δανειοληπτών που αντιπροσωπεύουν ενιαίο πιστωτικό κίνδυνο με σκοπό την ορθή παρακολούθηση της συγκέντρωσης πιστωτικού κινδύνου.

22. Όσον αφορά τα δάνεια σε φυσικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, με βάση τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, η Τράπεζα εφαρμόζει αυστηρά ατομικά και συνολικά όρια για το ανώτατο ποσό δανείου που μπορεί να χορηγείται σε ενιαίο πιστωτικό κίνδυνο που αφορά συνδεδεμένους δανειολήπτες (εφόσον επιτρέπεται από το ελληνικό και ενωσιακό δίκαιο).

23. Η Τράπεζα παρακολουθεί χωριστά την έκθεσή της σε συνδεδεμένους δανειολήπτες, συμπεριλαμβανομένων των φορέων του δημόσιου τομέα και των πολιτικών κομμάτων. Η νέα παραγωγή δανείων [1] σε συνδεδεμένους δανειολήπτες (ετήσιο % αποθέματος Ε-1 [2]) δεν υπερβαίνει τη νέα παραγωγή του συνολικού χαρτοφυλακίου δανείων στην Ελλάδα (ετήσιο % αποθέματος Ε-1). Η δέσμευση αυτή τηρείται χωριστά για κάθε είδος συνδεδεμένου δανειολήπτη (υπάλληλοι, μέτοχοι, διοικητικά στελέχη, δημόσιοι φορείς, πολιτικά κόμματα). Η πιστοληπτική αξιολόγηση των συνδεδεμένων δανειοληπτών, καθώς και οι όροι τιμολόγησης και η πιθανή προσφορά αναδιάρθρωσης δεν πρέπει να είναι ευνοϊκότερες σε σύγκριση με τους όρους που προσφέρονται σε παρόμοιους αλλά μη συνδεδεμένους δανειολήπτες, ώστε να εξασφαλίζονται ίσοι όροι

[1] Για λόγους σαφήνειας, η νέα παραγωγή δανείων καλύπτει επίσης την ανανέωση των δανείων και την αναδιάρθρωση υφιστάμενων πιστώσεων.
[2] Για λόγους σαφήνειας, το «ετήσιο % αποθέματος Ε-1» αναφέρεται στη νέα παραγωγή ως ποσοστό του αποθέματος στο τέλος του προηγούμενου έτους. Το ποσό των RWA είναι αυτό στο τέλος του έτους.

ανταγωνισμού στην ελληνική οικονομία. Η εν λόγω υποχρέωση δεν εφαρμόζεται σε υφιστάμενα γενικά καθεστώτα χορήγησης επιδοτούμενων δανείων σε υπαλλήλους. Η Τράπεζα υποβάλλει αναφορά κάθε μήνα σχετικά με την εξέλιξη αυτής της έκθεσης, το ποσό της νέας παραγωγής και τις πρόσφατες αιτήσεις που υπερβαίνουν [το […]% των RWA της Τράπεζας] στην επιτροπή πιστώσεων.

24. Τα εφαρμοζόμενα κριτήρια χορήγησης πιστώσεων στους υπαλλήλους / διευθυντές / μετόχους δεν είναι λιγότερο αυστηρά από εκείνα που εφαρμόζονται σε άλλους, μη συνδεδεμένους δανειολήπτες. Εάν το συνολικό πιστωτικό άνοιγμα σε μεμονωμένο υπάλληλο/διοικητικό στέλεχος/μέτοχο υπερβαίνει ποσό ίσο με [[…]] πάγιου μισθού για εξασφαλισμένα δάνεια και ποσό ίσο με [[…]] πάγιου μισθού για μη εγγυημένα δάνεια, το άνοιγμα πρέπει να γνωστοποιείται άμεσα στον εντολοδόχο παρακολούθησης ο οποίος μπορεί να παρέμβει και να αναβάλει τη χορήγηση του δανείου σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στο σημείο 25 του κεφαλαίου ΙΙΙ των δεσμεύσεων.

25. Όλες τις αιτήσεις δανείων από συνδεδεμένους δανειολήπτες που υπερβαίνουν [το […]% των RWA της Τράπεζας] ή κάθε δάνειο που διατηρεί την έκθεση σε μία ομάδα (που ορίζεται ως ομάδα συνδεδεμένων δανειοληπτών οι οποίοι αντιπροσωπεύουν ενιαίο πιστωτικό κίνδυνο υψηλότερο από το […]% των RWA της Τράπεζας) αναφέρονται στον εντολοδόχο παρακολούθησης, ο οποίος μπορεί, εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι οι όροι δεν είναι ίσοι ή αν δεν έχουν παρασχεθεί επαρκείς πληροφορίες στον εντολοδόχο παρακολούθησης, να αναβάλει τη χορήγηση της πίστωσης ή του δανείου κατά […] εργάσιμες ημέρες. Σε επείγουσες περιπτώσεις, η περίοδος αυτή μπορεί να μειωθεί σε […] εργάσιμες ημέρες, εφόσον έχουν παρασχεθεί επαρκείς πληροφορίες στον εντολοδόχο παρακολούθησης. Το εν λόγω χρονικό διάστημα θα παρέχει στον εντολοδόχο παρακολούθησης τη δυνατότητα να παραπέμψει την υπόθεση στην Επιτροπή και το ΕΤΧΣ, πριν από τη λήψη οποιασδήποτε οριστικής απόφασης από την Τράπεζα.

26. Η αναδιάρθρωση δανείων που αφορούν συνδεδεμένους δανειολήπτες συμμορφώνεται με τις ίδιες απαιτήσεις με αυτές που επιβάλλονται στους μη συνδεδεμένους δανειολήπτες. Επιπλέον, τα καθορισμένα πλαίσια και οι πολιτικές για την αντιμετώπιση των προβληματικών στοιχείων ενεργητικού αξιολογούνται και βελτιώνονται, όταν είναι αναγκαίο. Ωστόσο, εκτιμάται ότι τα αναδιαρθρωμένα δάνεια συνδεδεμένων δανειοληπτών πρέπει να αποτελούν αντικείμενο χωριστών εκθέσεων, τουλάχιστον ανά κατηγορία δανειακών περιουσιακών στοιχείων και τύπο συνδεδεμένων δανειοληπτών.

Τμήμα Γ: Λοιποί περιορισμοί

27. **Απαγόρευση διανομής μερισμάτων, τοκομεριδίων, επαναγοράς και άσκησης δικαιώματος επαναγοράς**: Εάν η Επιτροπή δεν εγκρίνει εξαίρεση, η Ελληνική Δημοκρατία δεσμεύεται ότι:

α) η Τράπεζα δεν θα καταβάλλει τοκομερίδια για υβριδικά κεφαλαιακά μέσα (ή κάθε άλλο μέσο για το οποίο η πληρωμή τοκομεριδίου υπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της Τράπεζας) ούτε μερίσματα για μέσα ιδίων κεφαλαίων και χρεογράφων μειωμένης εξασφάλισης, εκτός εάν υπάρχει νομική υποχρέωση να το πράξει. Η Τράπεζα δεν θα αποδεσμεύει αποθεματικά για να βρεθεί σε μια τέτοια θέση. Σε περίπτωση αμφιβολίας για το κατά πόσον, για τους σκοπούς της παρούσας δέσμευσης, υφίσταται νομική υποχρέωση, η Τράπεζα θα υποβάλλει την προτεινόμενη καταβολή τοκομεριδίου ή μερίσματος στην Επιτροπή προς έγκριση·

β) η Τράπεζα δεν θα προβεί σε επαναγορά καμίας από τις ίδιες μετοχές ούτε θα ασκήσει δικαίωμα επαναγοράς σε σχέση με τα εν λόγω μέσα ιδίων κεφαλαίων και τους τίτλους μειωμένης εξασφάλισης·

γ) η Τράπεζα δεν θα προβεί σε επαναγορά υβριδικών κεφαλαιακών μέσων.

28. **Απαγόρευση εξαγοράς**: Η Ελληνική Δημοκρατία δεσμεύεται ότι η Τράπεζα δεν θα αποκτήσει συμμετοχή σε καμία επιχείρηση, είτε πρόκειται για στοιχείο ενεργητικού είτε για μεταβίβαση μετοχών. Η απαγόρευση των εξαγορών καλύπτει τόσο τις επιχειρήσεις που έχουν τη νομική μορφή εταιρείας όσο και κάθε σύνολο περιουσιακών στοιχείων που συνθέτουν μια επιχείρηση ([1]).

i) **Εξαίρεση για την οποία απαιτείται προηγούμενη έγκριση της Επιτροπής**: Παρά την εν λόγω απαγόρευση, η Τράπεζα μπορεί, αφού λάβει την έγκριση της Επιτροπής, και, εφόσον είναι σκόπιμο, ύστερα από πρόταση του ΕΤΧΣ, να εξαγοράσει δραστηριότητες και επιχειρήσεις, εάν είναι αναγκαίο σε εξαιρετικές περιστάσεις, για την αποκατάσταση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας ή για την εξασφάλιση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού.

ii) **Εξαίρεση για την οποία δεν απαιτείται προηγούμενη έγκριση της Επιτροπής**: Η Τράπεζα μπορεί να αποκτήσει συμμετοχές σε επιχειρήσεις, υπό την προϋπόθεση ότι:

α) η τιμή αγοράς που καταβάλλει η Τράπεζα για κάθε εξαγορά είναι μικρότερη από [το […]%] του μεγέθους του ισολογισμού ([2]) της Τράπεζας κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος των δεσμεύσεων ([3]), και

([1]) Για λόγους σαφήνειας, για τους σκοπούς αυτής της δέσμευσης, τα ιδιωτικά ίδια κεφάλαια/επιχειρηματικά κεφάλαια της Τράπεζας εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω δέσμευσης. Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα θα υποβάλλει επίσημο αίτημα στην Επιτροπή, το οποίο θα περιλαμβάνει επιχειρηματικό σχέδιο για την εν λόγω οντότητα.

([2]) Για λόγους σαφήνειας, για τους σκοπούς αυτής της δέσμευσης, το μέγεθος του ισολογισμού είναι ίσο με το σύνολο του ενεργητικού της Τράπεζας.

([3]) Για λόγους σαφήνειας, σε περίπτωση που η έγκριση της Επιτροπής για άρση της απαγόρευσης της εξαγοράς λαμβάνεται σύμφωνα με το σημείο i. παράγραφος (28), κεφάλαιο ΙΙΙ των δεσμεύσεων, ο ισολογισμός της Τράπεζας κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος των δεσμεύσεων υπολογίζεται για να περιλάβει επίσης τα στοιχεία ενεργητικού των οντοτήτων που εξαγοράστηκαν ή τα αποκτηθέντα στοιχεία ενεργητικού κατά την ημερομηνία της εξαγοράς.

β) οι αθροιστικές τιμές αγοράς που κατέβαλε η Τράπεζα για όλες αυτές τις εξαγορές, με έναρξη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος των δεσμεύσεων έως το τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης, είναι χαμηλότερες από [το […]%] του μεγέθους του ισολογισμού της Τράπεζας κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος των δεσμεύσεων.

iii) **Δραστηριότητες που δεν εμπίπτουν στην απαγόρευση εξαγοράς**: Η απαγόρευση των εξαγορών δεν καλύπτει τις εξαγορές που πραγματοποιούνται κατά τη συνήθη ροή των τραπεζικών δραστηριοτήτων για τη διαχείριση υφιστάμενων απαιτήσεων έναντι προβληματικών επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένης της μετατροπής υφιστάμενου χρέους σε συμμετοχικούς τίτλους.

29. **Απαγόρευση διαφήμισης**: Η Ελληνική Δημοκρατία δεσμεύεται ότι η Τράπεζα θα απέχει από διαφήμιση στην οποία γίνεται λόγος για κρατική στήριξη και δεν θα εφαρμόσει καμία επιθετική εμπορική στρατηγική η οποία δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί χωρίς τη στήριξη της Ελληνικής Δημοκρατίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV. ΕΝΤΟΛΟΔΟΧΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

1. Η Ελληνική Δημοκρατία δεσμεύεται ότι η Τράπεζα θα τροποποιήσει και θα παρατείνει την εντολή του εντολοδόχου παρακολούθησης που έχει εγκριθεί από την Επιτροπή και διορίστηκε από την Τράπεζα στις 16 Ιανουαρίου 2013, έως το τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης. Η Τράπεζα θα διευρύνει επίσης το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω εντολής για την ενσωμάτωση της παρακολούθησης i) του σχεδίου αναδιάρθρωσης και ii) όλων των δεσμεύσεων που καθορίζονται στον εν λόγω κατάλογο.

2. Τέσσερις εβδομάδες μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος των δεσμεύσεων, η Ελληνική Δημοκρατία θα υποβάλει στην Επιτροπή το πλήρες κείμενο της τροποποιημένης εντολής, που θα περιλαμβάνει όλες τις ρυθμίσεις που απαιτούνται, ώστε ο εντολοδόχος παρακολούθησης να είναι σε θέση να εκπληρώσει τα καθήκοντά του βάσει των εν λόγω δεσμεύσεων.

3. Πρόσθετες διατάξεις σχετικά με τον εντολοδόχο παρακολούθησης καθορίζονται σε χωριστό έγγραφο.

Η Γενική Γραμματέας
Χριστίνα ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Προσάρτημα

Μακροοικονομικές προβολές για τις εγχώριες ελληνικές δραστηριότητες

% ετήσιας αύξησης (εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Αθροιστικό ποσοστό αύξησης 2013-2017
Πραγματικό ΑΕΓΧΠ	– 6,4	– 4,2	0,6	2,9	3,7	3,5	6,4
Ονομαστική αύξηση των δανείων στην Ελλάδα	– 6,4	– 4,2	0,6	2,9	3,7	3,5	6,4
Αποπληθωριστής του ΑΕΓΧΠ	– 0,8	– 1,1	– 0,4	0,4	1,1	1,3	1,3
Τιμές ακινήτων	– 11,7	– 10	– 5	0	2	3,5	
Ονομαστικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών	– 8,8	– 9,5	– 0,3	– 0,4	2,6	3,6	– 4,5
Καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα	– 7	1,3	1	3,4	5	5	16,6
Ποσοστό ανεργίας (%)	24,2	27	26	24	21	18,6	
Ποσοστό αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ (%)	0,75	0,5	0,5	1	1,5	1,75	
Μέγιστη τιμή μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ)			δεύτερο εξάμηνο 2014				
Euribor 3 μηνών (κατά μέσο όρο, %)		0,24	0,43	0,75	1,25	1,80	
Πρόσβαση σε κεφαλαιαγορές – συμφωνίες επαναγοράς (repos)		ΝΑΙ-Όχι ανώτατο όριο					
Πρόσβαση στην αγορά κεφαλαίων – καλυμμένα / μη εξασφαλισμένα με εξοφλητική προτεραιότητα		ΝΑΙ – έως 500 εκατ. ευρώ έκαστη	ΝΑΙ – έως 1 δισεκατ. ευρώ έκαστη	ΝΑΙ-Όχι ανώτατο όριο			